National Library
Bibliothèque Nationale
OCT 30 1974
Section des
Journaux

B103/A/40/3

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE NEWSPAPER
Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited.
Business Office: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9. Editor-in-Chief KRISS SIDARS. Phone 465-7902. United States Editorial Offices: New York, Editor V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx. N.Y., 10466; Chicago—Editor Mrs. I. LAMBERTS, 5524 N. Luna Ave., Chicago, III. 10630; California — Editor KARLIS KALEJS, 3622 Markridge, La Crescenta, Ca. 91214.

42. NR. SESTDIENA, 1974. GADA 19. OKTOBRIS 24. GADS SATURDAY, OCTOBER 19, 1974.

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 50 centu

Pie Latviešu nacionālās jaunatnes apvienības Kanadā 20. kongresa prezidija galda Royal York viesnīcā Toronto, no kreisās: Māra Ozoliņa, Juris Ķeniņš, Baiba Rubesa, Daina Brumele un Alberts Upeslācis. Foto: J. Liģers

LNJAK jauna vadība

LATVIEŠU NACIONĀLĀS JAUNATNES APVIENĪBAS KANADĀ 20. KONGRESS TORONTO

Royal York viesnīcā, kur 12. un 13. oktobrī risinājās Latviešu nacionālās jaunatnes apvienības Kanadā 20. jubilejas kongresa galvenās sanāksmes, divas dienas nepārtraukti skanēja latviešu valoda, pulcējoties jauniešiem ne vien no Kanadas, bet vairākiem ierodoties arī no ASV. Divi sarīkojumi notika Toronto lietuviešu namā — kongresa sākuma un beigu balle, bet viena balle starplaikā vēl Royal York viesnīcā. Kongresa laikā notika arī LNJAK sapulce, kurā ievēlēja valdi un revīzijas komisiju. Līdzšinējai valdes priekšsēdei Baibai Rubesai vairs nekandidējot, par valdes priekšsēdi izraudzīja Imantu Purvu no Toronto.

Lietuviešu namā piektdienas vakarā pulcējās ap 130 pirmie kongresa dalībnieki, lai tuvāk iepazītos un satuvinātos Jura Ķeniņa vadītā, tā sauktajā „Beztalantu vakarā", kur viņš spēlēja čellu, Arturs Jansons vijoli, bet abi kopā duetu. Dziedāja „Dubļu koris" — Andris Lauris, Arnis Puķītis, Juris Ķeniņš, Visvaldis Freimanis un Edgars Šmits. Ballē atskaņoja skaņu lenšu mūziku.

Kad pēc balles sestdien, pl. 9.30 rītā, Royal York viesnīcā bija nolikts kongresa atklāšanas laiks, tur bija ieradies tikai mācītājs I. Gaide, LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs un vēl pāris apmeklētāju no vecākās paaudzes. Pēc stundas ieradās 12 jaunieši, četriem vēl piepulcējoties svētbrīža laikā. Pēc LNJAK valdes priekšsēdes Baibas Rubesas ievadvārdiem māc. I. Gaide varēja sākt svētbrīdi, pagriezdams mikrofonu pret publiku, „lai izklausītos liela draudze". — Kad es ierados divdesmit minūtes pēc deviņiem, bija tukšuma sajūta, jo šī telpa bija tukša, bet Dievs ir tas, kas tukšuma sajūtu izdzēš un piepilda ar dzīvu garu, — iesāka mācītājs un izdalīja dziesmu lapiņas no sava 200 lapiņu lielā krājuma, ko bija sagatavojis, „lai pietiktu visiem". Mācītājs paskaidroja, ka lapiņā sakopojis Dziesmas jauniešu svētbrīžiem. Dziesmas ir tās pašas, tikai citā ietērpā. Ko Dievs dod, tas nemainās — arī jaunos traukos jābūt nemainīgajam saturam, teica mācītājs. Sapulcējušies svētbrīdī nodziedāja no lapiņām divas dziesmas: Ved mani, Dievs un *Cēli kā dzimtenes dievnami.*

Baiba Rubesa pateicās visiem, kas kongresa atklāšanas aktā ieradušies, pēc kam dalībniekus sveicināja Latviešu nacionālās apvienības Kanadā valdes priekšsēdis T. Kronbergs, kas pirms 20 gadiem bijis pirmais Latviešu nacionālās jaunatnes apvienības Kanadā valdes priekšsēdis, sveicinot arī no Daugavas Vanagu Kanadas valdes priekšsēža G. Brikmaņa, kas arī bijis viens no LNJAK dibinātājiem. Viņš izteica cerību, ka arī tagadējā jaunatne būs abu šo lielo organizāciju darba turpinātāja un nebūs tikai „papīra tīģeri" vien. „Jūsu vecāki bija devuši asinis un sviedrus, lai mūsu tauta pastāvētu, bet brauciens uz Otavu neprasīja ne asinis, ne sviedrus, teica T. Kronbergs, aicinot jaunatni kļūt par politiskiem cīnītājiem. Viņš pielīdzināja LNAK un DV sabiedriskās dzīves augstskolai, bet LNJAK — vidusskolai. — Nav tādas latviešu organizācijas, kas nevēlētos jaunatni laist pie vārda, — teica LNAK priekšsēdis. Sabiedrisko dzīvi tagad vada mūsu vidējā paaudze, kas drīz kļūs par vecāko paaudzi, kuru būs jānomaina tagadējai jaunajai paaudzei.

„VISU PA TĪRO"

Kongresa prezidijā par priekšsēdi ievēlēja Albertu Upeslāci, vicepriekšsēdi Dainu Dreifeldi un sekretāri Dainu Leju. Pirmajā domātajā panelī „Es esmu letiņš, un tas nav nekas?" piedalījās ap 50 klausītāju, visiem sasēžoties pusloka ap galveno tipu tēlotājiem un piedaloties debatēs. „Superlatvieti" sarunās tēloja Baiba Rubesa, „Eiropas kreiso jaunieti" — Juris Kaža, „Ciniķi" — Viesturs Zariņš, „Plēguri" — Alberts Upeslācis. Sarunās piedalījās arī īsti un neīsti latviešu republikāņi, īsti un neīsti politiķi, to vidū, piemēram, Armands Siksna, kas „pa īstam" kandidēja Toronto pilsētas pašvaldības vēlēšanās, un citu nogrupējumu pārstāvju, vai tos arī tikai tēlojot. Tā klausītāji dabūja iepazīties ar kādas, varbūt mazas, bet ļoti aktīvas Rietumvācijas resp. Eiropas jauniešu grupas kreisajiem uzskatiem, ko savā „Eiropas jaunieša" lomā labi nodemonstrēja Juris Kaža no Bostonas. Šīs grupas centienus varētu izteikt pāris vārdos — „visu pa tīro", kas atrodas Rietumos, sevišķi Ziemeļamerikā: Amerikas „republikāņu buržujus", „fantazīju par trīsdesmitajos gados apzeltīto Latviju", baznīcu izdevumus, „ko vecīšus mierināt", Divreiz divi nometnes, kur dejojot tikai „vecās tautas dejas" un strinkšķinot kokles u. t. t. Viņam atbildēja „Politiķis", kas ieskatīja, ka komūnisms pārņēmis cilvēci kā šausmīga sērga, pret kuru stiprāk jāsavelk dūri. „Ciniķis" žēlojās, ka no apm. 18.000 latviešiem Kanadā latviešu valodu vairs runājot tikai 8.000. No Kalgarijas bija ieradušās Silva Poriete un Antra Krauze, kas stāstīja par neseno tikšanos baltiešu jauniešu nometnē Banfā, Albertas provincē, kur latviešu jaunieši ļoti maz runājot latviski.

Paneļdiskusijā par tematu „Bērnu nometnes — LNJAK nākotne", ko vadīja Brunis Rubess, piedalījās Juris Zivtiņa, Guntis Siliņš, Jānis Liepiņš, Normunds Mieriņš un Lauma Lagzdiņa, pēcpusdienā noklausījās 65 apmeklētāji. Vispārējs atzinums bija, ka bērnu nometnēs sējama latvietības sēkla, lai 30. LNJAK kongresā pēc desmit gadiem vēl varētu sarunāties latviski.

ROSĪGS RARBĪBAS GADS

Kongresa pirmajā darba sēdē pēc šī paneļa bija valdes un revīzijas komisijas ziņojumi un pārrunas par Pasaules latviešu jauniešu fonda likteni, par kuru lems, kad Pasaules latviešu jauniešu 3. kongresā nākošgad satiksies visu četru zemju jaunatnes organizāciju valdes. LNJAK valdes ziņojums, pārskats par Pasaules latviešu jaunatnes fondu un Internacionālās karavānas Rīgas paviljona fonda statūtu mets bija jau iepriekš sagatavoti uz vairākām lapām, ar kuriem kongresa dalībnieki varēja iepazīties jau pirms pārrunām.

Pagājušā darbības gadā LNJAK noturējusi 9 valdes sēdes, bet vienu sēdi kopīgi ar Amerikas latviešu jaunatnes apvienību. No valdes personisku motīvu dēļ izstājies Elmārs

(Turpinājums 20. lp.)

Gandrīz aizmirstas jubilejas

SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ NO VAŠINGTONAS

Šinīs dienās pasaule varēja atzīmēt vairākas gandrīz aizmirstas, bet itin vērā ņemamas atceres. Ir jau pagājis viens gads kopš arabu un izraēliešu militārās sadursmes, kas pasaules vēsturē iegājusi kā Jom Kipur karš. Žīdu un arabu kaŗa rezultātā pagājušā gada oktobrī pasaule atradās tuvāk globālam militāram konfliktam vai dažu reliģiju sludinātāju pastardienai kā nekad agrāk. Septiņas Pad. savienības izpletņu lēcēju divīzijas, gaidot uz maršala Grečko pavēli, bija jau tikpat kā ceļā uz Ēģipti, lai ar sarkanarmijas līdzdalību nodrošinātu Pad. savienībai pilnīgu kontroli stratēģiskajā Vidējo austrumu telpā. Kā zibens no skaidrām debesīm bija Vašingtonas pretakcija — trauksme amerikāņu spēkiem visā pasaulē, ieskaitot arī amerikāņu atomieroču arsenālu. Ja tagad nežēlastībā kritušais bijušais prezidents Niksons vispār tiks pieminēts amerikāņu tautas vēsturē, tad varbūt tieši par šo izšķirīgo un svarīgo lēmumu likt pretī krievu draudiem amerikāņu pretspēku. Tikai šīs konfrontācijas rezultātā abas lielvaras saskatīja radušās krizes neizbēgamās konsekvences un, prāgmatiski novērtējot atomkaŗa gala rezultātus, atkāpās no jau tāpat kā ieņemtām izejas pozicijām.

Vašingtonas un Maskavas detante starplaikā bija palikusi par tukšu ziepju burbuli. Un tā abas lielvaras, atstājot Vidējo austrumu krizes pilnīgu atrisinājumu karājoties gaisā, atgriezās pie konvencionālām lielvaru diplomātiskām metodēm — nogaidīšanas un vienošanās par mazāk pretrunīgu iespaidu sfairu sadalīšanu. Tas nebūt nenozīmē, ka ASV vai Pad. savienība būtu atteikusies no politiskās, saimnieciskās un militārās divcīņas Vidējos austrumos. No Ēģiptes padzītā Maskava pārsviedās uz Siriju, lai tur apšaubāmas draudzības un savstarpēja palīdzības līguma ietvaros paturētu sev izejas bazi plānotai stratēģijai Kremļa iespaida paturēšanai Vidējo austrumu telpā.

Kā mums zināms, tad tieši vienu gadu pēc Jom Kipura kaŗa Vidējos austrumos sava grūtākā diplomātiskā misija bija jāveic ASV ārlietu ministram Kisingeram. Varbūt ka tās ir pāragras gaviles, bet pēdējās ziņas no Vidējiem austrumiem un arī no Vašingtonas liecina, ka Kisingers ir atradis izeju no žīdu un arabu konfrontācijas strupceļa. Vašingtona ir pārliecinājusi Izraēlu, ka Vidējos austrumos patiess miers ir iespējams tikai par tik, par cik Izraēla atteiksies no arabiem atņemtām territorijām. Kisingers, pretēji iepriekšējiem plāniem, tomēr iegriezās arī Saudi Arabijā un tur pilnīgi negaidot saņēma nozīmīgas koncesijas no karaļa Feizala. Arabu eļļas piegāde, un šīs eļļas cenu pazemināšana var palīdzēt atrisināt ar inflācijas kaiti apsēstās pasaules saimniecības problēmas.

(Turpinājums 13. lp.)

LATVIJA AMERIKĀ

SESTDIENA, 1974. G. 19. OKTOBRIS, 42. NR.

Latviešu nedēļas laikraksts, iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Atbildīgais redaktors Krišs SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada. M4M 2E9; tālr. 465-7902. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466, U.S.A. Tālrunis 994-7917. Čikagas redakcijas vad.: I. Lamberte, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744. Redaktors Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV —
par gadu $21.00, 6 mēn. $11.50, 3 mēn. $6.00. Atsevišķa numura cena 50 centu.
Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $3.00, tekstā $5.00, pirmajā vai pēdējā lappusē $10.00 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārā 50 centu par vienas slejas rindu katra datuma vienā numurā.
Sludinājumi nododami pa tālr. 466-1514.

1970-1971

Tikai par īstu mieru vērts cīnīties

LATVIEŠU DELEGĀTI EIROPAS BAZNĪCU KONFERENCĒ ŠVEICĒ

Engelbergā, Šveicē, mazā ciematā Lucernas tuvumā, no 16. līdz 23. septembrim risinājās tā sauktā Eiropas baznīcu konference, kurā piedalījās arī divi šejienes latviešu delegāti. Tajā bija ieradušies ap 400 dalībnieku, no tiem 147 baznīcu delegāti no 79 dažādām baznīcām. No Rīgas bija atbraucis mācītājs Kalniņš, bet no Tallinas bīskaps Tomings. Vienu dienu konferencē piedalījās arī Šveices prezidents Brugers.

Jaunais mācītājs Elmārs Ernests Rozītis no Rietumvācijas par šo konferenci raksta:

Eiropas baznīcu konferences 7. pilnsapulces temats bija: „Vienotība Kristū — miers pasaulē." — Kā visas tik dažādās Eiropas kristīgās baznīcas var runāt par vienotību Kristū un kāda šī vienotība patiesībā izskatās, ja to nelieto tikai kā skaistu vārdu, bet sāk īstenot? Kādu kristīgu vienotību mēs varam sasniegt, saskaroties ar problēmām kā industrializācijas sekām, vai daudziem nekristiešiem, it sevišķi Austrumeiropā? Tie bija pirmie galvenie jautājumi, ar ko konferencei nācās nodarboties. Protams, ka nedēļas laikā tie nav atrisināmi un arī netiks atrisināti. Ja tik daudzas baznīcas — un vēl no Austrumeiropas — sanāk kopā, tad arī pārāk ātri vienojas, apejot īstās grūtības. Cerams, ka izstrādātie dokumenti tomēr būs solis uz īstu saprašanos un paliekošo problēmu ievērošanu.

Otram jautājumam bija vēl stiprāks politisks novirziens. Pārrunās par mieru pasaulē Austrumeiropas delegāti atbalstīja Pad. savienības līniju sakarā ar Eiropas drošības konferenci. Politiskais atslābums Eiropā tāpēc tika apsveikts bez sevišķas kritikas. Teikumu, ka atslābums neatbilst vienmēr un katrā ziņā mieram, pēc vairākām apspriedēm no darba ziņojumiem svītrāja. Abiem Latvijas ev. lut. baznīcas delegātiem, māc. Elmāram Ernestam Rozītim, kas pēdējā dienā vadīja savas grupas darbu un dipl. psichol. Intam Bērziņam, gan izdevās ievietot piezīmi, ka baznīcām, gādājot par mieru, jānostājas solidāritātē ar beztiesīgajiem un apspiestajiem Eiropā. Pat šo pēdējo teikumu daži Pad. savienības delegāti gribēja pārveidot.

Pēc visām debatēm par mieru ir svarīgi zināt, ka miers nav tikai pretstats suverēnu valstu karam, bet ka par mieru vārda tiešā nozīmē tikai tad var runāt, kad visas cilvēku attieksmes un apstākļi ir „apmierinoši". Tādēļ lielu uzmanību guva arī angļu delegācijas iestāšanās par jaunās anglietes Zuzannas Balantīnes atbrīvošanu, kas Austrumvācijā notiesāta ar pieciem gadiem cietumā tikai tāpēc, ka mīlestības dēļ vēlējusies palīdzēt savam draugam tikt pāri robežai. Austrumvācijas delegācijas uztraukums par šī notikuma pārrunāšanu bija liels, taču beidzot apsolīja meitenes labā darīt „visu iespējamo".

Māc. Elmārs Ernests Rozītis norāda, ka ir ļoti svarīgi, lai šādās konferencēs piedalītos arī mūsu baznīcas pārstāvji. Visās attiecīgās bazn. organizācijās, arī Pasaules baznīcu apvien., mēs esam pilntiesīgi locekļi un ne, kā bieži politiskajā plāksnē, tikai skatītāju lomā. Šī vieta jāaizstāj mūsu baznīcai. Jau ar oficiālo līdzdalību mēs padarām mūsu lietu aktuālu, nodemonstrējam mūsu tautas un baznīcas varmācīgi sašķelto stāvokli. Lietišķīgi strādājot līdz mēs arī turpmāk varam iegūt respektu un simpatijas. Šādā sanākmē iespēja arī tikties ar noteicējām personām no citām baznīcām, vēršot viņu uzmanību uz mūsu problēmām, gūstot informāciju un dažreiz pat palīdzību.

Par vienotību un mieru tika un joprojām tiek daudz, dažreiz pārāk daudz runāts. Ja Dieva miers ir augstāks, bet ne zemāks kā cilvēka saprašana, un ja ir pareizi, ka cilvēkam jau kaut kas no šī miera dāvināts, tad cerība ir pamatota, ka par īstu mieru ir vērts cīnīties, saka māc. Elmārs Ernests Rozītis. rd.

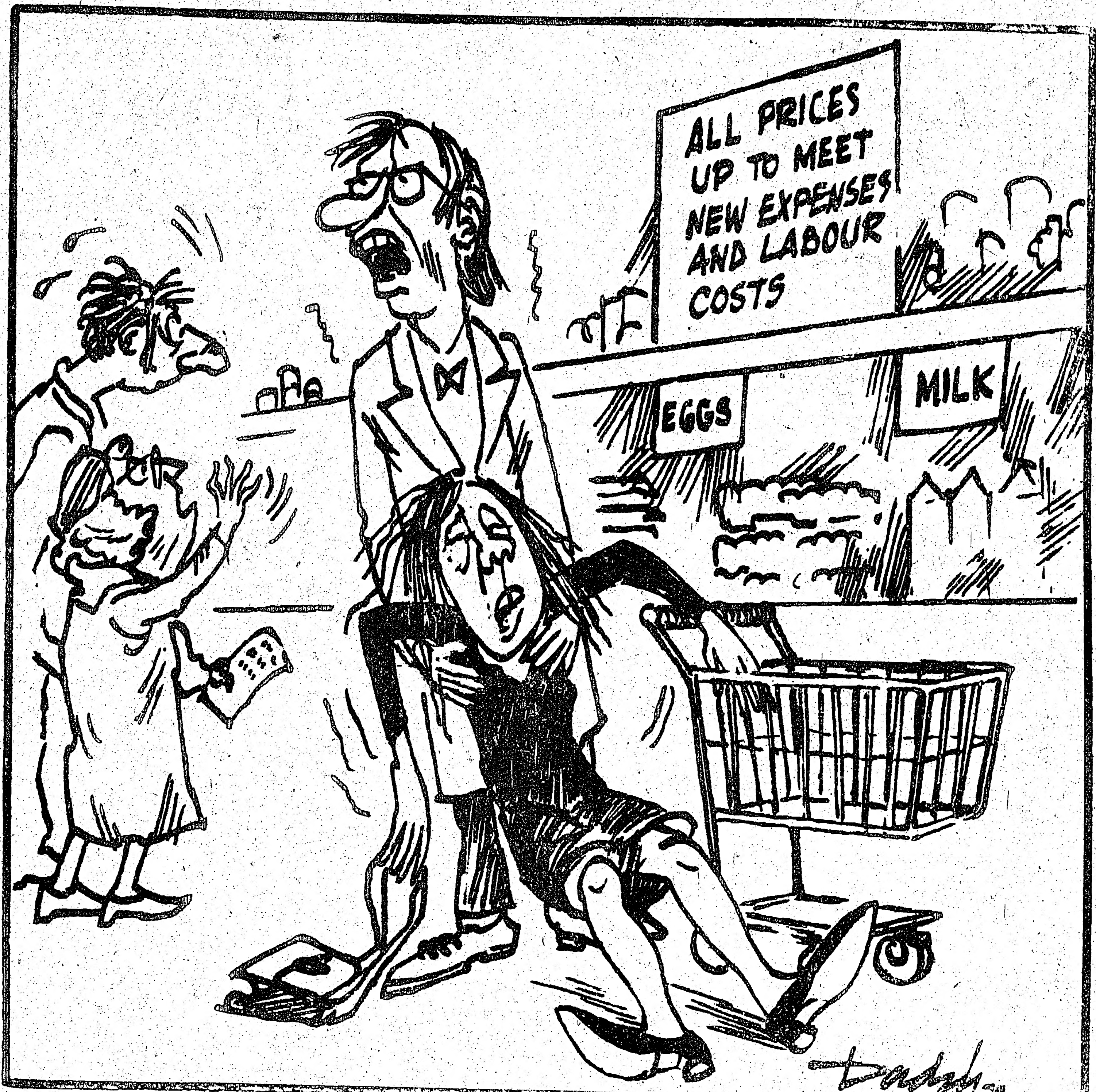
ALL PRICES UP TO MEET NEW EXPENSES AND LABOUR COSTS
EGGS
MILK
Dadzh

„Brauc mazāk... apsildi mazāk ... ēd mazāk." Dadža zīmējums

Lasītāju vēstules

IETEIKUMS

Valodnieku disputs ir interesants, ja runā kompetentas personas. Šķiet, ka kungs Dr. J. Karols aizmirsis elementāro latviešu gramatiku, jo divas reizes Latvija Amerikā 28. septembra numurā apgalvo, ka ģenitīvs vārdiem „Kalniņš" un „Liepa" ir „Kalniņam" un „Liepam". Ieteiktu aizbraukt uz sestdienas skolu un apjautāties pie mūsu visjaunākās paaudzes valodniekiem, kāda ir īsti ģenitīva forma. Pie reizes vajadzētu ievākt informāciju, kas tas datīvs tāds ir.

M. Zichmanis, Vilovdēlē, Ont.

IEVIESUSIES KĻŪDA

Ļoti žēl, ka manā atbildes rakstā A. Kalniņam ir ieviesusies kļūda, proti, vajadzēja būt, ka es nedomāju, ka latviešu sievietēm uzvārdos vajadzētu ieviest seno galotni „iene" vai „ene", bet iespiests ir pretējais — ka vajadzētu ieviest. **Dr. J. Karols** Toronto

NEPAREIZA IZPRATNE

A. Ķegumnieks savos rakstos par prezidenta Niksona aiziešanu nav saskatījis prezidenta darbībā nekā laba, bet apgalvo, ka tas bijis varaskārs un pēc viņa nenobiršot pat ne asara. Apbrīnojama ir A. Ķegumnieka stāvokļa neizpratne. Vai tiešām viņš nesaredz, kas aiz izpūstās un pārspīlētās Votergeites lietas slēpjas un kāpēc Amerikas sensāciju kārajai presei un televīzijai bija jāiznīcina spējīgākais ASV prezidents? **Abonents** Čikāgā

SVEŠIE IESPAIDI

Sabiedrībā un presē daudz debatēts par mūsu jaunatni, kas svešumā uzaugot piesavinās vietējās sabiedrības dzīves veidu, tā atsvešinoties no latvietības. Tas nav noliedzams. Jāievēro tomēr, ka tagadējā jaunatne izaug džeza mūzikas, kriminālfilmu, nēģeru deju un mašīnu trokšņu piesātinātajā atmosfairā, kuru vecākiem nav spēka novērst. Latvijā mūsu jaunatne aug sarkanās okupācijas varas ietekmē, bet viņa svešos iespaidus neuzņem, tiem pretojas. Tā savu latvietību un ideālus saglabās līdz laikam, kad tos varēs likt lietā.

Valdis Šteinmillers Toronto

TIE, KAS SĒŽ UZ SĒTMALAS...

Būtu ļoti bēdīgi, ja vairākums no mums, kas nokļuvuši brīvībā un labos apstākļos, aizmirstu mūsu dzimto zemi un tos simtus tūkstošus mūsu tautas piederīgo, kas šajā gadu simtenī aizgājuši bojā gan kā cīnītāji, gan arī kā svešu varu varmācības upuri. Neaizmirsīsim arī, ka trimdas zemēs neesam ieradušies kā viesi vai emigranti, bet gan kā politiskie bēgļi! Un atcerēsimies, cik smagi mūsu dzimtenē vēl joprojām cieš un ar apslēptām ilgām gaida uz atbrīvošanu.

Tas nozīmē, ka ikvienam no mums jākļūst cīnītājam, lai palīdzētu tuvināt šo atbrīvošanas stundu. Un tomēr, ar nožēlošanu jāpiemin, cik daudz mūsu vidū ir tādu, kas „tup uz sētas malas", gan klusējot, gan arī ņirdzīgi smaidot vai pat nokritizējot aktīvos darba darītājus: „Lūk, Grava ir trakulīgs," „Spilners un Kronbergs nav labi", „Korsts iet pa nepareizu ceļu", „Ķegumnieks ir vienpusīgs" u.t.t.

ASV vairs nav nekāds noslēpums, ka t.s. Votergeite ir ar čekas naudu uzpūsts pūslis, kreiso provokācija, un 1972. gada vēlēšanās galīgi sagrautās un sašķeltās demokratu partijas salmiņš, ko tā ar nemitīgu lejerkastes mūziku pārvērta par baļķi, pie kura paglābties.

Pirms 8 gadiem, Klīvlandes dziesmu svētku laikā, kādā mazā viesnīcā biju kopā ar Voldemāru Korstu, un kādu pusduci viņa domu biedru. Tad piedzima Latviešu republikāņu sekcija — politiskās cīņas laukā vissvarīgākā organizācija visā mūsu trimdā. Šajos astoņos gados etnisko grupu vidū latvieši, kaut arī skaitā neliels nogrupējums, tomēr kļuvuši par visietekmīgāko visu ASV mazākuma tautību vidū. Tos ievēroja prezidents Niksons, un pēdējos dziesmu svētkos tajā pašā Klīvlandē prezidenta vārdā ieradās apsveikt viņa meita Džūlija Eizenhauera ar tagadējo prezidentu Fordu un pilsētas galvu Perku.

Ričards Niksons bija tas „dzelzs jātnieks", kas kreisajiem bija jādabū nost no viņu pasaules iekarošanas ceļa. Tagad tie klusībā līksmo, un tā, apmēram, ap 1976. gadu, gatavo jau „lielo konfrontāciju", kas var izvērsties Trešajā pasaules karā.

Neklausīsimies uz tiem, kas tup uz sētas malas, bet būsim gatavi tai lielajai cīņai, kas var izšķirt ne vien mūsu pašu, bet arī mūsu dzimtenes vai pat visas pasaules likteni.

Alberts Kalniņš Toronto

PATIESI VĀRDI

Paldies J. Ozoliņam par patiesajiem vārdiem viņa 5. okt. vēstulē Latvijai Amerikā, attieksmē pret Ķegumnieku, Korstu un Kalniņu. Tie bija „naglai uz galvas". Būtu labi, ja minētie „trīs K" netērētu papīru, jo visi viņu paregojumi un prātojumi izrādījušies tikai „Maldu Mildas sapņojums"... Ja kāds no tiem būtu republikāņu partijas maizē, lai nebaro citus ar mūsu preses palīdzību. Katru reklāmu un propagandu šinī zemē piegādā mājās par brīvu. Vai Latvija Amerikā grib darīt to pašu? Šaubos!

S. Lācis Londonā, Ont.

Toronto teātrim jauna luga

Kārļa Vitlingera lugu — Vai pazīstat piena ceļu? — (4 ainās ar priekšspēli un pēcspēli) Toronto teātra iestudējumā pirmo reizi Toronto izrādīs 27. oktobrī plkst. 4 pēcp. Lietuviešu zālē (1573 Bloor St. W.) Ar šo lugu Toronto teātris piedalās arī latviešu teātra dienās Sanfrancisko. Šī luga, kas tulkota no vācu valodas, piedzīvojusi izrādes visos kontinentos, aptuveni 7000; Brodvejā uzvesta 2 gadus no vietas, bet latviešu skatītājiem rādīta tikai Austrālijā. Tāpēc arī saprotama interese un minējumi, cik daudz izrādēs Toronto teātrim būs jāstājas latviešu skatītāju priekšā?

Lai ar iestudējumu varētu sasniegt daudzus latviešu centrus tuvumā un tālumā, tad lugā un izrādēs visus darbus veic aktieŗi paši — dekorē, iekārto skatuvi, vada izrādi; arī kostīmu gatavošana veikta pašu spēkiem. Lugas režisors Voldemārs Pukats, skatuves iekārtotājs Vilnis Brastiņš, izrādes vadītāja Austra Pukata.

Luga pirmoreiz izrādīta 1957. gadā Ķelnē. Rakstot šo lugu, autora problēma bija radīt nonobriedušu vīru, kas tomēr vēl paturējis bērna ticību un iztēli pasaulē, kas pilna iekāreș, cietsirdības un ļaunuma. Šo cilvēku autors nošķiŗ no reālitātes ilgu laiku, lai viņa atgriešanās būtu drāmatiski satriecoša. Lugas varonis ir no kaŗa atgriezies cīnītājs.

Luga nav domāta kā traģēdija. Autors tic, ka labais cilvēkā, kau arī tiktu apturēts — nokauts, nekad nevarētu tikt iznīcināts. Tā nav iecerēta arī par komēdiju. Ar lugas sākuma un beigu spēļu komisko nokrāsu Vitlingers veido traģikomēdiju, kuŗas varonis gan neuzvar ar aktīvu cīņu, bet gan ar pasīvitāti un savu cilvēka dvēseli.

J. L.

Ainas no lugas Vai pazīstat piena ceļu? Pa kreisi — Salvatore (Voldemārs Pukats) un darba meklētājs (Vilnis Brastiņš). Apakšējā attēlā — skats slimnīcā: pacients (V. Brastiņš), slimnīcas māsa (Austra Pukata) un Dr. Neiross (V. Pukats). Foto: J. Liģers

Latviešu dziedātāja Edinburgas festivālā

Gadskārtējā Edinburgas festivālā šoreiz viesojās Stokholmas karaliskā opera. Edinburgā pirmo reizi atbildīgā lomā (nimfa Eurilla) uzstājās latviete Ileāna Tepfere-Pētersone Hendela operā Il Pastor Fido. Ileāna Pētersone dzied Stokholmas operā kopš 1964. gada. Viņas pirmā loma bijusi Magdalena Verdī operā Rigoletto. Viņa ir dziedājusi arī tik izcilās lomās kā Azučena Verdī Trubadūrā, Ortrūde Vagnera Lohengrīnā u. c.

Britu kritiķi parasti ir ļoti stingri: bieži cenšas nopelt to, kur nekas nav peļams. Šoreiz bija izņēmums: ir Londonas, ir vietējā Skotijas prese slavēja visu augšā minētajā operā — diriģentu, režiju, dekorācijas, kostīmus, kori, baletu — un, protams, solistus. Kaut arī avīzes The Gardian kritiķis domāja, ka viss dziedātāju ansamblis bijis tik labs, ka nebūtu pareizi izcelt atsevišķus dziedātājus, tomēr daži kritiķi atzīmēja atsevišķu dziedātāju vārdus, tā, piemēram, The Times rakstīja, ka Ileāna Pētersone ļoti sekmīgi veikusi Eurillas lomu; Sunday Times kritiķis ļoti atzinīgi vērtēja visu ansambli, bet piebilda, ka tikai viena dziedātāja Ileāna Pētersone likusies viņam vokālā ziņā izcila; The Scotsman rakstīja, ka Ileāna Pētersone nerātnās nimfas Eurillas lomā izskatījusies jauka, un viņas dziedājums bijis ļoti delikāts; savu rakstu kritiķis beidz ar cerību, ka Edinburgas festivāla direktors, droši vien, jau plānojot Stokholmas operas viesizrādi tuvākā nākotnē. Atzinīgas atsauksmes bija arī avīzēs The Financial Times, The Sunday Telegraph, The Glasgow Herald u. c.

Mans personiskais iespaids: izrāde bija līdz pēdējam sīkumam 18. g. s. stilā izturēta pastorāle (kur pat diriģents un orķestŗa mūziķi bija baltās parūkās un 18. g. simteņa tērpos). Ileānai Pētersonei ir patīkama tembra mecosoprāns; viņas tēlojums rūpīgi izstrādāts, drošs un veikls; ar perfektu stila izjūtu viņa iekļāvās noslīpētajā ansamblī. Katrā ziņā mēs, latvieši, varam būt lepni, ka mums ir jauna spējīga dziedātāja, kas ir izpelnījusies arī cittautiešu atzinību.

Ileāna Pētersone uzstājās arī mazākā lomā R. Štrausa Elektrā. Tur titullomu dziedāja Anglijā ļoti iecienītā Vagnera dziedātāja Birgita Nilsone, parādot apbrīnojamu balss spožumu un izturību. Pēc izrādes publika viņai meta ziedus uz skatuves — pēc italiešu paražas.

Nav vēl zināmas franču un vācu preses atsauksmes par augšā minētajām izrādēm.

Austra Augenberga

Guna Ikona

No vēstuļu cikla:

DIVI

(kolāžā)

Tu — saules aplis,
es — zigzagu zigis,
dzīvoju starp
debesskrāpjiem -
(laikam) Ņujorkā:

Šeit uzskaitu savus
iegūtos gradus,
(ceru — nepiemirsās ņeviens?)

esmu IEINTERESĒTS!
Bet Man ir atmiņas
par Jums.
Jūnija (kaut kādā) naktī, 3.06 A.M.

Sveicināta, uguns
vārdu metēja!
(Brauktu šonakt, rīt
vai parīt).
Pēc 12 minūtēm
izlidoju.
Rakstīšu, (kā parasts,
kā parasts) no visām
četrām apspiestām
Eiropas valstīm.

Jūsu dubultprofesors.
(bez datuma — pārlaicīgi.)

TEĀTŖA DIENAS SANFRANCISKO

Ceturto Teātŗa dienu programmā, kā ziņo Ziemeļkalifornijas Apskats, no 28. līdz 30. novembrim Sanfrancisko draudzes namā būs trīs teātŗa izrādes, virkne referātu, teātŗa praktiskie darbi, izstādes un nobeiguma balle. Teātŗa dienas Sanfrancisko kopā ar Latviešu teātŗa apvienību Amerikā rīko vietējā rīcības komiteja mākslinieka G. Augusta vadībā. No līdz šim aicinātajiem referentiem jau ir atsaukušies Emma Kalniņa-Znotiņa no Toronto, Zigurds Ritmanis no Portlandes, Māris Ubāns no Losandželosas un Laimonis Siliņš. Daži referenti pieteikuši vairākus referātus. Mazā teātŗa Sanfrancisko administrātore A. Kadile rīcības komitejai ziņo, ka ansamblis Teātŗa dienās izrādīs Mārtiņa Zīverta komēdiju Kaļostro Vilcē Laimoņa Siliņa režijā un nevis Albī — Kam bailes no Virdžīnijas Vulfas — kā bija ziņots iepriekš. A. Kadile paskaidro, ka lugas maiņai vairāki iemesli, bet galvenais — doma izrādīt latviešu autora lugu, kas līdz šim Amerikā nav spēlēta.

O. C.

Februāris - kultūras mēnesis

Gadskārtējās kultūras dienas jeb kultūras nedēļas, kā tās agrākajos gados sauktas, 1975. gadā Toronto būs pārveidojušās gandrīz noapaļotā 30 dienu kultūras mēnesī. Tās sāksies ar mākslinieku vienības Latvis 20 gadu tēlotājas mākslas jubilejas izstādes atklāšanu 1. februārī — Latvis darbību sācis 1954. gada decembrī — un pabeigsies ar LNJAK sarīkojumiem „Šī māksla ir jauna" 1. un 2. martā.

Gandrīz visas ieceres pagaidām vēl veidošanās stadijā, noskaidrojās LNAK Kultūras nozares vadītājas Intas Purvas sasauktajā apspriedē 7. oktobrī, bet uzsvaru šoreiz domāts likt uz tēlotājas maākslas izstādi, kas ilgs 9 dienas. Izstādi organizē Latvja valdes priekšsēdis K. Kronbergs. Plānots to apvienot ar dažām radnieciskām aktīvitātēm, kuŗu sarūpē J. Zuntaka un I. Purvas ziņā. LNAK izstādi atbalsta ar apbalvojuma pirkumu par 500 dol. Līdzīgas izstādes iecerējušas arī ieinteresētās organizācijas Montreālā un Otavā.

(Turpinājums 5. lpp.)

Toronto Teātris

IZRĀDA Kārļa Vitlingera lugu

VAI PAZISTAT PIENA CEĻU?

Vilnis Brastiņš, Austra Pukats, Voldemārs Pukats

Režisors: *Voldemārs Pukats*

Skatuvi iekārtojis: *Vilnis Brastiņš*

Toronto

Sestdien, 1974. g. 27. okt., plkst. 4.00 pēcp.
JAUNĀ LIETUVIEŠU NAMĀ, 1573 Bloor St. W.
Biļetes iepriekšpārdošanā DV grāmatnīcā Latviešu namā (921-7121). Pensionāriem un jauniešiem zem 18. g. — puscena.

Hamiltonā

Svētdien, 3. nov., plkst. 3.00 pēcp.
YMCA telpās 79 James St. South.
Biļetes — pie ieejas.

Sekmīgākie skolēni ALA nopelnu stipendijas pārbaudījumos

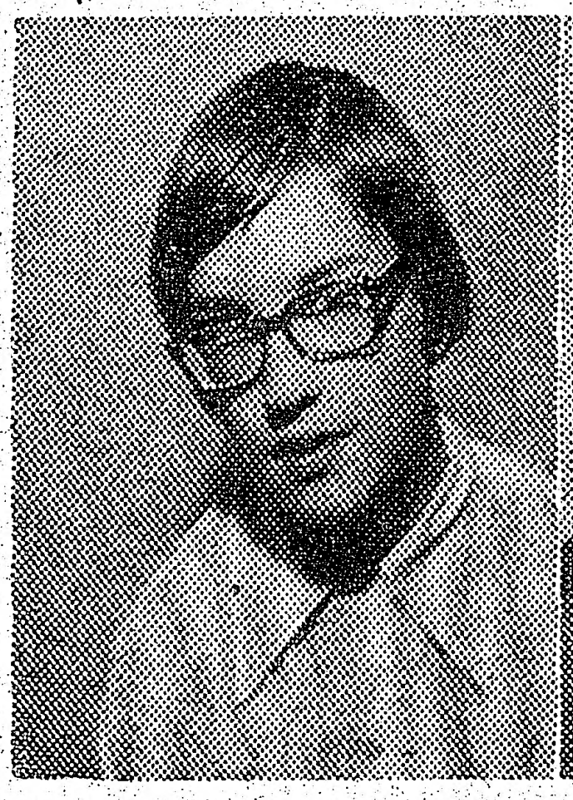
Pēteris Šmits

Anita Krastiņa

Kārlis Zommers

Aivars Zirnis

Ieva Jūrmala

Ēriks Kalns

Laura Padega

Pret „vēstures mēslainē aizmestajiem"

OKUPĒTĀS LATVIJAS VALSTS UNIVERSITĀTES PROFESORS ARGUMENTĒ PAR 1940. GADA NOTIKUMIEM LATVIJĀ

Vairojoties zinātniskām publikācijām rietumos par Baltijas valstu aneksiju 1940. gadā, it sevišķi paplašinoties AABS (Association for the Advancement of Baltic Studies) darbībai, komūnistu izdevumos arvien biežāk parādās, ja tā varētu teikt, pretraksti. Arī žurnāla Padomju Latvijas Komūnists šā gada jūlija numurā ar profesora, juridisko zinātņu doktora Visvaŗa Millera parakstu publicēts raksts „Padomju valstiskuma tapšana Baltijā un aizrobežu falsifikātori", kur mēģināts argumentēt pret „vēstures mēslainē aizmesto" (Millera rakstā sastopams zinisks —?— termins) darbinieku rakstiem rietumos. Kaut arī raksts visumā atbilst parastajiem PSRS periodikas paraugiem, tanī tomēr pavīd daži sīkumi, pie kā vērts pakavēties.

Raksta sākuma daļā konstatēts, ka „Baltijas jautājums" (pēdiņas Millera — ref.) kavē saspīlējumu izkliedēšanas procesu pret PSRS. Un „tāpēc arī vēl tagad vēsturnieku pētījumi par padomju varas atjaunošanu un padomju valstiskuma izveidošanu Baltijā. 1940. gadā joprojām ir aktuāli kā no zinātniskā, tā arī **politiskā** (pasvītrājums mans — ref.) viedokļa." Šis Millera konstatējums patiešām iepriecina, jo apstiprina, ka arī Latvijas valsts universitātes profesors saskatījis Baltijas jautājuma politisko nozīmi.

Atskatā par tā dēvētās padomju varas ieviešanu Baltijas valstīs 1940. gadā Millers uzsveŗ, ka tā uzvarējusi „sociālistiskās revolūcijas rezultātā". Pie tam „sociālistiskās revolūcijas uzvaru miera ceļā Baltijā ļoti lielā mērā veicināja," tā saka Millers, „Padomju Savienības pastāvēšana un tās varenības nemitīgais pieaugums, morālais atbalsts un palīdzība, ko PSRS sniedza Baltijas darba ļaudīm viņu revolūcionārajā cīņā."

Ja ar gandarījumu var lasīt Millera atzīšanos, ka Pad. savienībai bijusi svarīga veicinātāja loma Baltijas valstu politiskās neatkarības iznīcināšanā, tad toties jo nepatīkamāk skaŗ, domājams, taču pārrakstīšanās kļūda šādā svarīgā atzinumā. Šeit, proti, runāts par „morālo" atbalstu, ko Pad. savienība sniegusi Baltijas valstīm. Starptautiskā nomenklatūra to „atbalstu", ko Pad. savienība 1940. gada jūnijā sniedza Baltijas valstīm, nemēdz dēvēt par „morālu", bet gan par — militāru, jo: ka padomju armija un tanki, kas toreiz pārgāja Baltijas valstu robežu, nav tikai „vēstures mēslainē aizmesto" darboņu ļaunprātīgs izdomājums, ir apliecināts paša Millera rakstā citā vietā un trekniem burtiem — „Lietuvas, Latvijas un Igaunijas tautas sagaidīja padomju karaspēku" (sic!). Svešas valsts karaspēka iesoļošana kādā neatkarīgā territorijā un iebrukuma rezultātā radītās politiskās pārmaiņas ir un paliek militāras varas darbs, lai kā arī Millers pūlētos to deklarēt par „revolūciju miera ceļā" un „morālu" atbalstu.

Dažas citas kļūdas rakstā, iespējams, ieviesušās tāpēc, ka Milleram, neesot latvietim, bet gan tikai latviešu cēluma Krievijas federācijas pilsonim (dz. 1927. gadā Krasnojarskā), reizēm varētu būt grūtības ar latviešu valodā rakstītu avotu izvērtēšanu. Tā, piem., lasāmi šādi teikumi: „Līdz ar varas pāreju tautas valdību rokās pašos pamatos mainījās Baltijas zemju valsts iekārta. Lietuvas, Latvijas un Igaunijas komūnistiskās partijas, kas iznāca no pagrīdes, nostājās tautas valdību priekšgalā." Tas nav fakts. Pēc pašu komūnistu latviešu valodā publicētiem datiem no 17 tā dēvētās Latvijas tautas valdības locekļiem 1940. gada jūnijā par trim tagad padomju avotos ziņu nemaz vairs nav, pieci miruši, komūnistu partijā nekad neiestājušies, trīs iestājušies partijā 1940./41. gadā, un tikai seši no minētajiem septiņpadsmit bijuši partijas biedri pirms šī laika, pie tam viens no viņiem (Vāleskalns) „importēts" no Pad. savienības. Varētu, protams, aizrādīt, ka komūnistu partijas biedri, lūk, nostājušies priekšgalā. Tādā gadījumā jājautā: kas bija priekšgalā? Toreizējās Maskavā sastādītās valdības priekšgalā bija Augusts Kirchenšteins, kas (atkal pēc pašu komūnistu datiem) partijas sarakstos ieviests tikai 1941. gadā, tas ir, pēc sarkanarmijas karaspēka iebrukuma Latvijā.

Ar „padomju pilsoņa" nespēju vai nevēlēšanos atšķirt vienu tautību no otras, liekas, varētu izskaidrot kādu citu, zinātniskos darbos parasti nesastopamu fainomenu. Latviešu valodā latviešu lasītājiem domātā rakstā minēts, ka rietumos visu zinātnisko darbību sakarā ar Baltijas valstu vēstures pētniecību financējot noteiktas kapitālistisko valstu aprindas, kas, „atvēlēdamas diezgan iespaidīgas summas," devušas emigrantiem iespēju izveidot, „piem., **Igauņu** nacionālo fondu, Brīvās Eiropas **igauņu** komiteju, **Igauņu** nacionāla komiteju Savienotās Valstīs, **Igauņu** Biedrību Vācijas Federātīvā Republikā". Jeb vai Millers cenšas latviešiem Latvijā noslēpt latviešu organizācijas un latviešu aktīvitātes ārzemēs?

Nenoliedzami ,ir grūti strādāt un rakstīt modernus pētījumus par modernām problēmām, ja jāoperē ar vecām publikācijām kā avotiem. No diviem visā Millera rakstā vārdā minētajiem rietumu zinātnieku darbiem viens izdots 1956., otrs 1957. gadā. Modernu rietumu zinātnieku šāda atpalicība skaŗ tikpat nepatīkami kā, piem., šāds tukšs, ne ar kādiem reāliem datiem, vārdiem vai publikāciju nosaukumiem neprecīzēts Millera apgalvojums: „Pēdējos 10—15 gados Rietumeiropas kapitalistiskajās zemēs un Amerikas Savienotās Valstīs izdots ļoti daudz memuāru. Tikai to mazākā daļa iznākusi lietuviešu, latviešu un igauņu valodā, lielākoties tie sarakstīti angļu vai vācu valodā. Šo ,memuāru' autori ir bijušo buržuāzisko Baltijas valstu bijušie premjerministri un dažāda veida ierēdņi, sūtņi un ģenerāļi, kas izmesti vēstures mēslainē."

Nobeigumā gandrīz varētu izteikt nožēlu, ka par vēstures problēmām liek rakstīt juristam. Jurists varbūt zina likumus, bet jurists, acīm redzot, nav informēts par starptautiskiem nolīgumiem, pat ja viena līdzēja ir Pad. savienība. Millera parakstītajā rakstā lasām: „1939. gada rudenī noslēgtie PSRS un Baltijas valstu savstarpējās palīdzības pakti izjauca hitleriešu plānus sagrābt Baltijas valstis." Ja Millers būtu bijis vēsturnieks, varbūt viņš kādreiz būtu kaut ko dzirdējis par 1939. gada Hitlera un Staļina nolīgumu, kas jau pirms PSRS un Baltijas valstu „savstarpējās palīdzības" pakta „izjauca hitleriešu plānus sagrābt Baltijas valstis, jo, kā zināms, hitlerieši ar Maskavu bija nolīguši slepenu līgumu, kurā iztirgoja Baltijas valstis Pad. savienībai.

Jeb vai Milleram joprojām latviešiem Latvijā jāslēpj, ka krievi Latvijā nav „savstarpējā palīdzības pakta" rezultātā, bet ir tur pēc Hitlera un Staļina nolīguma? *J. Jānītis*

AMERIKAS LATVIEŠU TEĀTRIS
BOSTONAS ANSAMBLIS

Mārtiņa Zīverta spēle 2 ainās

RĪGA DIMD

Izrādē piedalās RASMA BIRZGALE, MAIJA GRĪNBUŠA, GUNĀRS STRAUMĒNS, VITOLDS VĪTOLS un REINIS BIRZGALIS. Režisors un dekorātors — REINIS BIRZGALIS. Mūziku komponējis un stabules spēli izpilda PĒTERIS ALDIŅŠ. Raksturdziesmas sniedz vīru dubultkvartets Tēvija JĀŅA ANSBERGA vadībā.

Montreālā:
sestdien, 26. okt., pl. 7.30 vakarā, Westmount High School, 4350 St. Catharine St. W. Ieejas kartes iepriekšpārdošanā pie I. Štauveres, tel. (514) 457-9832.

Otavā:
svētdien, 27. okt., pl. 2.30 pēcp., High School of Commerce, 300' Rochester St. Ieejas kartes iepriekšpārdošanā pie L. Kuenstleras, tel. 235-9860.

Ieejas kartes $5.- un $4.-, pensionāriem un skolniekiem visās vietās $3.-.

Jumis

Jumis ir dzīvības simbols, auglības nesējs sējumiem un visai dzīvajai radībai, kuŗa iespaids izpaužas pastiprinātā audzelībā, ražībā, piem.: divas vārpas uz viena stiebra, kopā saauguši rieksti, āboli, ogas, saknes.

Jumis ir mītoloģiska būte ar cilvēciskotām īpašībām. Viņam ir sieva Jumala un bērni jumalēni. Ģērbies svārkos, kreklā, zābakos, piem.:

Es nezinu, kas par vīru,
Iet pa ceļu dancodams:
Miežu svārki, rudzu kreklis,
Apenīšu cepurīte.

Jumja zīme — divas vārpas uz viena stiebra. Varētu pieņemt, ka tās divas noliekušās miežu vārpas.

Lai iegūtu Jumja labvēlību nākošam gadam, ražas novākšanas laikā notiek dažādas izdarības, piem.: Jumim dod ziedu, t. i., veltes — augļus, maizi, alu. Linu Jumim (labībām katrai savs Jumis) veltī kreklu, Jumja mātei palagu.

Viena no galvenām izdarībām — Jumja ķeršana vai ņemšana, t.i., atrašana. Zīmīgi, ka linu Jumi ņem saimniece, miežu — saimnieks. Arī ņemšanas laiks tiek ievērots, piem.:

Laiku Jumi i saņēmu,
Ne rītā, vakarā;
Pašā dienas vidiņā,
Siltajā saulītē.

Vai:

Ne piektdien Jumi ņēma,
Ne bez saules vakarā;
Otradien, ceturtdien,
Kad saulīte launagā.

Atrasto Jumi, dažkārt simboliski, kūlīša, vainaga, vai pīnes veidā pārnes sētā un novieto klētī. Tur to arī uzglabā līdz nākošā pavasaŗa sējas laikam. Izņēmums — rudzu Jumis, kuŗu jau rudenī aiznes atpakaļ uz lauku un iesēj:

Kur tu brauksi, rudzu Jumi,
Seši bēri kumeliņi?
Laukā braucu ziemu mist
Apakš zaļa velēniņa.

Kad labība noplauta, kas notiek ap rudens saulgriežu laiku, kad diena un nakts vienā gaŗumā (23. sept.) svinēja Apjumības.

Apjumības rīko ar bagātīgi klātiem galdiem, kur netrūkst lielā Jumja klaips:

Jumītim klaipu cepu
Triju rītu maluminu.
Ne deviņi nevarēja
Jumja klaipu kustināt.

Šo Jumja klaipu svinīgi griež un izdala saimnieks. Tāpat arī alu dala saimnieks. Saimnieci grezno ar Jumja vainagu.

Mielasta laikā dziesmās un runās tiek daudzināts Jumis, pļaujas laiks un darba veicēji. Apjumībās dedzina arī ugunskurus un dejo.

Daudzinot Jumi, netiek aizmirsts, ka visa devējs un pirmsākums ir Dievs:

Paēduši, padzēruši,
Pateicam Dieviņam,
Dieva galds — Māras maize,
Mūsu pašu sūra vara.

PBLA pieņēmusi Jumja zīmi par tautiešu pazīšanas zīmi.

K. P.

Austrālijas teātris Ņujorkā

DAŽAS PIEZĪMES PAR TURNEJAS IZRĀDI

Austrālijas latviešu teātris savu 6. septembrī Losandželosā sākto viesizrāžu turneju beidza ar izrādēm 28. un 29. septembrī Ņujorkā. Tālums vairs neattur mākslinieku viesošanos dažādos kontinentos. Šovasar Čikagas Piecīši viesojās Eiropā, brāļi Graši no Zviedrijas viesojās Amerikā, bet Austrālijas latvieši gandrīz mēnesi rādīja Amerikas latviešiem savu teātra mākslu.

Abas teātra izrādes Ņujorkā rīkoja DV apvienība, noīrējot Modes vidusskolas lielo zāli, kur vietas ap 1200 skatītājiem. Vairums vietu tomēr izrādēs palika neaizņemtas. Pirmajā dienā izrādīja Marsela Ašāra komēdiju Tupenis trijos cēlienos, kur bija ieradušies ap 300 apmeklētāju. Pēdējā dienā redzēja Mārtiņa Zīverta lugu Totems, kuru noskatījās tikai ap 200 skatītāju. Daudzās teātra izrādēs Ņujorkas latvieši ir aizņēmuši vai visas šīs zāles vietas, bet Austrālijas viesus noskatīties bija ieradies neparasti mazs apmeklētāju skaits, par abām dienām kopā ap 500.

Jonkeros 29. septembrī notika Ņujorkas draudzes Ziemeļu novada rīkotais tirdziņš. Ievada dievkalpojumā tur bija ap 200, bet pašā tirdziņā pāri par 300 apmeklētāju. Te draudzes darbinieces cienāja ar dažādiem latviskiem ēdieniem. Teātra izrādes rīkotāji, Ņujorkas DV apvienība, bija cerējusi, ka tirgus apmeklētāji varētu ierasties arī teātra izrādē un tāpēc sākumu bija pārlikusi pusotru stundu vēlāk. Tomēr izrādījās, ka pēc labas pacienāšanas tikai nedaudziem vēl bija vēlēšanās pēc tam iet uz teātri.

Austrālijas latvieši rādīja savu teātra spēli citādi, nekā Amerikas latviešu teātra publika redzējusi līdzšinējās latviešu teātru izrādēs. Aktieriem nav izrunas uzsvērumu. Šāds teātra spēles veids ir amerikāņu aktieriem, un liekas, arī tādā veidā teātri spēlē Austrālijā. Tupeņa vai Leona Rollo lomas tēlotājs Gunārs Klauss pirmajā izrādē atgādināja Oskaru no ievērojamā amerikāņu televīzijas raidījuma Odd Couple. Runas veids, apģērbs un izturēšanās bija līdzīga šim amerikāņu aktierim.

Daļu no šādi runātā teksta skatītāji nevarēja dzirdēt. Te nevar sūdzēties par zāles vainu, jo agrākās izrādēs tādas problēmas nemanīja. Skatītājs zaudēja daudz no runātā teksta. Kaut arī šī bija viesizrāde un tādos gadījumos grūti ir iekārtot bagātīgas dekorācijas, jāsaka, ka izrādēm dekorācijas bija pārāk taupīgi sagatavotas, gribētos teikt — pārlieku nabadzīgas. Trūka arī gaismas efektu.

V. I.

Februāris — kultūras mēnesis

(Turpinājums no 3. lp.)

Nākamais, jau zināmais un izplānotais sarīkojums kultūras mēneša ietvaros notiks 8. februārī Latviešu namā — Jaunās Gaitas 100. numura un 20 gadu jubilejas kokteilis ar vakardienas balsīm, skatiem un šodienas un rītdienas dzeju. Tikai ierosināti, bet vēl neizplānoti un neizlemti arī šādi sarīkojumi: TLB Zinātņu kopas un LNAK Kultūras nozares kopēja paneļdiskusija, varbūt 13. februārī, Zentas Mauriņas un Konstantīna Raudives pēcpusdiena 16. februārī, paneļdiskusija par tematu Patriotisma ievirzes reliģijā 20. februārī, LPB rakstnieku cēliens vai dzejnieka Ata Ķeniņa 100 gadu dzimšanas dienas atcere 23. februārī (dzimis 1874. gada 7. jūlijā), mūzikālas diskusijas vārdos un skaņās, varbūt 27. februārī u. c. Šo ierosinājumu īstenošanas iespējas, paredzams, noskaidrosies tuvāko 3—4 nedēļu laikā.

Organizācijas, koŗi, teātŗi u. t. t., kas laikā no 1. februāŗa līdz 2. martam iecerējuši savus vēl neizziņotus patstāvīgus sarīkojumus, saskaņošanas nolūkā lūgti tos pieteikt LNAK Kultūras nozarei līdz 31. oktobrim.

O. L.

DV Toronto nodaļas gada svētki

19. oktobrī plkst. 7.00 vakarā DV namā

Programmā:

gada svētku svinīgs akts,
apbalvošana,
apsveikumi un
DV krūšu nozīmju pasniegšana
jaunajiem biedriem.

Vakaru ar dziesmām kuplinās „Ceļinieki”, spēlēs ARRO deju kapella.

Ieejas maksa $3.-, pensionāriem un jauniešiem līdz 18 gadiem $1.50, līdz 16 gadiem ieeja brīva.

Liebritanijas mākslinieku un daiļamatnieku 25 gadu jubilejas izstāde Korbijā. Pa labi — kokļu gatavotājs Leons Bodnieks, pa kreisi — Natālija Miķelsone pie Zentas Līkas tautiskajiem audumiem.

Foto: H. Blezūrs

Jau gatavojas Kultūras dienām Ņujorkā

RAKSTNIEKU CĒLIENAM AICINĀS ARĪ DIVAS DZEJNIECES NO TORONTO

Kultūras dienas nākošā gada sākumā notiks Draudzīgā aicinājuma jubilejas zīmē, jo 1975. gada 28. janvārī paiet 40 gadu, kopš brīvās Latvijas ministru prezidents Kārlis Ulmanis aicināja tautu atcerēties savu pirmo skolu.

Ņujorkā kultūras dienas sāksies 25. janvārī ar ASV austrumpiekrastes mākslinieku gleznu izstādi jaunajā DV namā Bronksā, ko aicinātas rīkot Ņujorkas mākslinieku kopa, LMA Dzintarzeme un DV Ņujorkas apvienības tēlotājas mākslas sekcija. 26. janvārī pl. 2.30 Latviešu koncertapvienības rīkotais Anitas Rundānes ērģeļu koncerts Sv. Mikala baznīcā Manhatenā, 99. ielā un Amsterdamas avenijā. 1. un 2. februārī Manhatenas centrā, Komodore viesnīcā, turpat kur iepriekšējā gadā, notiks referāti, diskusijas, grāmatu izstāde, rakstnieku cēliens un sestdienas vakarā vai nu jauniešu sarīkojums vai balle. Referātu un paneļdiskusiju temati būs literātūra, valoda, grāmata un skola. Draudzīgā aicinājuma 5 gadu sasniegumus parādīs diagrammās un attēlos.

Rīcības komiteja Dr. P. Norviļa vadībā aicinās Ņujorkas latviešu skolu absolventus atcerēties savu latviešu skolu ar kādas grāmatas, mūzikas instrumenta, skaņu aparāta vai taml. dāvinājumu, iepriekš sazinoties ar tagadējo skolas vadību. Tas pats aicinājums arī pārējai Ņujorkas sabiedrībai — apdāvināt tuvāko latviešu skolu. Ja ziedotājs nevar izšķirties, kuŗai skolai dāvināt savu ziedojumu — naudu vai mantas varēs nodot Kultūras dienu rīcības komitejai sadalīšanai latviešu skolām. KD rīcības komitejas kasieris: Kārlis Kitners, 2415 Clarendon Rd., Brooklyn, N.Y. 11226.

Domāts arī par latviešu sniegumu TV raidītājiem, bet šis jautājums pašreiz tiek noskaidrots. KD Ņujorkā par runātājiem piedalīsies arī ALAs izglītības biroja vadītājs prof. Dr. U. Inveiss, AABS prezidents un LRA priekšnieks prof. Valters Nollendorfs, skolas direktors Arturs Liepkalns, bet rakstnieku cēlienā aicinās I. Vīksnu un I. Gubiņu no Toronto, Modri Zeberiņu no Itakas un Dr. P. Birznieku no Vašingtonas.

Šāgada budžets paredzēts ap 900 dol., tajā ieskaitot pag. gada KD atlikumu 119 dol.

Kultūras dienu rīkošanu Ņujorkā atbalsta Ņujorkas latviešu organizāciju padome, Latviešu akadēmisko mācībspēku apvienība, Latviešu humānitāro zinātņu asociācija, Latviešu preses biedrība, DV Ņujorkas apvienība un Ņujorkas jaunatnes pulciņš, kā arī skolas, Studenšu korporāciju kopa un Korporāciju kopa.

Par vicepriekšsēžiem darbosies N. Grava, J. Bičolis un jauniešu pārstāvis, ko izraudzīs tuvākā laikā. Sekretāres pienākumus uzņēmusies jaunatnes pārstāve Aija Spirģe.

Nākošā rīcības komitejas sēde trešdien, 30. oktobrī, DV namā.

L. R.

Laikraksta
LATVIJA AMERIKĀ
atsevišķus numurus
var pirkt Toronto
latviešu veikalos un
DV grāmatnīcā,
491 College St.,
kā arī LA spiestuvē,
125 Broadview Ave.

LATVIEŠU STUDENTU TEĀTRIS **TORONTO**

PIEDALĀS

3. INTERNACIONĀLĀ TEĀTŖA FESTIVĀLĀ

ar

Mārtiņa Zīverta lugu

TVANS (Carbon Monoxide)
angļu valodā

piektdien, š. g. 1. novembrī, plkst. 8 vakarā
Sv. Lorensa centrā (Town Hall)

Biļetes iepriekš dabūjamas DV grāmatnīcā un Sv. Lorensa centra kasē, Front ielā. Tel.: 366-7723

1. vieta $4.50, 2. vieta $3.50, studentiem un pensionāriem $2.50

Režiju vada ievērojamais čechu režisors
Ādolfs Tomans

Brīvībā vai žņaugos?

Jau no tālās vēstures mums līdz nāk atziņa, ka laiki vienmēr mainās un arī mēs tiem līdz. Nekad vēsturē tomēr pārmaiņas nav bijušas tik krasas un straujas kā pašreiz — elektronisko mašīneriju, izplatījuma iekarošanas un „ideoloģiju detantes" laikmetā. Tāpēc nebūtu jābrīnās par trimdas latviešu sabiedrībā vērojamo interesi par notikumu attīstību, pārmaiņām, arī par dzīvi dzimtenē. Par to jau arī centīgi rūpējas „komiteja kultūras sakariem ar tautiešiem ārzemēs".

Sevišķi lielas slāpes tā sauktajiem „klaidas" latviešiem (Rīgas dotais vārds — gandrīz tādi kā klaidoņi — M. B.) esot pēc latviskās gara kultūras, kas, jo pilnīgi saprotams, varot zelt un augt tikai tautai dzimtenē. Tā lēnām vienā trimdas latviešu daļā iesakņojas uzskats, it kā vecie Staļina laiki ar represijām, partijas diktūtūru, smacējošo sociālistisko reālitāti un citiem kultūras rosmju ierobežojumiem jau piederētu pagātnei, bet to vietā stājusies it kā gara kultūra un daiļrades brīvība — saprotams, arī tēlotājas mākslas jomā.

Neņemot vērā „kultūras sakaru komitejas" pūles „izgaismot patiesību regresīvajā trimdas sabiedrībā", arvien vēl atrodas tālumnieki, kas pilnīgi neizprot šīs mākslas renesanses būtību. Tā Dzimtenes Balss šā gada 31. janv. numurā „tautietis no Milvokiem" kautrīgi jautā: „Apciemojot Latviju, tiku dzirdējis, ka daudzi mākslinieki strādā uz līguma pamata. Vai līgumdarbs neierobežo mākslinieka radošās izteiksmes iespējas? Kas nosaka līgumdarba temu un uz kādiem noteikumiem tos noslēdz?"

Turpat lasāms kultūras ministrijas funkcionāra Daiņa Rožkalna izklāsts par to, ka līgumdarbs nekādā ziņā neierobežo māksliniecisko brīvību un ka līgumu galvenā mēraukla ir darbu mākslinieciskā kvalitāte. Viņš zināmā mērā ļauj ieskatīties mākslinieku dzīvē un darbā pašreiz dzimtenē. Lakonisks, bet ar savu imperātīvo akcentu visai zīmīgs ir Rožkalna komentārs par pašu mākslas būtību, ka, lūk, „mākslinieka radošā personība var izpausties visos darbos. Ne tikai var, bet tai jāizpaužas — citādi taču nav mākslas."

Plašāk šo jautājumu izgaismo Rožkalna kollēga Aivars Goris, ka „galvenais sociālistiskās mākslas ļeņinisko principu reālizācijā ir strādnieku šķiras interešu un tās politiskā avangarda — komūnistiskās partijas politikas dziļa izpratne un visa sava talanta atdeve cīņā par šīs politikas reālizēšanu" (Māksla, 1974., No. 1).

Runājot par tematu izvēli, līgumdarbiem, kā Rožkalns norāda, atkal, saprotams, „pilnīga brīvība": kultūras ministrija izstrādā izstāžu plānu vairākiem gadiem, nosaka tematus, kas var būt gan vispārēji, gan konkrēti, piemēram, „par darbu, jaunatni, pretkaŗa ideju, par sportu vai kādu citu tematu mākslā", un tad stājas pie līgumu līgšanas. Ka starp kultūras ministrijas birokratu izraudzītajiem tematiem tomēr pastāv nenoliedzama (varbūt likumsakarīga?) kvalitātīva atšķirība, atkal mums palīdz izprast Goris:

„Sociālistiskā sabiedrība vērtē mākslinieku ne tikai pēc viņa talantīguma. Ne mazāk svarīgs ir talanta raksturs un ievirze. Mākslinieks, risinot savā daiļradē politiska rakstura problēmas, nereti atklāj jaunas sava talanta šķautnes. Un otrādi — nevēlēšanās vai neprasme saistīt savu daiļradi ar partijas politiku vai pavirša šīs politikas mākslinieciskā atklāsme galu galā nesekmē arī vispusīgu mākslinieka individualitātes attīstību" (Māksla, 1974., No. 1).

Ja nu arī šis citāts nepārliecinātu vienu vai otru visai ietiepīgu „klaidas" latvieti, tad no tā paša Mākslas numura varam ņemt palīgā Maskavas kritiķi Vladimiru Kostinu: „Jo nopietnāka, dziļāka, sabiedriski nozīmīgāka ir tema, jo izteiksmīgākam jābūt gleznas tēlaini plastiskajam saturam. Par to vēlreiz pārliecināmies analizējot latviešu gleznotāja darbus, kas veltīti nozīmīgām laikmeta temām un vispirms cildenajai Ļeņina temai" (8. lp.).

Lai sagrautu kaut visniecīgāko šaubu ēnu par padomju daiļrades brīvības ierobežošanu, Goris iznīcina visus potenciālos pretargumentus ar apgalvojumu, ka „visi šie argumenti ir melīgi un tendenciozi no sākuma līdz galam."

Pēc tam kad kultūras ministrija izstrādājusi vairākgadīgu izstāžu plānu un noteikusi tematus, tās pašas ministrijas tematus, tās pašas ministrijas ieceltā ekspertu komisija izvērtē mākslinieku iesniegtās skices un piešķiŗ līgumus. Pabeigtos darbus arī pieņem tā pati ministrijas komisija. Retos gadījumos, ja māksliniekam patiesi neizdodas radīt „pilnvērtīgu mākslas darbu", ministrijas komisija neatprasa jau izsniegto daļējo samaksu, bet tikai iegādājas no mākslinie darbus, kas kompensē vai pārsniedz (!) pēc līguma saņemto summu.

Interesantu papildinājumu šim ieskatam par „daiļrades brīvību" Pad. savienībā, kas šodien ir latviešu mākslinieku tiesa dzimtenē, sniedz New York Times līdzstrādnieka C. Vrena ziņojums š. g. 16. septembrī — krievu birokrati ar buldozeriem un smagajām mašīnām brutāli iznīcinājuši brīvdabas mākslas izstādi, ko kādā neizmantotā būvlaukumā Maskavas pievārtē mēģinājuši sarīkot pie mākslinieku savienības nepiederošie mākslinieki. Incidentā sabradātas gleznas, sadragātas skulptūras, piekauti rietumu reportieŗi, kas mēģinājuši notikuma ainas fotografēt, un ar šļūtenēm izklīdināti ziņkārīgie. Patiesi Gorim taisnība, ka „komūnistiskā partija, augsti novērtējot mākslas lomu darba ļaužu komūnistiskajā audzināšanā, nemitīgi rūpējas par literātūras un mākslas uzplaukumu" (Māksla, 1974., No. 1).

Jāsecina, ka Maskavas pārdrošniekiem nav bijusi kultūras ministrijas vai tās ekspertu komisijas svētība, nedz arī obligātā komūnistiskās partijas politikas izpratne, nemaz jau nerunājot par „atdevi cīņā par šīs politikas reālizēšanu".

Tikai „reakcionāri elementi" saskatīs Maskavas incidentā kādas partijas oficiālajā definīcijā neietvertas brīvības iedīgļus, jo oficiāli, likumsakarīgi un vairākkārt kā rakstos, tā runās deklarēts, ka brīvības mākslā šinīs laikos padomijā esot papilnam.

M. B.

Hamiltonas DV nodaļas GADA SVĒTKI.

Sestdien, 26. oktobrī, pl. 7 vakarā 35 Catharines St. S.

AKTS. PRIEKŠNESUMI SAVIESĪGS VAKARS

PILNA BUFETE

Deju mūziku spēlēs „RUNČI TRIMDĀ" A. Grīnberga vadībā

Ieeja: $3.-, pensionāriem un studentiem $2.-.

Apmeklēt lūdz *HAMILTONAS VANAGI UN VANADZES*

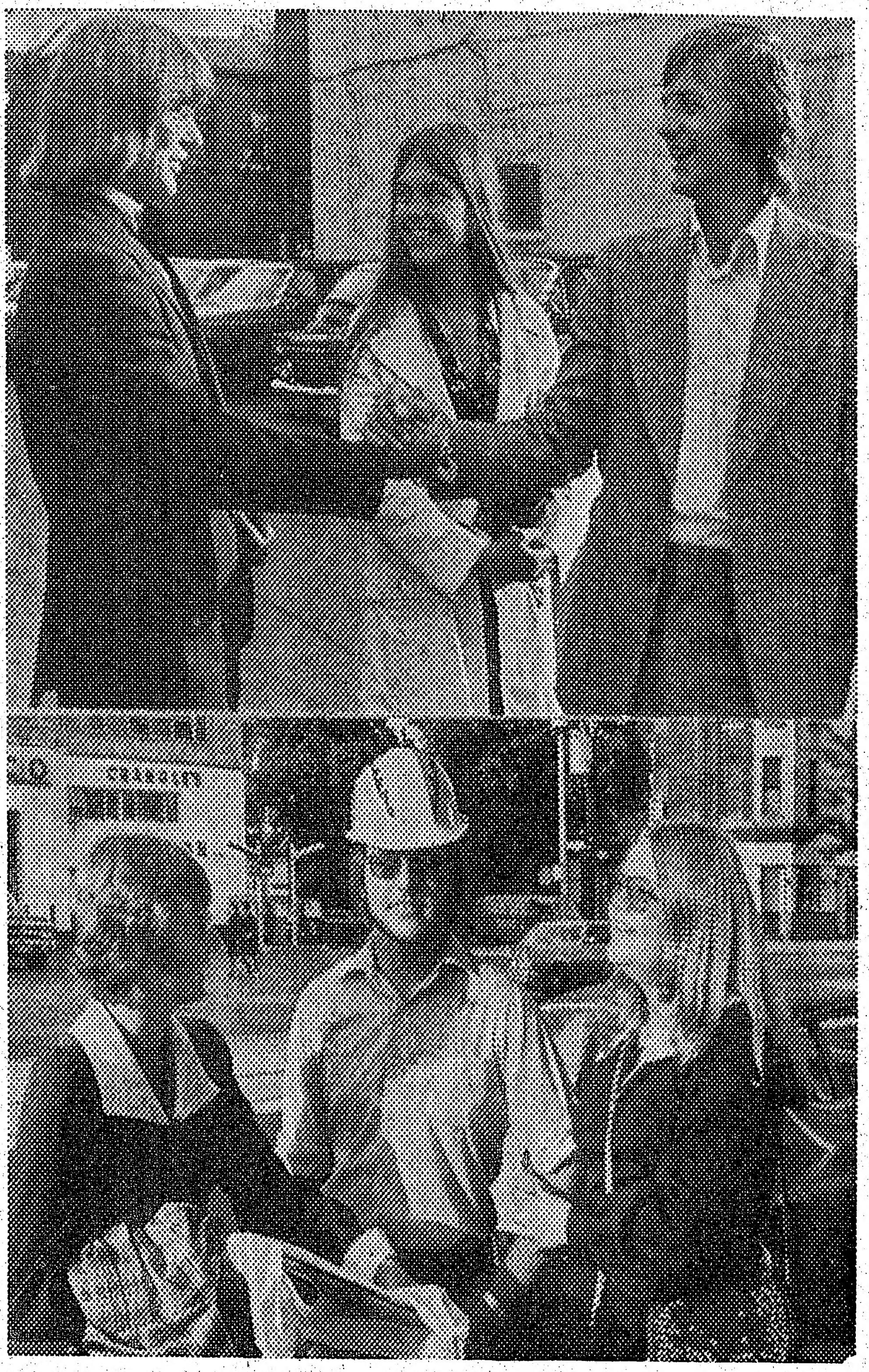

Piektdienas vakaros, kad Latviešu namā Toronto notiek mācības latviešu ģimnazijā, pēc aizvadītās vasaras satiekas latviešu jaunieši. Augšējā attēlā trīs „saulainieši", kas vasaru strādāja par nometnes vadītājiem, sasveicinās pie Latviešu nama, no kreisās: Ēriks Magons, Laila Tontegode un Bruno Preiss. Apakšā: Latviešu ģimnazijas atklāšanas dienā pēc veca paraduma bija ieradušies arī desmit pagājušā gada absolventi. Vidū redzams absolvents Ronalds Joma, kas tagad studē inženierzinības Toronto universitātē, sarunā ar ģimnazijas audzeknēm Z. Frīdenbergu (pa kreisi) un Intu Gugāni, kas šogad sāk ģimnazijas gaitas.

Zeltkāznieki

Rūdolfs Roze ar dzīvesbiedri Karolīni. Foto: J. Liģers

Uz 50 laulības dzīvē aizvadītiem gadiem 5. oktobrī Toronto atskatījās Baznīcas virsvaldes sekretārs un bijušais Sv. Andreja draudzes ilggadējais priekšnieks Rūdolfs Roze ar dzīvesbiedri Karolīni. R. Roze atradies draudzes padomes priekšsēža amatā nepārtraukti 25 gadus, kopš draudzes dibināšanas 1949. gadā, vēl joprojām veikdams arī citus latviešu sabiedriskā darba pienākumus. Pēc Pļaujas svētku dievkalpojuma abus gavilniekus baznīcas zālē sveica draudzes locekļi. R. Roze dzimis 1901. gada 3. septembrī Zaļenieku pagastā lauksaimnieka ģimenē. Latvijas neatkarības laikā bijis valsts ierēdnis, starp citiem apbalvojumiem saņemdams arī Viestura ordeni. Mūža derību ar savu dzīvesbiedri — liepājnieci slēdzis 1924. gadā. Pēc bēgļu gaitām Vācijā jubilāri iecelojuši 1948. gadā Kanadā. Nākošā gadā, kad Toronto nodibinājās jaunā latviešu draudze, R. Roze kļuva par tās priekšnieku, kādu amatu veica līdz aiziešanai pensijā š. g. 4. martā. Pašlaik darbojas Toronto latviešu pensionāru apvienības valdē, Latviešu biedrības revīzijas komisijā, 18. novembra svētku rīcības komitejā u. c. Sv. Andreja draudzē turpina pērmindeŗa pienākumus un raksta draudzes chroniku.

J. L.

Toronto latviešu kreditsabiedrība

491 College St., Toronto, Ont.
M6G 1A5

T.L. Kred. sab.
HAMILTONAS NODAĻA
16 Queen Street North,
Hamilton, Ont.,
L8R 2T8

MAKSĀ

9% par 3 gadu ilgtemmiņa noguldījumiem (% saņemot termiņa beigās).

Minimālais ilgtermiņa noguldījums ir $2000.00. Visi naudas noguldījumi apdrošināti. Dzīvības apdrošinājums līdz $2,000.00 procentuāli atkarībā no biedru vecuma iemaksāšanas brīdī.

11% par 1 gada termiņa noguldījumiem ne mazāk par $5,000.00 (bez dzīvības apdrošinājuma). Noguldījumu var izņemt tikai pēc gada.

IZSNIEDZ

apdrošinātus personiskus aizdevumus līdz $10,000.00, māju obligācijas līdz $50.000.-.

Toronto birojs pirmdienās slēgts.

Tas atvērts: otrd. — ceturtd. no 10 rītā — 7.30 vakarā, piektdienās no 10 rītā — 8.00 vak. Sestdienās no pl. 9 — 1 pēcp.

TĀLRUNIS
924-2551
924-2552

Hamiltonas birojs
atvērts otrd. un ceturtdien no 6.30 vak. — 9 vakarā.

Tālrunis 529-7939

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

BALTIC MOVERS
TALR. 534-1403, Toronto

SKYLINE
REAL ESTATE LIMITED
I JANKOVSKIS, PRES.

NEKUSTAMI ĪPAŠUMI
■ ■
APDROŠINĀŠANAS AĢENTŪRA
■ ■
OBLIGĀCIJAS
■ ■
ĪPAŠUMU NOVĒRTĒŠANA
■
Galvenais birojs:
87 Roncesvalles Ave
TORONTO 3, Ont.
533-8553

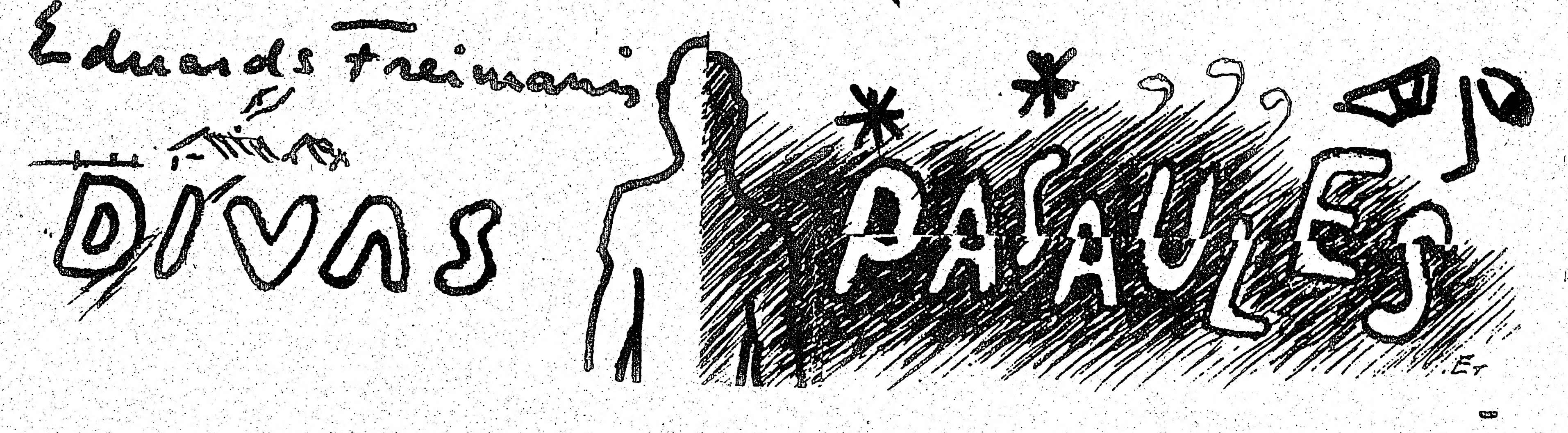

romāns

(56. turpinājums)

„Labi izdomāts, Stīven," steidzos glaimot, bet cinisms par mani smejas.

„Viss pēc plāna un grafikas!" Stīvens atsaucas.

„Kur tu to klišeju iemācījies?" es brīnos, bet Stīvens tikai piemiedz aci un pārgudri ņirdz.

„Viss izmēģināts, izsijāts, izraudzēts, izcepts un atrasts derīgs māgai" — viņš plātās ar atjautību.

„Ārsti neķlūs uzmanīgi? Atšifrēs jūsu plānus?," es vēl šaubos.

Stīvenam šaubu nav: „Ārsti ir glupi; uzraugiem un tiesnešiem prāta mazāk nekā cāļiem."

„Prātvēderīgi izrunājas vai glūn mikroskopos" — Krists piebalso. „Ķērnājas ar baktērijām vai velk taisnību uz likuma liestes — tas viss, ko viņi sajēdz!"

„Klausies vien, cik brūnais puisis atjautīgs," cinisms priecājas. „Nav tā, ka viņš jēdz tikai kauties, zagt un paklausīt barvežu pavēlēm."

Netīši ielūkojos Stīvenā ciešāk: pamanu stikla spīdumu acīs, putas lūpu kaktos. Uzreiz saprotu ir viņu, ir viņa draugus. Ievelku sejā nopietnu, pat drūmu vaibstu, kaut gan patiesībā smejos — par sevi — kopā ar cinismu. „Piemānīja tevi nabaga velni!" mēs gribam saukt divbalsīgi. Sen neesmu bijis tādā saskaņā ar savu cinismu.

„Būs piedzīvojums kā karaļa balle," saku droši. „Vilciena aplaupīšanā neesmu bijis — sen gaidīju izdevību!"

„Sātana pusbrālis esi!" Stīvens man sit pa plecu. Sakožu zobus un paciešu.

Krists mani nomērī no galvas līdz kājām: „Liekas gan — šis Guntis būs spēka mitriķis, pamatīgā darbā."

„Kad savāksim naudu, es uz Havaju prom," Krists domā par sevi. „Ziemu Kanadā ausis aizsalst."

„Lāstekas pie deguna, acīs krusas putraimi," es papildinu.

„Es ar sievu un meitenēm uz Floridu. Tad nekaušos — ja nauda, tad viss iet gludi!"

„Es tepat piedzeršos," Stīvens ir pieticīgs.

„Atvainojiet," es pieceļos, „jādabū aspirīns — galvā lapsene ielīdusi."

Viņi turpina jūsmot par spēkratu pirkšanu, svētkiem, viesībām. Pat nemana manu aiziešanu.

„Savas slimības apliecību cilvēks nēsā uzlīmētu uz pieres," es domāju. Liekas: grīda ir magnētizēta un pievelk manu kurpju apkalumus.

26.

Atgriežos pie vēstules, bet maz ir ko rakstīt. Par salnām, par atvasaru, kas atlaidusies pēc septembŗa lietiem. Zemnieki vor nokopt laukus, bet graudu vērtība būs zema. Apvaicājos par mātes veselību un Valža veiksmi darbos. Ieminos, ka gribu braukt ciemos nākošo pavasari — ap ceriņu ziedēšanas laiku.

Pieminot Kurzemes pavasari, nevaru domāt par šodienu un šo zemi. Pēc Jaungada vēl nedrīkst pieminēt pavasari — tas tāls, nesagaidāms. — Martā esmu noguris no salšanas un sniega brišanas, bet vēji neļauj saulei kausēt sniegu. Skaitu dienas, neticēdams skaitļiem, jo zinu, ka vēl maijā pļavas būs noplukušas; ne ķirši, ne ābeles negribēs pamosties.

Ko citu lai dara, ka piemin lāsteku kušanu pie Kurzemes māju jumtiem un saules rotāšanos sētā, tikko pienācis vizbuļu plaukšanas laiks. Sestdienās ar Valdi zāģējam un skaldām malku. Skaidiens kūp un smaržo — tikpat aizkustinoši kā nopļauta pļava, kad ziedu un zāles dvēseles kāpj debesīs. Apšu tvaiki ir rūgti, bērzu sulas stāsta par Vasarsvētku meijām, egļu sveķi liek pieminēt zaļos ciekuru vērsīšus, ar kuŗiem kādreiz spēlējos ganību pakalnos. Jauno krāsu un smaržu dēļ gribas strādāt gaŗu dienu; vēl krēslā sēžam uz bluķiem un pļāpājam par nozīmīgiem niekiem. Iznāk māte saukt mūs vakariņās, bet pati aizmirstas, līdz ēdiens pavisam atdzisis.

Braucu tādā vakarā uz skolu un nevaru vērot ceļu, jo acis laižas pāri Pelču meža eglēm, kur debesīs zied pavasaris. Saule ievēlusies mežā, bet zeme vēl peld gaismas jūrā; pat krēsla, kas ložņā pa ceļmalas grāvjiem, līdzīga caurspīdīgam plīvuram. Koki piebiruši strazdiem, kas vītero kā sacensībā. Putni ir izsalkuši, jo dienā var atrast tikai retus pārdrošus tārpus pie koku stumbriem un māju pamatiem. Bet vai putniem bads var atņemt dziesmu, kad tuvu lizdu vīšanas prieki?

Reti kad esmu bijis tik viegls kā tovakar. Strauti aizskalojuši sniegu un manu drūmumu; atlaidusies draiskulība, kas mudina klaigāt. Skolā ir svētki: gadskārtējā operetes izrāde.

Dziedāšanai nederu, mūzicēt neprotu, bet esmu palīdzējis skatuves iekārtošanā. Tu, Iris, neesi pie galveno lomu tēlotājām, bet korī esi svarīga. Zinu: sastapšu tevi aiz skatuves; negribot priecājos par to, kaut gan nenovēlu sev šo laimi. Labāk pieminēt Lavīzi, ar ko pēdējās nedēļās dažreiz iznācis parunāt. Aizvien kā netīši — un abi stostāmies. Uzvedumā Lavīze nepiedalās — laikam veselības dēļ.

Runāties un dejot ar mani gribēs Liepiņu Valija no trešās klases — galvenā solo dziedātāja; lokana kā kārklu klūga, draisku valodu, slaidām kustībām. Klasē viņai interesē logi, sienas, griesti, zēnu blēņas, skolotāju apģērbi un centrālās apkures sīkšana. Mācās tad, kad skolotāji sakaitināti. Daži pat dusmodamies Valiju palaiž vieglāk dzidrās dziedāšanas dēļ. Ar viņu iepazinos tāpat kā citi puiši: atbildot kādu jautājumu, ko viņa izmeta gaŗāmejot gaitenī. Ar Valiju sastapšanās bija tik brīva, it kā mēs būtu gadu simteni kopā ogojuši.

„Gunti, vai būsi draugs un ielaidīsi savu vanaga aci manā domrakstā?" viņa reiz vaicāja bez ievada.

„Man vanaga acs tikai uz —" gribēju būt pārgalvīgs, bet sadurstījos.

„ — meitenēm?" Valija palīdzēja.

„Uzminēji!"

„Arvīds stāstīja: tu rakstot kā dzejnieks!"

Pēc tādas sarunas nevarēju atteikt.

Kļūdas labojot, visu domrakstu pārstrādāju. Bija bauda izgludināt Valijas atjautības. Kad viņa saņēma četrinieku, pateicās tik uzsildītiem vārdiem, ka visu vakaru man nebija miera mācīties. Nojautu, ka Valija būtu iznākusi pastaigāties pilsētas dārzā vai Vijolīšu gravā, bet turējos nopietns un akadēmisks. Uzrakstīju viņai gan nākošo domrakstu, jo patika izrādīties.

Operetes vakarā tev, Iris, ir jaunas, brūnas kurpes smailiem papēžiem. Bizes savītas ap galvu kā pieaugušai sievietei. Tikko noturos nepasaucis tevi sāņus, lai pieskartos pleciem un noglāstītu galvu, bet saturos un sāku runāt ar Maiju. Kaut kur pavīd Lavīze ar sīku smaidu pavērtajās lūpās. Paceļu roku sveicienam. Vai mēģinu viņu it kā aizbīdīt tālumā?

Maijai ir loma.

„Jāiet uzposties," viņa saka un ieiet meiteņu ģērbtuvē. Maijai durvis paveŗot, mani pamana Valija; izskrien gaitenī, runā aizgūtnēm:

„Patīk mana Vīnes kleita? Esmu debesīs! Redz, cik kupla!" Viņa apgriežas tā, ka kleita noglāsta man ceļus.

„Aidā, Gunti — līdz starpbrīdim! Stigas kungs mūs gana, lai nepazūdam!"

„Jāiet gaismas pārbaudīt," gribu sacīt, bet nepaspēju, jo Valija aizcērt durvis.

(Turpinājums sekos)

TORONTO ZIŅAS

● Baltiešu kursi Toronto universitātē sākās 7. oktobrī Baltijas vēsturē un politikā, piedaloties 24 kursantiem. Tos atklāja Baltiešu kursu vadītājs politisko zinātņu mācībspēks J. Dreifelds no Broka universitātes, Sv. Katrīnās, pirmo lekciju lasot prof. A. Bāliņam. Lekcijai sekoja filmu izrāde par trim Baltijas valstīm. — Otru kursu, Latviešu tautas dzeja, ko vada filoloģijas maģistrs L. Vīks, iesāka 9. oktobrī ar 13 dalībniecēm. Latviešu valodas kurss, kas bija paredzēts 3. okt., bija jāatliek uz 10. oktobri, un tajā piedalījās 18 kursanti, galvenokārt aktīvie latviešu studenti. Kursu māca Anda Libere, Mičigenas universitātes latviešu valodas kursu lektore. Kursu organizētāja ir Baltiešu studiju veicināšanas apvienības Kanadas kopa, kuras vadītāja ir E. Ziplāne.

● Amerikas latviešu teātra Bostonas ansambļa viesizrādi M. Zīverta Rīga dimd Reiņa Birzgaļa režijā 12. oktobrī Tošonto noskatījās ap 300 personu. Izrādi bija izkārtojusi DV Toronto nodaļa ar sarīkojuma daļas vadītāju O. Zvirgzdgraudu. Pēc izrādes mākslinieki saņēma ziedus, bet īpašas veltes režisors. Toronto bija teātra turnejas otrā izrāde: 13. oktobrī ansamblis viesojās Hamiltonā. 26. oktobrī būs viesizrāde Montreālā un 27. oktobrī Otavā.

● DV teātris Kanadā viesojās 5. oktobrī Hamiltonā ar dziesmu spēli Zaļā pļava, Ernesta Jurševska režijā. To noskatījās ap 150 apmeklētāju. Izrādi un pēc tam sekojošās vakariņas aktieriem bija izkārtojušas Hamiltonas vanadzes. Teātriniekiem par apciemojumu un izrādi pateicās vanadžu kopas priekšniece L. Kalvāne. DV teātris ar dziesmu spēli Zaļā pļava, kurā darbojas 36 aktieri, solisti, koristi un dejotājas, paredzējis viesoties nākamā pavasarī arī ASV — Nujorkā uh Filadelfijā.

● Sv. Jāņa baznīcā 13. oktobrī notika kopējs draudžu dievkalpojums, kurā bez draudzes mācītāja I. Gaides piedalījās mācītājs viesis Dr. V. Klīve, kas teica svētrunu, un māc. J. Cālītis. Dievkalpojuma laikā kristīta Krista Līga Gaide, Ivara un Līgas meita. Arī draudzes svētdienas skola atsāka darbību. To vada A. Kurse, un pirmajā dienā reģistrēti 25 bērni. Draudzes svētdienas skola notiks katru svētdienu no pl. 10.30 līdz 12. Jaunatnes dievkalpojums ar aktīvu jauniešu līdzdalību 20. oktobrī. Pēc tam diskusiju grupu, iesvētāmo jauniešu un viņu vecāku pārrunu sanāksme.

● Ontario provinces valdība piedāvājusi Toronto latviešu pensionāru apvienībai reģistrētas organizācijas statusu, kas paredz pensionāru apvienībai etnisko grupu sabiedriskā centra tiesības, ko valdība un pilsētas pašvaldība rēgulāri ik gadu atbalsta ar naudas piešķīrumiem. Pensionāru apvienības valde ar 10 latviešu direktoriem apspriedusi pārreģistrēšanās jautājumu un sākusi kārtošanas darbus, ko vēlāk pieņemtu pilnsapulce. Pensionāru apvienības sieviešu rokdarbu grupa iesāka nodarbības 7. oktobrī, pirmajā saietā pulcinot 17 dalībnieces, kas A. Kiršas un I. Vicinskas vadībā gatavo dažādus rokdarbus. Sieviešu rokdarbu grupa sanāks katru otru pirmdienu pl. 10 no rīta Latviešu biedrības telpās Latviešu namā.

● Pensionāru apvienības kārtējā ceturtdienas pēcpusdienas saietā 10. oktobrī Latviešu namā piedalījās 124 dalībnieki. Apvienības filmu operātors J. Indriksons ar apvienības iegādāto filmu aparātu izrādīja 3 filmas: par pirmajiem pionieriem Kanadā, ziemeļbriežiem un Kanadas lauksaimniecību 30-tos gados. Apvienība aicina 21. novembra plašākam sarīkojumam dāvināt mantas izlozei, nododot izlozes kārtotājām N. Slaucītājai un O. Buikusai. Toronto latviešu centra jautājumos apvienību pārstāvēs valdes priekšsēdis A. Retigs un sekretārs R. Roze. Kārtējā 17. oktobra sanāksmē Pēteris Zaratoks rādīja Aļaskā uzņemtās filmas, bet 24. oktobrī paredzēts rakstnieces Irmas Grebzdes stāstījums.

● Austrumu draudzes pirmiesvētes jauniešu grupa māc. A. Brieža vadībā sāks darbību 20. oktobrī un pulcēsies reizi mēnesī. Jauniešiem, kas nodomājuši nākamgad iesvētīties, jāpieteicas līdz 15. decembrim pie mācītāja personiski vai pa tālr. 757-2739. Iesvētes mācība sāksies 1975. g. janvārī. Draudzes dāmu komitejas gadskārtējais bazārs notiks 3. novembrī pēc Reformācijas svētku dievkalpojuma Sv. Barnabas baznīcā.

● Jūlija Popeļa gleznu izstāde bija atvērta 4 dienas no 12. līdz 15. oktobrim Sv. Jāņa baznīcas abās zālēs, un to apmeklēja 250 personu. J. Popelis bija izstādījis 45 gleznas par dažādiem glezniecības tematiem, šoreiz pievienojot arī sakrālās gleznas. Apmeklētāji, kuru šoreiz bija relātīvi mazāk, jo tanī laikā iegadījās garā nedēļas nogale, divi kongresi un Amerikas teātra Bostonas ansambļa viesizrāde, tomēr gleznas pirka tāpat kā līdz šim, iegādājoties 16 darbus. J. Popelis apsolījis dāvināt pa gleznai abām Toronto latviešu skolām.

● Austrumu draudzes Tālavā sezonas nobeigumu atzīmēja 13. oktobrī ar māc. A. Brieža svētbrīdi un sekojošu draudzes pēcpusdienu, piedaloties pāri par 60 personām. Bija rīkota arī izloze. Sarīkojums Tālavas pārvaldei deva pāri par 100 dol. atlikuma.

● Toronto korporāciju kopa rīko 3. novembrī pl. 3 pēcp. Latviešu namā paplašinātu literāru vakaru, ko vadīs J. Rubenis. Kalpaka dievkalpojums 2. martā, bet Kalpaka balle 8. martā Inn on the Park zālē.

● Latvisko paražu kopēju Burtnieki veļu daudzinājums 27. okt. pl. 3 pēcp. Latviešu nama augšējā zālē. Pēc daudzinājuma kopīgs mielasts.

● Ungāru brīvības cīnītāju pasaules federācijas Toronto nodaļa rīko ungāru 1956. gada sacelšanās atceri 27. okt. pl. pl. 2.30 pēcp. Ungāru un kanadiešu kultūras centra galvenajā zālē, 840 St. Clair Ave. W. Pēc akta kopējs izbraukums un vainaga nolikšana pie Ungārijas brīvības cīnītāju pieminekļa Budapeštas parkā Ontario ezera krastā.

● Tālavas lauku īpašumā dzīvojošā Anna Plēsuma un Beatrise Purēna no Bayvilles Georgian koledžā, Berijā, beigušas lauksaimniecības un dārzkopības izstāžu vērtētāju (judge) kursus un ieguvušas tiesības izvērtēt izstādītos ražojumus.

● Sakarā ar Toronto latviešu ģimnazistu izbraukumu uz St. Vasarāja bišu dravu Ērgļu lizdā, pieminams, ka dravas īpašnieks iepazīstinājis ekskursantus ar medus izsviešanu no vaska šūniņām, bet ne ar medus pasterizēšanu, ar ko bišu dravā nenodarbojas, apgādājot patērētājus vienīgi ar nepasterizētu medu. Izbraukuma dalībnieks, kas ziņu sniedzis, kļūdījies.

● Mūsu laikraksta šīsdienas numura iespiešanas laikā pamanīta kļūda Toronto teātra sludinājumā 3. lappusē. Pareizi jālasa, ka izrāde „Vai pazīstat piena ceļu?" notiks svētdien, 27. okt. pl. 4 pēcp. Toronto, nevis sestdien, kā nepareizi iespiests.

● Toronto latviešu tautas augstskolas skolotāju kursus 15. oktobrī Latviešu namā atklāja kursu vadītājs J. Mežaks. No 18 reģistrētiem jaunajiem skolotājiem — ģimnazijas abitūrientiem, bija ieradušies 7, bet tikpat daudz arī no 9 vecajiem skolotājiem. Ģimnazijas direktrise V. Slavieša izskaidroja kursu techniskos jautājumus. Kursantus apsveica Toronto latviešu tautas augstskolas vadītājs A. Sudmals, Latvisko zināšanu semināra vadītāja Guna Ikona un Toronto latv. biedrības sestdienas skolas pārzine A. Mārtinsone. Pirmajā stundā J. Mežaks referēja par latviešu skolas uzdevumu, bet otrā deva īsu paidagoģijas vēstures pārskatu. Kursi turpināsies katras otras nedēļas otrdienā. Nākošais turpinājums 29. oktobrī no pl. 6—8 vak. turpat, kad prof. A. Bāliņš referēs par paidagoģijas pamatprincipiem. Var pieteikties vēl jauni kursanti, arī ieinteresētie bērnu vecāki, zvanot ģimnazijas direktrisei V. Slaviešai, tālr. 483-4258. Par kursiem nav jāmaksā. Pirmajā sēmestrī, līdz Ziemsvētkiem, lekcijas būs par vispārējiem jautājumiem, pēc tam kursi dalīsies pēc priekšmetiem: latviešu valoda, literātūra, ģeografija, tautas dziesmas u.c.

● Tautas augstskolas ģimnazijas audzēkņu vecāku gada sapulce 23. oktobrī pl. 8 vak., bet 30. okt. pl. 8 vak. jaunievēlētās padomes sēde. Vecāku un skolotāju intervijas vakars 29. novembrī Latviešu namā.

Latviešu nama Toronto

10 GADU ATCERE

1974. gada 2. novembrī

Pl. 4.00 pēcp. SVĒTBRĪDIS UN KONCERTS

Solisti E. Beitāne un A. Spricenieks,
feļetonists R. Norītis sniegs pārskatu par nama 10 gadu darbību, pieteicējs E. Ābele.

Ieeja koncertā 3 dol. no personas.

Pl. 7.00 MIELASTS - VAKARIŅAS

Mielastā piedalīšanās maksa 6 dol. no pers.

Pl. 9.00 SAVIESĪGS VAKARS - BALLE

Sarīkojumu kuplinās Diždancis.
Ieeja 3 dol. no pers.

Ieeja visam vakaram, vakariņas ieskaitot, 10 dol. no pers.
Biļetes dabūjamas Toronto latviešu kreditsabiedrībā un vakariņām tās izpērkamas līdz 1. novembrim.

DV Toronto nodaļa 19. oktobrī pl. 7 vak. DV namā atzīmēs savus gadasvētkus ar svinīgu aktu, apsveikumiem un DV nozīmju pasniegšana jaunajiem biedriem. Pēc tam priekšnesumi un saviesīgs vakars. Augšējais nodaļas valdes un revīzijas komisijas attēls uzņemts uz vecā zāles skatuves fona, bet gadasvētku viesi tagad varēs redzēt jaunbūvēto skatuvi un svētku aktā dzirdēt par nodaļas rosmēm un paveiko darbu. Attēlā pirmajā rindā no kreisās: sarīkojumu daļas vadītājs O. Zvirgzdgrauds, kasiere Aina Selga, nodaļas priekšsēdis V. Plūdons un sekretārs N. Brasliņš; aizmugurē no kreisās — revīzijas komisijas priekšsēdis A. Šterns, aprūpes daļas vadītājs un biedrzinis Z. Akots, vicepriekšsēdis I. Magons, jaunatnes nozares vadītājs A. Kalviņš, kluba kasieris A. Rītiņš un sporta nozares vadītājs A. Treijs.

Foto: L. A. archīvs

Sabiedriskā centra komiteja sāk darboties

Izraudzītā Latviešu sabiedriskā centra un dzīvokļu ēkas izveidošanas komiteja Toronto sākusi darbu, lai īstenotu grandiozo 5 milj. dolaru projektu par sabiedriskā centra izveidošanu Toronto, kurā atrastos arī dzīvokļu māja ar 210 dzīvokļiem pensionāriem.

Komiteja savā 10. oktobra konstruēšanās sēdē sadalīja amatus: priekšsēdis A. Budrēvics, vietnieks V. Liepiņš, kasieris R. Grigors un sekretārs J. Reinbergs. Komitejā vēl darbojas A. Retigs, Biruta Rubesa un māc. J. Cālītis, pieaicinot vēl padomdevējus dažādās nozarēs.

Tuvākā laikā lūgs no federālās valdības jau pirmo rīcības kapitālu. Uz NHA obligāciju 210 dzīvokļu izbūvei iespējams saņemt 4 milj. 200.000 dol. aizdevumu, bet sabiedrisko telpu izbūvei 15 proc. no šī aizdevuma, vai 630.000 dol., kopā pavisam 4 milj. 830.000 dol. No šīs summas 10 proc. vai 483.000 dol. ir neatmaksājams pabalsts Tas kopējo parādu samazina uz 4 milj. 347.000 dol., kas samaksājams 50 gados.

—ls—

Jauni pabalsti kultūras mērķiem

Kanadas federālās valdības darba ministrs Džons Munro, kas pārzina arī daudzkultūru jautājumus, 3. oktobrī paziņojis 51 piešķīrumu etniskajām grupām, kopā 155.596 dol. federālās valdības daudzkultūru programmas ietvaros. No tiem trīs piešķīrumus saņem arī latvieši. Jāņa Jaunsudrabiņa literārajam fondam Hamiltonā piešķirts 1.370 dol. literāro semināru un dzejas lasīšanai Toronto, Hamiltonā un Montreālā. Paziņojumā teikts, ka piešķīrums veicinās arī latviešu grāmatu un žurnālu kataloga un pārskata sastādīšanu par latviešu literārajām aktīvitātēm Kanadā kopš 1949. gada. Latviešu nacionālai apvienībai Kanadā piešķirts 4000 dol. pabalsts latviešu lasāmgrāmatu izdošanai latviešu skolām, bet Daugavas Vanagiem Vinipegā — 1600 dol. teātra mākslas veicināšanai.

ASV UN KANADAS IZLAŠU SACENSĪBAS NOVUSĀ

Oktobra beigās aprit 5 gadi, kopš darbību sāka Toronto DV novusa kopa. To atzīmējot, 26. oktobrī notiks ASV un Kanadas izlašu sacensības novusā ar sekojošu saviesīgu vakaru un sportistu apbalvošanu. Svētdien, 27. oktobrī, labākie ASV un Kanadas novusisti atklātā turnīrā mēģinās noskaidrot individuāli labākos spēlētājus. Sacensības notiks DV namā Toronto, 125 Broadview Ave.; sākums abās dienās pl. 9.30 rītā. Sacensību atklāšanā piedalīsies LSAK priekšsēdis A. Dzilna un Kanadas DV valdes pārstāvis. Pagājušā gada izlašu sacensībās, kas arī notika Toronto, ASV vienība uzvarēja ar 33—21 punktiem.

V. T.

Jaunatnes kongress šogad Detroitā

Amerikas latviešu jaunatnes apvienības šā gadā 22. kongress notiks Detroitā no 28. novembra līdz 1. dec. Sheraton Cadillac viesnīcas telpās. To atklās prof. Jānis Peniķis. Kongresa gaitā pārrunās par 3. Pasaules latviešu jaunatnes kongresu Beļģijā un divpadsmito Divreiz divi nometni Vankuverā. Dr. V. Muižnieks runās par tematu Nākotne neveidosies pati no sevis un A. Cers par — Mirušo balsu uztveršanu.

Saviesīgai dzīvei paredzēti trīs vakari: 28. nov. Internacionāls vakars, kurā ar priekšnesumiem piedalīsies ukraiņu, lietuviešu un latviešu deju un mūzikālas grupas, 29. nov. būs deju vakars Dārdošie divdesmitnieki un 30. nov. vakarā — Vakars laimei, kad paredzēta arī ALJA Lats laimei izloze. Spēlēs latviešu un amerikāņu orķestri.

Kongresa laikā notiks jauno mākslinieku darbu izstāde, kuŗu atklās 29. nov. rīta cēlienā. ALJAs darba posmos paredzēti ziņojumi par pagājušā gada darbību, debates par svarīgām statūtu maiņām, rezolūcijas nākotnes darbam un vadības vēlēšanas.

Deju vakara Dārdošie divdesmitnieki dalībniekiem jāierodas piemērotos tērpos, kas raksturīgi no 1920.—1930. g. Latvijā un ASV gan labos, gan grūtos laikos. Labākos tērpus godalgos. Spēlēs Runči trimdā no Hamiltonas.

Par latviešu jaunatnes izvēli pulcēties Detroitā prieku izteica arī Mičigenas gubernātors un Detroitas pilsētas galva, jo šī pilsēta plaši pazīstama kā etnisko kultūru centrs. Tāpat arī vietējās latviešu organizācijas atbalsta pasākumu, jo tas ir pirmais šāda veida Detroitā. Detroita ir ne tikai visas pasaules autorūpniecības centrs, bet arī ievērojama internacionāla jūras un gaisa osta. Šo pilsētu vairāk nekā 300 gadus atpakaļ nodibināja franči. Pilsētā daudz vēsturisku celtņu, kā arī lielas jaunceltnes, kuŗu architekti ir arī latvieši. No kongresa vietas, Sheraton Cadillac viesnīcas, kas atrodas pilsētas centrā, paveŗas plašs skats uz Detroitas upi un Kanadu.

Galvenie kongresa rīkotāji un viņu palīgi ir Uldis Sīpols, Miķelis Bērzkalns, Ivars Lenšs, Gunta Abermane, Māra Richtere, Andris Richters, Māra Sīpola, Māris Lenšs, Ilze Lenša, Andris Rēvalds, Anda Sīpola, Toms Brože, Sandra Ejupe, Valdis Rēvalds, Andra Ķikule un daudzi citi.

Dalības maksa kongresam 15 dol. ar atlaidi dalībniekiem no tālākām vietām, iepriekš piesakoties. Ierodoties tieši, dalības maksa ir 17 dol. Dalības maksa sedz visu kongresa dienu un vakaru programmas, kā arī ALJA biedru dalības maksu. Tuvāka informācija, pieteikšanās lapas un viesnīcas istabu rezervēšana saņemama pie Miķeļa Bērzkalna, 12103 Archdale, Detroit, Mi. 48227, vai zvanīt (313) 547-4395. Čeki rakstāmi: ALJA Detroitā 1974 un nosūtāmi Ivaram Lenšam, 19354 Biltmore, Detroit, Mi. 48235.

U. S.

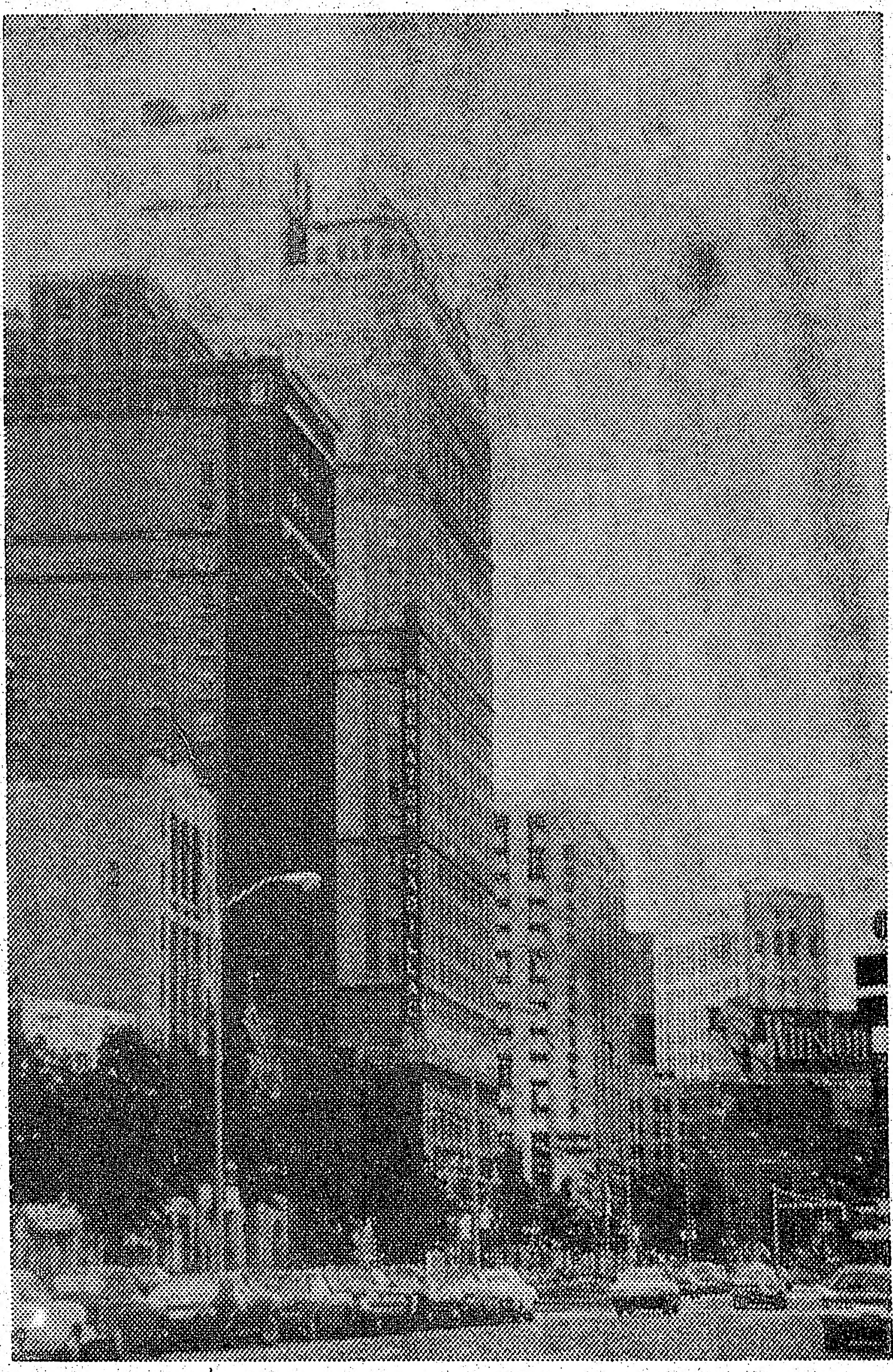

Skats uz Vašingtonas bulvāri un Sheraton — Cadillac viesnīcu Detroitā, kur risināsies Amerikas latviešu jaunatnes apvienības 22. kongress. Foto: Valdis Rēvalds

Nepiemānāmi vērtibu noteicēji

INTERVIJA PĀRI JŪŖAI AR ANDREJU EGLĪTI

Dzejnieks Andrejs Eglītis Zviedrijā izdevis vairākus patriotiskus dzejoļu krājumus, kas guvuši lielu lasītāju atsauksmi. Vairāk nekā ceturtdaļgadsimta viņš Latviešu nacionālā fondā Zviedrijā veicis nozīmīgu darbu, gan ievācot ziņas par stāvokli un noskaņojumu tēvzemē, gan informējot tautiešus Latvijā par notikumiem svešatnes latviešu dzīvē. Par nopelniem nacionālā darbā apbalvots ar Tautas balvu, literātūrā saņēmis Ziemeļamerikas Kultūras un Z. Lazdas fonda balvas, bet dziesmu svētku laikā Klīvlandē pērngad no pilsētas galvas saņēmis šīs pilsētas goda atslēgu. Saņēmis arī vairākus citus pagodinājumus.

Andreja Eglīša dzejoļu krājuma — Audiet mani karogā, sarkanbalti sarkanā pirmo izdevumu izpirka dažu nedēļu laikā. Labi veicies arī ar otru izdevumu, bet nesen iznācis šīs grāmatas trešais iespiedums. Parasti latviešu dzejas grāmatas grūti pārdot. Kā izskaidrojami šie panākumi?

Uz šo un citiem jautājumiem Andrejs Eglītis sniedz laikrakstam rakstveida interviju, atbildot uz jautājumiem.

A. Eglītis norāda, ka arī citas viņa dzejoļu grāmatas izdotas vairākos izdevumos, piemēram, Uz Vairoga, kantāte Dievs, Tava zeme deg, Kurzemes krišanas traģisko dienu tēlojumi — Dvēseļu cietoksnis un citi. Dzejnieks izskaidro: „Tas viss laikam nozīmē, ka esmu saņēmis ieejas karti, saņēmis žēlastību ieiet dzejas lasītāju dvēselēs jo lielā skaitā, arī tēvzemē. Audiet mani karogā ir ieguvis atzinību arī citu tautu literārās aprindās, fragmentāri iepazīstot pārtulkoto. Lasītājs un laiks ir nepiemānāmi grāmatu vērtību noteicēji."

Dzejniekam ir arī atbilde uz jautājumu, vai latviešu dzejā vajadzētu vairāk patriotisko motīvu, vai pievērsties dzejas formas ārējai uzbūvei, neievērojot saturu.

„Nu jau jārunā par jaunās paaudzes dziesminiekiem," norāda dzejnieks. „Arī viņu darbos ieskanas tēvzemes mīlestības skaņas. Tās varētu būt spēcīgākas tautas kodola nedienu laikā, spēcīgākas svešumā. Varbūt tās nāks ar gadiem. Dzejas formas iekšējās un ārējās uzbūves, satura problēmas, arī nesatura problēmas, ikviena dzejas paaudze mēģina atrisināt pēc sava talanta, dotuma un savas izpratnes, kas ir dzeja? Jo bieži tā šodien ir tukšu vārdu kūleņošana."

Kopā ar Veltu Sniķeri Andrejam Eglītim Londonā (Anglijā) iznāk dzejoļu izdevums angļu valodā. Par iemesliem, kādi pamudinājuši domāt par šāda veida izdevumu un par iespējamiem pircējiem, dzejnieks saka:

„Dzeja nes līdz arī politisku momentu. Mums jāmeklē draugi citu tautu literārā saimē, lai tā, iepazīdamās ar pasniegto, pievērstos arī mūsu tautas likteņiem. No nelielā krājuma kāda daļa nonāks latviešu rokās, daļu izvietos angļu apgāds Londonā. Mūsu dzeja var mierīgi iziet arī citās tautās. To liecina atzinīgās atsauksmes un otrs izdevums manam krājumam vācu valodā — Dodiet man citas debesis. Labas atsauksmes ir arī latviešu lirikas antoloģijai E. Skalbergas atdzejojumā un dažiem pasākumiem zviedru valodā."

Saruna vēstulē pāriet no literātūras uz latviešu tautas likteņiem. Dzīvojot Zviedrijā, dzejniekam tuvs ir Latvijas krasts un apstākļi tēvzemē labāk pazīstami. Viņam ir arī savi ieskati, kā svešatnes latvieši labāk varētu palīdzēt saviem tautas brāļiem tēvzemē.

„Latviešu tauta izmirst," saka dzejnieks Andrejs Eglītis savā vēstulē. „Tā aptuvenis varētu izteikt šodienas situāciju. Krievu un citu sveštautiešu ieplūdums vēl nav apstājies. Ko varam darīt svešumā, lai apturētu šos baigos tautas ienaidniekus?"

„Ir skaidrs, ar līdzšinējiem veikumiem un plānojumiem tēvzemes brīvības centienu labā, ieskaitot arī pieminētās problēmas, nekas daudz nav līdzēts. Tautas kodols gaida kādu reālāku apliecinājumu ticībai uz gaišāku nākamību. Tas nozīmē pārorientēt mūsu nacionālpolītisko romantismu vairāk reālitāšu virzienā, meklējot sabiedrotos ir republikāņos, ir demokratos, ir strādnieku valdībās un partijās, ir liberāļos, ir radikāļos, arodbiedrībās un citur. Tad iegūsim draugus arī pa kreisi. Pagaidām savu ‚trumpi' sitam tikai uz labo pusi un zaudējam. Mums ir draugi arī maoistos, kreisos, dumpīgos. Visu viņu balsis tuvākā nākamībā mūsu tautu likteņu labā būs ļoti nozīmīgas. Brīvā pasaule arī savās sociālās problēmās samērā jūtami griežas pa kreisi. Tas nenozīmē komūnismu. Tautas morālo spēku stiprināšanai (un to mēs daļēji varam veikt) nepieciešamas lielas tautas pārstāvju balsis starptautiskās sanāksmēs. Ne frazes 18. novembŗa sarīkojumos, bet darbs. Strādāsim šai virzienā. Mums jātur otrā frontē, arī krievu koloniālisms Baltijas valstīs, starptautiskā forumā. Dzimstību tēvzemē var pavairot tautas ticība maiņai uz labā un gaišā pusi."

Latviešu nacionālais fonds Zviedrijā darbojas jau 27 gadus, vācot informāciju par Latviju, sūtot ziņas no šejienes un veicot citus nacionālus pienākumus. Tagad Stokholmā darbojas arī otrs birojs. Vai šo biroju darbs ir atšķirīgs?

A. Eglītis aizrāda: „Latviešu nacionālais fonds kā globāls informācijas institūts nav salīdzināms ar kādu biroju Stokholmā. Mūsu darbs bez informācijas ievešanas tēvzemē, pretinformācijas saņemšanas un apstrādāšanas, dažādiem pētījumiem okupantu saimniecībā un līdzīgas lietas daudziem pazīstamas ar starptautiski nozīmīgiem izdevumiem, jo sevišķi angļu valodā. Biroji ir visās malās, ne tikai Stokholmā, un ikviens saka — mēs darām to, ko citi nedara. Beigu beigās visi tomēr dara vienu un to pašu. Tie paši vēži, tik citā kulītē. Dokumentējam okupētās Latvijas šodienu. Jā, to darām mēs visi!"

Brīvajā pasaulē iznāk divi izdevumi, ko mēģina iesūtīt Latvijā. Tie ir LNF izdotais Brīvībai un PBLA sagatavotais Latvietis Latvietim. Par iespiedumu iesūtīšanu Latvijā dzejnieks saka:

„Mūsu ievedumiem tēvzemē ir ilgu gadu vēsture, arī Brīvībai dažādos atveidos. Vai ir vajadzīgs vēl otrs izdevums, tas jāprasa otra izdevuma devējiem, kas vēl ir tikai darba sākumā. Tēvzemē tiek iesūtīta dažādos ceļos arī cita informācija nelielu brošūru apmērā. Iesūtīšanas rezultāti gan liecina (ar maziem izņēmumiem), ka šis darbs atgādina tādu kā niekošanos."

Amerikas krastā pienāk ziņas par kreisā novirziena jauniešu stāju Eiropā, it sevišķi Vācijā. LCK vēlēšanās jauniešiem bija atsevišķa platforma. Minsteres ģimnazijas izlaiduma aktā absolventes runa bija līdzīgā garā, kaut gan vēlāk Vācijas latviešu laikrakstā publicēja paskaidrojumu, ka ne visi minsterieši šai runai piekrītot. Par Eiropas jauniešiem Andrejs Eglītis saka:

„Minsteres latviešu ģimnazija, kā mēs to sakām, ir latviešu jaunatnes gaismas pils sve-

(Nobeigums 12. lp.)

. . . abitūrienti tēlo . . .

V. Kārkliņa

SARKANVĪNS

Jautra nopietnība (komēdija) 3 cēlienos

Režisors H. MIĶELSONS.
Dekorātīvais ietērps A. KOVARIKA.
ĢIMNAZIJAS DRĀMATISKĀ PULCIŅA
(ABITŪRIENTU) TĒLOJUMS.

Sestdien, 9. novembrī, plkst. 7.00.
Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu telpās.

Ieeja $3.00, skolniekiem un pensionāriem $1.50. Ieejas kartes rezervējamas pa tālruni 425-5118 un dabūjamas izrādes dienā pie kases. Vietas numurētas. Kaŗa invalidiem ieeja brīva.

Sarīkojumu Kalendārs

TORONTO

19. oktobrī pl. 7.30 vak. Latviešu namā TLB sarīkojums Sirmā Rīga.

19. okt. pl. 7 vak. DV namā Toronto nodaļas gadasvētki.

19. oktobrī — 7.30 vakarā Latviešu namā LMM kluba sezonas atklāšanas balle ar medījumu un zivju izlozi. Spēlēs E. Bones deju kapella.

20. oktobrī pl. 4. pēcp. Latviešu namā Toronto vīru koŗa Viesturs koncerts. Ienākumi par labu TLB sestdienas skolai.

24. okt. — pl. 2 Latviešu namā kārtējā pensionāru apv. sanāksme. Piedalās rakstniece Irma Grebzde.

26. oktobrī pl. 6.30 pēcp. Latviešu namā Veco latviešu strēlnieku biedrība rīko groziņu vakaru. Priekšnesumi, loterija. Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem.

26. oktobrī pl. 8 vak. DV namā Toronto DV novusa kopas 5 gadu atceres vakars. Pilna bufete. Spēlēs igauņu deju kapella.

27. okt. pl. 4 pēcp. Jaunā lietuviešu mājā Toronto teātris izrādīs Kārļa Vitlingera lugu Vai pazīstat piena ceļu? V. Pukata režijā.

27. okt. pl. 3 pēcp. Latviešu namā (augšējā zālē) Burtnieki rīko Veļu daudzinājumu. Pēc tam kopīgs mielasts groziņu veidā.

27. oktobrī, — svētdien, pl. 3 pēcp., Latviešu namā, filmas „Tauta tuvumā, tauta tālumā" izrāde.

29. oktobrī, otrdien, pl. 8.30 vakarā filmas izr. atkārtojums, atklājot Latvisko zināšanu semināru.

31. oktobrī pl. 7.30 vak. Latviešu namā Pārdomu vakars. Temats: Dieva jaunie protestanti". Dziedās koris.

31. okt. — 2. nov. Sv. Jāņa baznīcas sarīkojumu zālē keramiķu Maigas, Heras un Sibilas Zaļinsku izstāde — Variācijas par Latgales baroku un sīkplastiku.

1. novembrī pl. 8 vak. Sv. Lorensa centrā Mārtiņa Zīverta luga Tvans (angļu val.) Latviešu studentu teātŗa izrādē, Adolfa Tomana režijā.

2. nov. Latv. nama 10 g. atceres sarīk. ar koncertu (Viestura koris, solisti A. Spricenieks un E. Beitāna), vakariņām un balli. Ieejas kartes Latviešu kreditsabiedrībā, vakariņām izpērkamas līdz 29. oktobrim.

3. novembrī pēc dievkalpojuma (ap pl. 12.30) archibīskapa A. Lūša referāts „Garīgā vide un latvietis okupētajā Latvijā" Sv. Jāņa baznīcas sarīkojumu zālē, 200 Balmoral Ave.

3. novembrī pl. 3.30 pēcp. Latviešu namā Toronto (augšējā zālē) Toronto korporāciju kopas paplašināts literārais vakars. Referēs adv. fil. A. Stabiņš (Frat. Cursica) par tematu: Testaments un mantojuma problēmas Ontario provincē. Ieeja brīva.

3. novembrī pl. 4.30 pēcp. Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē Gaujas gaidu vienības Mārtiņu sarīkojums.

8. nov. Sv. Lorensa centrā DV teātris Kanadā izrādīs Gunāra Griezes komēdiju Te runā Stariņš.

9. nov. pl. 7.30 vak. DV namā Kaŗavīru daudzinājums.

9. novembrī, — plkst. 7 vak. Sv. Andreja baznīcas telpās, V. Kārkliņa „Sarkanvīns". H. Miķelsona režijā. Ģimnazijas abitūrientu sarīkojums.

16. novembrī pl. 7 vak. Ītona auditorijā 18. novembŗa valsts svētku atcere.

24. novembrī pl. 3 pēcp. Latviešu namā TLB sarīkojums 30 gadi svešumā.

30. novembrī pl. 8 vak. ķekatu balle ar Runčiem Latviešu namā. Ieeja $1.99.

Toronto koncertapvienības koncerti

5. decembrī pl. 8 vak. Convocation Hall — Skaidrīte Hildebrante no Indianapoles (soprāns) un Anita Rundāne (ērģeles).

1. februārī pl. 8 vak. Town Hall — Norma Auziņa (vijole) un Ronalds Leonards (čells).

12. aprīlī pl. 8 vak. Town Hall — Ileāna Pētersone. Stokholmas operas soliste (mecosoprāns).

HAMILTONĀ

26. oktobrī pl. 7 vak. Hamiltonas DV gada svētki 35 Catharine St. S. Deju mūziku spēlēs „Runči".

3. nov. pl. 3 pēcp. YMCAs telpās 79 James St. South, Toronto teātris izrāda K. Vitlingera lugu Vai pazīstat piena ceļu? V. Pukata režijā.

16. novembrī pl. 7 vak. 18. novembŗa sarīkojums Royal Connaught hoteļa Kristallu zālē. Runču deju mūzika.

TORONTO

1975. gada

11. janvārī — 1975. g. Romas pagrabiņš, DV namā, Toronto. Viesosies flamenko ģitarists Andris Kārkliņš.

12. janvārī — 1975. g. ģitarists Andris Kārkliņš Latviešu namā, Toronto.

25. un 26. janvārī Latviešu namā M. Zīverta „Ķīnas vāze". TLTA ģimnazijas Draudzīgā aicinājuma sarīkojumi.

1. febr. DV Toronto tautas deju grupas Daugaviņa lieluzvedums.

8. februārī, sestdien, Latviešu namā Jaunās Gaitas 100. numura jubilejas sarīkojums — Kokteilis ar vakardienas balsīm un skatiem, šāsdienas un rītdienas dzeju.

15. martā Dainas koŗa koncerts un saviesīgs vakars.

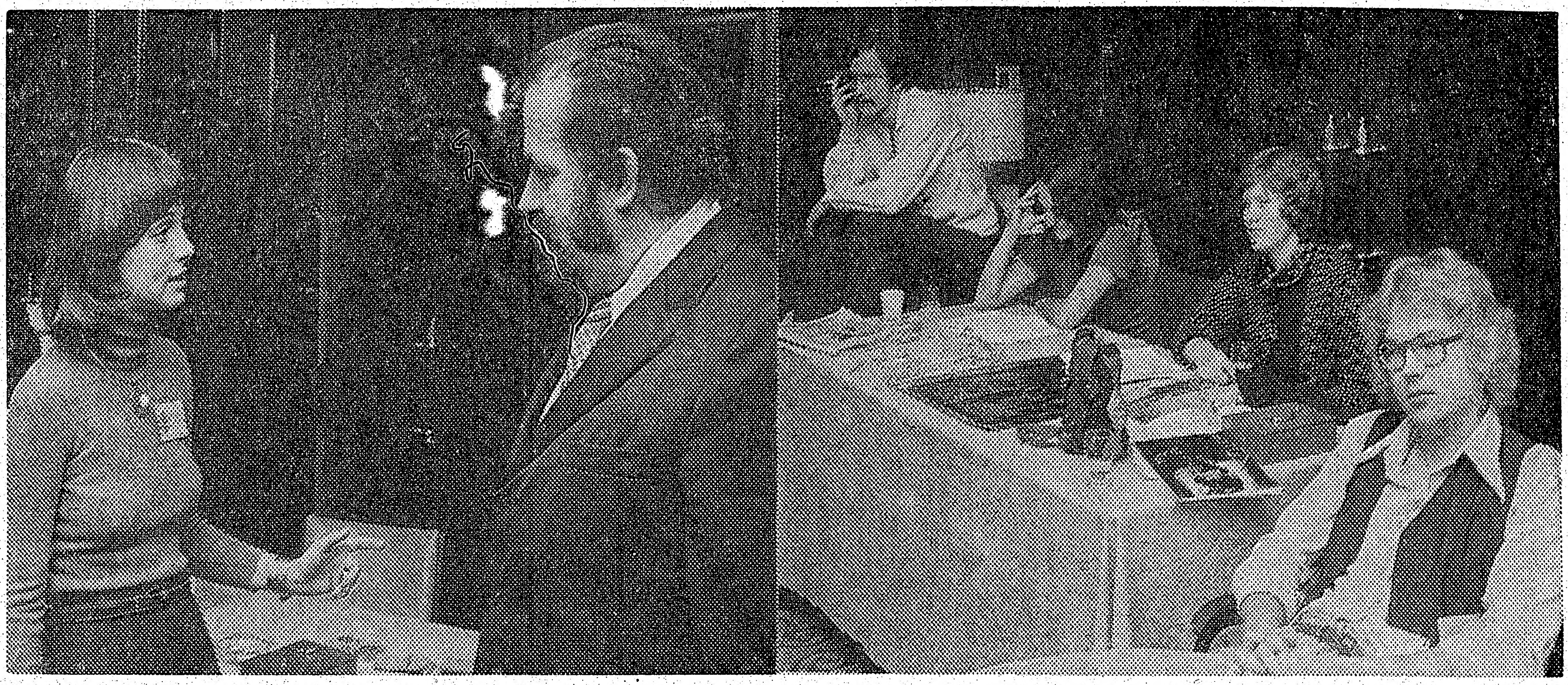

Latviešu nacionālās jaunatnes apvienības Kanadā līdzšinējā priekšsēde Baiba Rubesa sarunā ar pirmo šīs jaunatnes organizācijas priekšsēdi Tālivaldi Kronbergu, kas tagad vada Latviešu nacionālo apvienību Kanadā. Pa labi — pie reģistrācijas galda Royal York viesnīcā, no kreisās: Miķelis Bērzkalns (Detroita), Ilze Nīcgale (Ņujorka), Valda Siksna un Edgars Šmits (abi no Toronto).

Foto: J. Ligers

Vīri dzied

DV namā Toronto 11. oktobrī jau devīto reizi savai gadskārtējai pilnsapulcei sanāca DV vīru koris Kanadā, lai lemtu par darbību nākotnē. 6. Dziesmu svētku rīcības komiteja bija aicinājusi kori iemācīties jauktu koŗu dziesmu vīru balsis. Vienprātīgi nolēma tās pakāpeniski apgūt, veltījot no katra mēģinājuma 15 minūtes. DV 25 gadu darbības atceres ietvaros Kanadā nolēma sagatavot tautas dziesmu spēli Vecais zaldāts Indriķis, kuŗai fābula ņemta no A. Grīna lugas Kalēja līgava. Dziesmu spēlei to pārstrādājis koŗa dalībnieks E. Kraujiņš, kas arī vadīs režiju. Izrāde nolikta 3. un 4. maijā Bikford Park vidusskolā Toronto. Uzvedumā 12 dziesmas, kuŗas apsolījās sabalsot koŗa mūzikālais vadītājs komp. I. Sakss. Uzveduma dalībnieki ir paši koristi un arī DV teātris Kanadā.

Atsaucoties uz vairākiem DV apvienību ASV un nodaļu Kanadā aicinājumiem, nolēma 1975. g. 25. oktobrī viesoties Londonas (Ont.) DV nodaļas 25 darbības atceres svētkos un eventuāli oktobŗa gaŗajā nedēļas nogalē arī Ņujorkā. Vēl šajā darbības gadā nolēma iedziedāt skaņu lentē paredzēto repertuāru 6. kaŗavīru dziesmu platei un veikt priekšdarbus jaundarbu platei, kuŗu izdos 1976. gadā, sakarā ar koŗa 10. darbības gadu. Pārrunāja koŗa līdzdalību mūsu lielo skaņražu E. Dārziņa un J. Norviļa jubilejās, tāpat iespēju dziedāt kopā ar Toronto nodaļas vanadžu kori Zīli DV 25 gadu darbības atceres aktā. Nolēma kopā ar „zīlēm" nosvinēt tradicionālo Ziemsvētku eglīti.

Lai līdzsvarotu koŗa balsu sastāvu, pēc diriģenta A. Saulītes ierosinājuma nolēma uzņemt korī vienu jaunu dziedātāju pirmajos basos. Uz šo balsu grupu jau pieteikušies vairāki kandidāti.. Koŗa sastāvs kopš dibināšanas vairāk nekā dubultojies. Koŗa priekšnieks E. Krūka pakavējās pie koŗa gaitām no tā pirmsākuma, kā arī prāvajiem līdzekļiem DV skaņu plašu fondā. Izdotas piecas latviešu kaŗavīru dziesmu plates, divas deju plates un viena Ziemsvētku dziesmu un bērnu plate, kopā ap 17.000 plašu.

No ieņemtajiem līdzekļiem 10.000 dol. noguldīti Toronto latviešu kreditsabiedrībā un 20.000 dol valdības garantētos vērtspapīros, par 3000 dol. iegādātas Latvija Amerikā akcijas, bet savā laikā 3500 dol aizdots Ambera spiestuvei.

Fonda līdzekļus apsaimnieko DV KV iecelta fonda valde, kuŗā trīs locekļi: DV KV kultūras daļas vadītājs, DV KV kasieris un koŗa priekšnieks. Ievērojot, ka skaņu plates galvenokārt ir koŗa darbības un pūļu rezultāts, nolēma lūgt DV KV dot korim nākotnē lielākas tiesības fonda līdzekļu pārvaldīšanā, papildinot fonda valdi ar diviem locekļiem no koŗa.

Atreferējumā par koŗa viesošanos DV Bramptonas nodaļas gada svētkos nepareizi bija minēts, ka koristi iesoļojuši sarīkojuma zālē argākajos Latvijas armijas formas tērpos, jo korim šādu tērpu nav. Dažādos jautājumos koŗa priekšnieks vēl informēja par skaņu lenšu bibliotēku, kuŗā ir gandrīz visu lielāko mūzikālo notikumu ieskaņojumi pēdējos sešos gados Kanadā. Sapulci vadīja E. Jaunzars, protokolēja J. Bernāts.

Dzimšanas dienu dāvanas saņēma E. Jaunzars un E. Kraujiņš — T. Krūkas romānu Aiztecējuši ūdeņi dzirnas negriež, bet sešdesmitgadnieks J. Bernāts tikko iznākušo grezno un vērtīgo Laiks, telpa, ļaudis.

No daudzajām jubilāriem veltītajām dziesmām vakara noskaņu vislabāk pauda J. Norviļa Kur kviešu druvas līgo. **B. L.**

Nieciga Vilsona uzvara Anglijā

Anglijā vispārējās vēlēšanās 10. oktobrī uzvarēja Harolda Vilsona strādnieku partija, iegūstot 319 vietu parlamentā, dodot partijai nelielu pārsvaru — par 3 vietām — 635 vietu parlamentā. Pēc viņiem ierindojās konservātīvo partija ar 276 vietām, bet liberāļu partija ieguva 13 un pārējās partijas kopā 27 vietas. Strādnieku partijas aprindās paredz, ka tagadējā valdība palikšot pie varas 2 vai vairāk gadus. Politiskie komentātori izteicās, ka strādnieku partijas uzvara ar nelielu pārsvaru var nozīmēt, ka Vilsons atliks lielo privāto rūpniecības firmu nacionālizācijas projektu. Mazais vairākums tomēr ir pietiekams, lai strādnieku valdība īstenotu stingru sociālistu programmu, kuŗas nolūks palīdzēt izkļūt Anglijai no saimnieciskām grūtībām: milzīgajiem bezdarba draudiem, tirdzniecības deficīta un iespējamu Anglijas izstāšanos no Eiropas koptirgus. Vilsons apsolīja šo jautājumu likt tautai nobalsot gada laikā. Kamēr ministru prezidents stājās pie britu inflācijas samazināšanas un saimnieciskās krizes atrisināšanas, opozicijas vadonis Hīts apsveŗ savas politiskās karjēras izbeigšanu — iespējamu atteikšanos no konservātīvo partijas vadības.

Vilsona strādnieku partija uzvarēja vēlēšanās ar tā saucamo „sociālā kontrakta" solījumu starp valdību un spēcīgām angļu strādnieku arodbiedrībām, lai kontrolētu inflāciju. Ar šo līgumu valdība sola turēt zemā līmenī preču cenas, bet arodbiedrības savukārt ierobežot darba algu prasības, lai tās nebūtu pārspīlēti augstas. Anglijā oktobŗa vēlēšanās piedalījās 70 proc. balstiesīgu vēlētāju, kas ir mazāk nekā pirms 7 mēnešiem februāŗa vēlēšanās, kad bija 78,8 proc. vēlētāju.

Toronto Teātris

IZRĀDA Kārļa Vitlingera lugu

VAI PAZISTAT PIENA CEĻU?

SVĒTDIEN, 27. oktobrī, pl. 4 pēcp.

1573 Bloor St. W., Toronto

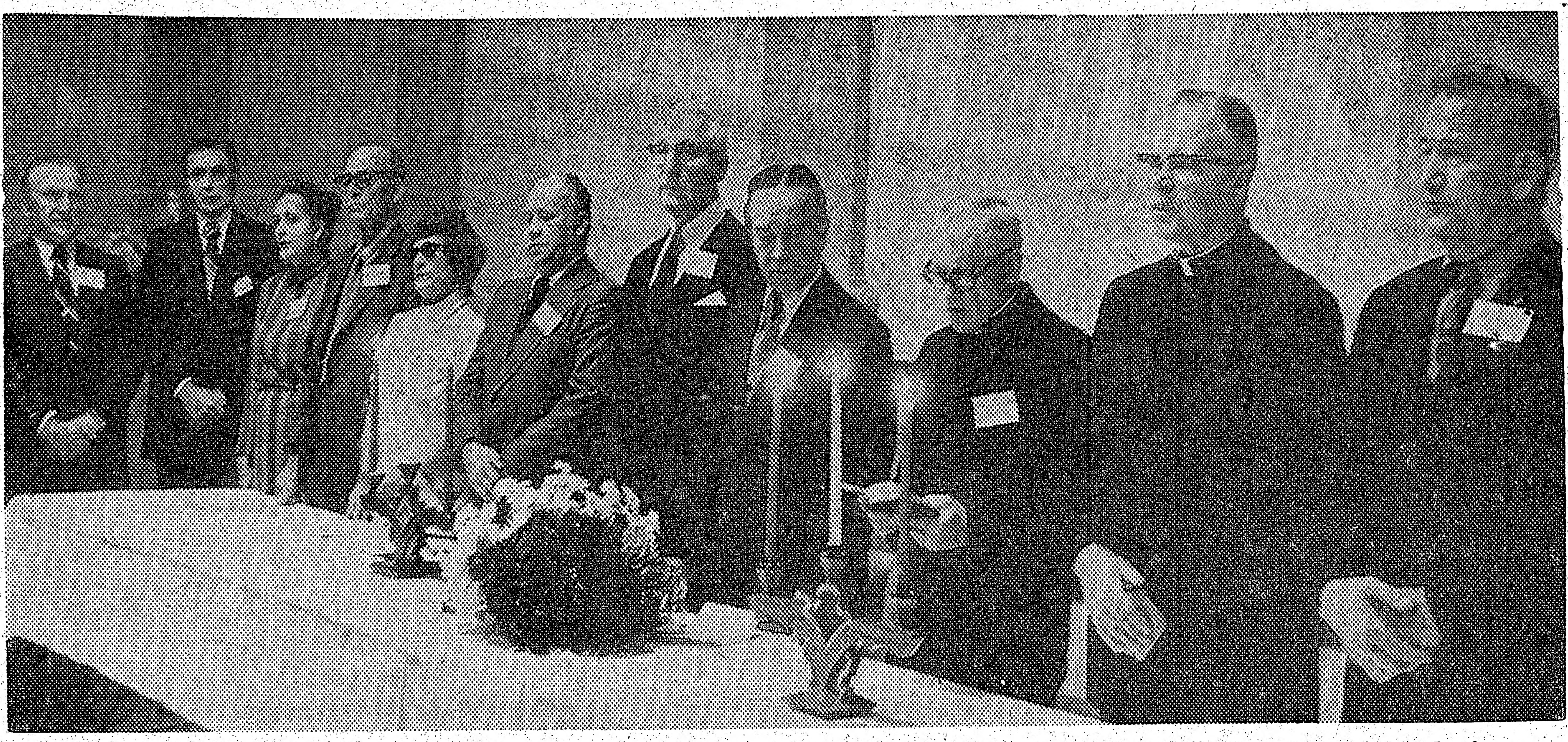

Pie prezidija galda Kanadas latviešu katoļu apvienības 25 gadu darbības atceres aktā Latviešu namā Toronto, no kreisās: B. Logins, Dr. P. Cakuls, K. Zariņa, A. Budže, B. Senkēviča, V. Korolkēvičs, S. Gabrāns, Dr. E. Upenieks, prāv. A. Pekšs, prāv. B. Kokins un A. Gribusts. Foto: J. Liģers

Jāiededzina jaunās paaudzes lāpas

Šādu aicinājumu Kanadas latviešu katoļu apvienības 25 gadu darbības atceres un 16. delegātu kongresa svinīgā akta runā izteica apvienības garīgās dzīves vadītājs prāvests Dr. B. Kokins. Kongress risinājās 12. un 13. oktobrī Toronto latviešu namā. Dziļš ticības apliecinājums Dievam izpaudās svinīgajā dievkalpojumā 13. oktobrī.

Kongresā bija pārstāvētas katoļu vienības un kopas no Toronto, Montrealas, Londonas, Hamiltonas, Otavas un Bramptonas ar 61 delegātu. Vairākums bija no Toronto, lielākās latviešu katoļu vienības Kanadā. Tālākais kongresa dalībnieks bija prāv. St. Gaidelis no Austrālijas. Kongresa darba gaitu ievadīja svinīgs akts, kurā bija klāt vairāk nekā simt dalībnieku un viesu. Atklājot kongresu, apvienības priekšsēdis S. Gabrāns norādīja, ka apvienības 25 darba gadi bijuši svētīgi latviskā gara stiprināšanā un ticības apliecināšanā Dievam.

Svētbrīdi vadīja Montrealas latviešu katoļu vienības garīgais vadītājs prāv. A. Pekšs, ar kopīgo lūgšanu un katoļu himnu: Ved mūs pie Dieva.

S. Gabrāns atcerējās aizvadītajā darbības laikā mūžībā aizsauktos katoļu saimes piederīgos ar bīskapu Jāzepu Rancānu, apvienības un LNAK valdes priekšsēdi Jāni Niedru, Amerikas latviešu katoļu apvienības priekšsēdi Norbertu Trepšu u. c. Viņu piemiņu godināja ar klusuma brīdi. Tad svētku runu teica prāv. Dr. B. Kokins, to ievadot ar kāda indiešu prātotāja filozofiju: „Ūdens traukā ir mirdzošs, ūdens jūŗā ir tumšs".

Apvienības priekšsēdis deva pārskatu par organizācijas aizvadītiem 25 darba gadiem (publicēts L. A. 5. okt. numurā). Apzināto latviešu katoļu skaits pieaudzis no 350 darbības sākumā uz 1405 dvēselēm tagad, delegātu skaits dubultojies. Viņš izteica īpašu pateicību prāv. Dr. B. Kokinam, tāpat arī tēvam Jānis (Krastiņam) no Montrealas, kas sekmējuši apvienības garīgo dzīvi, kā arī citiem apvienības darbiniekiem un garīgās dzīves vadītājiem. Priekšsēdis uzsvēra labo sadarbību ar citu zemju katoļu organizācijām.

Apsveikumus ievadīja konsuls Dr. E. Upenieks un mudināja atbalstīt latviskā garā augošos darbiniekus, kā arī aicināja paļauties uz saviem spēkiem, jo iedomātie draugi sākuši mūs atstāt. Mūžībā aizsaukto, mūsu lielo vīru vietā jārod jauni darbinieki. Mēs varam būt lepni ar saviem ticības brāļiem dzimtenē, kas apspiestībā palikuši stipri ticībā. Konsuls Dr. E. Upenieks sveicināja kongresu arī no Latvijas sūtniecības vadītāja Vašingtonā Dr. A. Dinberga.

LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs savā apsveikumā aicināja neaizmirst to, ka Dievs mūs pārbauda, vai mums ir tiesības būt latviešiem. No ASV latviešu katoļu apvienības sveicināja tās priekšsēdis prāv. B. Baginskis. Vēl sveicināja Katoļu studentu globālās apvienības Dzintars prezidents Vitālijs Tarbūnas no Grand Rapidiem, Bīsk. J. Rancāna fonda padomes un korporācijas Lacuania globālais seniors K. Znotiņš, aicinot stiprināt fondu, un prāv. J. Pudāns no Albānijas, ASV, kas apkalpo turienes Bostonas un Vilimantikas latviešu katoļus.

No DV Kanadā sveicināja vanadžu priekšniece Monika Jonāne, bet no lietuviešu katoļu vienības — tēvs Augustins. Biruta Senkēviča sveica ar jubilejas gadījumam sacerētu dzejoli, apveltījot ar rudens ziedu agrākos apvienības priekšsēžus. Toronto pensionāru apvienības vārdā sveica apvienības priekšsēdis A. Retigs. Prāv. Pekšs no Montrealas aicināja turpināt lielo darbu, ko atstājuši mūžībā aizsauktie darbinieki. Latgales pētīšanas institūta sveicienus nodeva A. Budže. No latviešu katoļu draudzes sveicināja priekšsēdis V. Miklašēvics. No Klīvlandes latviešu katoļu saimes sveica Marija Mileiko.

Toronto latviešu katoļu vienības dāmu komitejas priekšniece Adele Borisa sveica jubilāri — apvienību ar lielu kliņģeri, un priecīgi pārsteigtais apvienības priekšsēdis S. Gabrāns centās nopūst 25 svecītes. Aktu beidza ar kopīgi nodziedāto Latvijas himnu.

Ar rakstu bija apsveikuši: pārstāvis pie Svētā krēsla mons. Dr. K. Ručs, archibīskaps A. Lūsis, ASV latviešu katoļu garīgās dzīves vadītājs prelats Dr. L. Vārna, prāv. P. Bečs (Austrālijā), prāv. A. Galdikovskis (ASV), prāv. J. Savickis un P. Cirsis (Anglijā), prāv. K. Vilnis (Zviedrijā), prāv. K. Bečs (Albertā) u. c.

O. K.

Atreferējumu par delegātu kongresa norisi sniegsim mūsu laikraksta nākamā numurā.

JAU 1000 DZIEDĀTĀJU

Pēc vasaras pārtraukuma darbību atsākusi 6. Latviešu dziesmu svētku Kanadā rīcības komiteja, kas rudens posmā jau pulcējusies divās darba sēdēs.

Vēl turpina ienākt koŗu pieteikumi, un līdz šim jau pieteikušās 26 vienības ar 962 dziedātājiem. Pēdējie pieteikumi saņemti no Čikagas jauktā koŗa Daugava (diriģ. V. Eizāns), Toronto Sv. Jāņa draudzes koŗa (dir. J. Barušs), Hamiltonas Latviešu biedrības koŗa (dir. V. Rundāns), Čikagas latv. ev. lut. Ciānas draudzes koŗa (dir. E. Strautmanis), Londonas (Anglijā) jauktā koŗa (dir. A. Jērums un Z. Āboliņš), Ņujorkas latv. ev. lut. draudzes Longailendas koŗa (dir. R. Balodis), Aijovas latviešu biedrības vīru koŗa (dir. J. Vaskis) un vīru koŗa Viesturs (dir. J. Barušs).

Kupls būs arī garīgā koncerta kopkoŗa sastāvs, kam pieteikušies Toronto Sv. Andreja draudzes koris (66 dziedātāji), Filadelfijas latviešu baptistu draudzes koris (25), Klīvlandes latviešu baptistu draudzes koris (4), Čikagas latv. ev. lut. Ciānas draudzes koris (36), Toronto Sv. Jāņa draudzes koris (16) un Bukskauntijas latv. baptistu draudzes koris (27). Garīgais koncerts paredzēts Jorkminsteras baznīcā.

Rīcības komitejas aicinājumam būt Dziesmu svētku goda prezidijā atsaukušies visi aicinātie — Ontario gubernātore Makgibona, Ontario premjērs Viljams Dēviss, Toronto pilsētas galva Dēvids Krombijs un Toronto universitātes mūzikas fakultātes rektors Džons Bekviss.

Rīcības komitejas mūzikas komisijai bijušas sarunas ar Skolu valdes pārstāvi par īpaša jaunatnes koŗa koncertu, ko, iespējams, varētu izvērst par plašu sarīkojumu ar skolnieku kopkori, koklētājiem un solistiem. Ierosināts arī jaundarbu koncerts.

Rīcības komiteja iepazinusies arī ar Pasaules brīvo latviešu apvienības izstrādāto plašo projektu: „Pasaules latviešu dienām", kas paredzētas nedēļu pirms dziesmu svētku sarīkojumiem.

G. G.

Brežņeva samulsums par Niksona aiziešanu

Padomju laikraksts Pravda 13. oktobrī atzīmēja Pad. savienības komūnistu partijas vadītāja 68 g. v. Leonīda Brežņeva 10 gadu valdīšanas laiku, slavējot partijas darbu pēdējos 10 gados. Pirms 10 gadiem tagadējie trīs padomju vadītāji padzina Chruščovu un Brežņevs kļuva par partijas vadītāju, bet Kosīgins par premjēru. Pravdas ievadraksts slavēja Pad. savienības saimniecisko progresu, samierināšanās politiku starp ASV un Pad. savienību un Pad. savienības un ASV parakstītos līgumus trijās galotņu sarunās. Ievadrakstā ir uzbrukumi nežēlastībā krītušajam Ņikitam Chruščovam, kas mira 1971. gadā. Viņam pārmet personiska kulta izveidošanu, kuŗā tas pats reiz apsūdzēja Staļinu. Brežņeva valdīšanas laikā vislielākās pārmaiņas notikušas padomju militārās varas izveidošanā. Padomju armija ir vislielākā pasaulē ar 3,3 milj. kaŗavīru, skaitot no Austrumvācijas līdz Ķīnas robežām. Padomju flote ir izaicinājums ASV. Pad. savienības militārais budžets sasniedzis 40 proc. no padomju valsts budžeta, un rezultātā cieš patērētāji. Maskavieši stāv vēl vienmēr rindās pēc pārtikas, un automašīna vairumam ir neaizsniedzams sapnis. Brežņeva personiskais stāvoklis, šķiet, nodrošināts. Viņš gan bija samulsis par agrākā ASV prezidenta Niksona demisiju, un nupat viņam sabojāja garastāvokli prezidenta Forda kviešu sūtījuma atsaukšana.

Kanadas latviešu katoļu apvienības 16. kongresa starpbrīdī Latviešu namā Toronto. Augšējā attēlā no kreisās: prāv. J. Pudāns, K. Znotiņš un konsuls Dr. E. Upenieks draudzīgās pārrunās. Apakšā — kongresa darbā, no kreisās: V. Miklašēvics, K. Boriss un B. Logins. J. Liģera uzņēmumi

Paziņojums Toronto veciem ļaudīm

Ir paredzēts no publiskām ietvēm notīrīt sniegu bez atlīdzības māju īpašniekiem vai māju īrniekiem, kas dzīvo vien vai divģimeņu dzīvojamās mājās, kas saņem vecuma pensiju un kam nav piederīgo, jaunāku par 65 gadiem, kas arī dzīvotu tanī pašā namā.

Noteikumi.

Pieprasītājiem jāiesniedz lūgums pašiem, uzdodot vārdu, adresi un apliecinājumu, ka tie saņem vecuma nodrošinājuma pabalstu.

Lūgumrakstus jau tagad pieņem šādos pilsētas birojos (Department of Public Works) no pirmdienas līdz piektdienai no pl. 9 — 11 rītā un no 12 — 2.30 pēcp.

425 Old Weston Road
1116 King Str. West
1008 Yonge Street
1000 Merton Street
381 Greenwood Ave.
786 Dundas Street W.
505 Richmond Street West

Lūdzu paņemiet līdz vienu no zemāk minētiem dokumentiem, lai pierādītu, vai esat tiesīgs uz šiem pakalpojumiem:

1. Paziņojumu par vecuma pensijas piešķiršanu.
2. Vecuma pensijas čeku vai tā kopiju.

Ja esat mājas īpašnieks, lūdzu paņemiet līdz mājas nodokļa rēķinu.

Svarīgi: Ja esat šo pakalpojumu saņēmis jau iepriekš, jums pašam nav jāierodas. Jums tikai jāparaksta un jāiesūta lūgums, kas jums piesūtīts pa pastu.

R. M. BREMNER,
Commissioner of Public Works

Kanadas latviešu katoļu apvienības 25 gadu darbības atceres aktā Latviešu namā, pirmajā rindā no kreisās: K. Zeps, lietuviešu pārstāvis tēvs Augustīns Simanavičs, prāv. J. Pudāns, K. Znotiņš, Dr. V. Miklaševics, B. Čevers, A. Retigs, LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs, Monika Gabrāne, Marta Korolkēviča, prāv. R. Baginskis, J. Grodnis un K. Boriss.
Foto: J. Liģers

Nepiemānāmi vērtību...

(Turpinājums no 9. lp.)

šumā. Dažkārt tai tiek izdauzīti garīgie logi. Sitēju jau nav daudz. Skumīgi kļuva tomēr lasot kādas absolventes labākā Rīgas komūnistu propagandistu stilā sacerētu atvadīšanās runu. Tādām parādībām tomēr mūsu gaismas pilī turpmāk nevajadzētu atkārtoties, neatkarīgi no vārdu un domu brīvības. Nacionālu jauniešu Eiropā netrūkst. Tā ir klusā majoritāte."

Par saziedoto līdzekļu izlietošanu dzejniekam ir savi uzskati: „Mūsu iespējamā palīdzība tēvzemei nav atliekama uz rītdienu. Ne jau, visumā, līdzekļu mums trūkst, bet jaunu konstruktīvu darbu programmu. Šajā savu spēku vājumā nespējam atzīties. Mēs varam būt vēl ilgi ‚trimdoņi' un ilgi ‚trimdot', arī fragmentāri citā paaudzē ar uzkrāto kapitālu un tā augļiem. Bet kā būs ar tautas kodolu tēvzemē? Mēs sitīsim savas naudas bungas pie izmirstošās tautas dvēselēm un svešinieku masu samovariem. Tēvzemei nedod stiprinājumu histerija par naudas uzkrāšanu, bet jaunu ceļu meklējumi tautas morālo spēku potences vairošanai, jaunās paaudzes apbruņošana ar latviešu mēli un tautas brīvības dziņu vēlmēm, kā arī izpratni par veicamiem uzdevumiem. Tas darāms jau šodien. Te ir jāliek mūsu naudas maisi tūlīt un nav jāatliek uz kādu citu laiku ar naudu appušķoti pederrati. Tie var kļūt arī par simbolisku bēru katafalku. Esmu ieskatos, ka latviešu tautas likteņi izšķiras tēvzemē un nekur citur. Mūsu darbs svešumā ir ar lielu nozīmi, taču alfa un omega paliek apspiestā tautas kodola ziņā."

Noslēgumā dzejnieks Andrejs Eglītis izsaka savus ieskatus par tautiešu Rīgas apciemojumiem, kas šovasar un citus gadus no dažādām zemēm devusies uz Rīgu.

„Arvien paliek spēkā aksioma, ka bez čekas starpniecības latviešu tautas pretestību nevar stiprināt. To apliecina simtiem piemēru. Kā nu katrs savus rēķinus savelk kopā, redzams tikai vēlākā laikā, cik iegūts un zaudēts. Nenoliedzami, latvieši vēlas kontaktus ar brīvās pasaules ļaudīm, bet tie vēlas arī patiesu un atklātu valodu, kādu runā M. Čuibe laikā pēc Rīgas ciemiem. Kāpēc klus profesionālie Rīgas braucēji — dzejoņi, rakstoņi? Rīga jāredz, bet vispirms svešumā jāsagatavojas," nobeigumā saka mūsu nacionālā darba darītājs.

V. Irbe

FILMAS

„Tauta tuvumā, tauta tālumā"

izrāde Latviešu namā TORONTO:
svētdien, 27. oktobrī, pl. 3.00 pēcp.

Ieeja 3 dol., pensionāriem un studentiem 2 dol., kaŗa invalidiem brīva.

OTRDIEN, 29. oktobrī, pl. 8.30 vakarā

Latvisko zināšanu semināra
atklāšana un filmas
„Tauta tuvumā, tauta tālumā"
atkārtojums.

Semināristiem un skolēniem ieeja brīva.

T. Puisāna —

NOGRIMUŠĀS JAUNAVAS MANTOJUMS ir

LATGALES STRAUMENI

literātūras kritiķu vērtējumā.

Grāmatas cena $6,50

Dabūjama grāmatnīcās, A. Rieksta spiestuvē un
JĀŅA ŠĶIRMANTA APG. 8013 Craig Dr.,
Wonder Lake, Ill. 60097

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

BAFALO

● Vietējā ev. lut. draudzes gadskārtējā koncertā, sestdien, 26. oktobrī, pl. 7 vak. poļu kadetu telpās (927 Grant St.) no Sv. Katrīnām viesosies Daugavas vanagu ansamblis Senatne, pēc tam mantu izloze — bazārs. Atskaņos Runči trimdā deju mūziku. Dāmu komitejas kafijas galds ar cepumiem. Ieeja visam vakaram 3 dol., studentiem, skolēniem un pensionāriem puscena, bet bērniem līdz 14 gadiem — brīva. 6. oktobrī bija rīkots Daugavas vanagu izbraukums zaļumos uz parku Genesee upes ielejā, Ņujorkas pavalstī. Izbraucējiem par kuplo piedalīšanos pateicās DV apvienības priekšsēdis A. Mikulis.

E. Aļka

GRAND RAPIDI

● Ilze Šteina-Knocha, kas pirms vairākiem gadiem ar mastera gradu beidza Mičiganas valsts universitāti un papildinājās zināšanās Ņujorkas mākslas skolā, DV apvienības Klīvlandē aicināta, kopā ar gleznotāju Helmūtu Baumani izstādīja tur 20 savus darbus. No tiem vienu gleznu ieguvis Austrālijas latviešu teātra aktieris Gunārs Klauss, kas tajā laikā atradās turnejā Klīvlandē. Jaunās mākslinieces pirmā patstāvīgā darbu izstāde notika Grand Rapidos, pēc tam Čikagā, Detroitā u. c. vietās, gan atsevišķi, gan kopā ar citiem gleznotājiem.

● Jāņa Balka gleznu izstādi Latviešu biedrības namā, kas turpinājās divas dienas, valdes uzdevumā atklāja Juris Siliņš. Dzejniece Austra Balka lasīja savus dzejoļus, bet Jānis Balks (Kaldejs Arums) nolasīja vienu savu pasaku. Bija izstādīti pavisam 42 darbi, no kuŗiem vienu jau pirms izstādes atklāšanas ieguva Dr. A. Kalniņš, bet sešus citus pārdeva vēlāk. Vienu gleznu gleznotājs dāvāja Latviešu biedrībai.

● Latvijas universitātes 55 gadu dibināšanas atceres aktu Latviešu biedrības namā ar uzrunu ievadīja Pēteris Daugavietis. Akadēmisko runu par tematu Pēdējo gadu sasniegumi vīrusu pētniecībā teica Aina Valdmane. Četras dziesmas nodziedāja Grand Rapidu latviešu koris Rob. Zuikas vadībā. Klāt bija arī daži bij. Latvijas universitātes mācībspēki.

● Latviešu biedrības namā paredzēti šādi sarīkojumi: 9. novembrī Mārtiņu balle, 10. nov. Lāčplēšu dienas sarīkojums ar referentu Dr. V. Muižnieku, 17. nov. Latvijas valsts svētku sarīkojums, referents V. Upeslācis.

V. Z.

KLĪVLENDA

● Pēc īsas slimošanas no Klīvlandes latviešu vidus šķīries Alberts Krišķāns. Viņa dzīves gaitas sākušās pirms 82 gadiem Aknīstes pagastā. Jēkabpilī nobeidzis Luža Bērziņa vadīto komercskolu, strādājis dažādos uzņēmumos par administrātoru. Latvijas valsts patstāvības gados darbojies par virsmežniecības grāmatvedi. Nelaiķi pēdējā gaitā izvadīja māc. L. Grendze. Pie kapa DV Milvoku apvienības un mežsaimnieku kopas vārdā atvadījās E. Peniķis; no draudzes krājaizdevu sabiedrības atvadvārdus teica I. Salme, Pensionāru apvienības — K. Karnītis, Klīvlandse latviešu biedrības — E. Ieviņš un no Apvienotās draudzes dāmu komitejas — I. Ūdre.

● Klīvlandes apvienotā draudzē Pļaujas svētku dievkalpojumu vadīja māc. L. Grendze. Dziedāja draudzes koris diriģenta Dr. V. Ciemiņa vadībā. Pēc dievkalpojuma svētku dalībnieki pulcējās draudzes nama lielajā zālē, kur dāmu komiteja bija sarīkojusi gadskārtējo Pļaujas svētku bazāru ar bagātām pusdienām. Liela piekrišana bija mantu izlozei. Laimētāji saņēma arī vērtīgus mākslas priekšmetus. Draudzes priekšnieks T. Berkulis uzrunā minēja draudzes locekļu skaita pieaugumu.

● Ar pēdējiem vasaras ziediem un zeltīto rudeni visas trīs Klīvlandes latviešu ev. lut. draudzes svētīja Sunset Memorial Park kapsētā kapu svētkus. Piedalījās visu triju draudžu mācītāji. Sākuma liturģiju vadīja māc. K. Briedis, svētrunu teica māc. H. Jurjāns, bet dievkalpojumu nobeidza māc. L. Grendze. Jānim Šulcam, Bertai Ezergailei un Ellai Fogtai iesvētīja kapa piemiņas plāksnes.

J. E.

MINEAPOLE

● Tēlnieka Miķeļa Geistauta darbu izstāde Mineapoles Latviešu namā beigusies ar ievērojamiem panākumiem: izstādes apmeklētāju skaits pārsniedzis 300. Pārdoti 18 izstādītie darbi. Vienu savu darbu tēlnieks uzdāvinājis Mineapoles Latviešu biedrībai.

E. T.

Gandrīz aizmirstas . . .

(Turpinājums no 1. lp.)

Jom Kipur kaŗā patiesībā nebija ne uzvarētāja, ne arī zaudētāja. Arabi atguva morālu pašapziņu, izraēlieši bija spiesti atzīt, ka arī vismodernākie ieroči nepasargās tos no neaizstājamiem dzīvā spēka zaudējumiem. Šī kaŗa pārsteiguma produkts bija jaunatklātais ierocis — pasaules technoloģijai nepieciešamās asinis — arabu eļļa.

Rietumu pasaule, liberāliem humānistiem un pseidoideālistiem gauži vaimanājot, atklāja otru svarīgu ieroci — pārtiku. Šis ierocis atradās rietumu demokratiju pusē. Tā ir mūsu gadu simteņa lielākā traģēdija, ka tikai vienai trešai daļai pasaules iedzīvotāju ir nodrošināts pilns dienišķās maizes rieciens izsalkuma apmierināšanai. Tanī pašā laikā divas trešdaļas no pasaules zīdaiņiem, bērniem, pusaudžiem, vīriem un sievām spēka gados un arī sirmgalvjiem ir jābeidz ikdienas gaitas izsalkušiem, bieži vien pat badā. Nejēdzīgu politisku sistēmu valstīs, dabas katastrofu piemeklētās zemēs vēl šodien bada nāvē mirst simtiem tūkstošu, pat miljonu cilvēku. Tā ir viena no pasaules visaktuālākām problēmām, kā atrast vidusceļu, lai nevienam nebūtu jācieš bads. Mēs varam cerēt, ka tikai lielu politisku pārmaiņu rezultātā visas pasaules tautas atrastu kopīgu valodu un arī kopīgu rīcību šī stāvokļa izbeigšanai.

Oktobrī var pieminēt arī kādu citu jubileju. Nupat pagāja tieši desmit gadu kopš nozīmīgām pārmaiņām komūnistu sarkanajā imperijā — Pad. savienībā. Nežēlastībā kritušo Ņikitu Chruščovu nomainīja politbiroja izraudzītā kollektīvā troika — kompartijas ģenerālsekretārs L. Brežņevs, valdības galva A. Kosigins un proletāriešu partijas prezidents Podgornijs. Jau desmit gadu šie iepriekš gauži maz pazīstamie kompartijas aparačiki ir noturējušies amatos. Nekas nav mainījies, vienīgi desmit gadus vecāki ir palikuši pieminētie vergu imperijas sarkanie cari. Nav šaubu, ka, no šīs kollektīvās trijotnes uz augstākās varas troņa pakāpēm pamazām tālāk izkūņojies ir kompartijas ģenerālsekretārs Leonīds Iļjičs Brežņevs. Vismaz trijos gadījumos Brežņevs pagātnē nesekmīgi mēģināja nobīdīt pie malas pārējos divus troikas locekļus. Pagājušā nedēļā kompartijas oficiozs Pravda, atceroties „vēsturiskos notikumus pirms desmit gadiem", vārdā nesaucot 1971. g. septembrī mirušo Ņikitu Chruščovu, izgāž uz Brežņeva priekšteci visu komūnistiskā žargona žulti un tajā pašā laikā slavē Brežņeva spējas un panākumus.

Brežņevs ir jau 68 gadus vecs. Aizvadīto desmit gadu laikā viņa vadībā Pad. savienība esot atzīmējusi progresu un žilbinošus panākumus visās dzīves nozarēs. Varbūt ka Brežņeva valdīšanas stils ir citāds. Pravda apgalvo, ka pēdējos desmit gados Pad. savienība ir nepārtraukti pieņēmusies politiskā, saimnieciskā un militārā spēkā. Laikraksts gan noklusē, ka Kremlim ir patlaban lielākā armija pasaulē. Zem ieročiem atrodas 3,3 milj. vīru. Tie izkaisīti no Eiropas rietumiem līdz pat Tālajiem austrumiem un Klusajam okeanam. Pravda noklusē, ka šīs milzīgās armijas uzturēšana izmaksā pasakainas summas un ka par to ir jāsamaksā nelaimīgajam padomju pilsonim. Vēl šodien caurmēra pilsonim ir jāpavada daudz stundu, stāvot rindās, lai iegūtu vienu otru pirmās nepieciešamības preci. Kremļa bruņoto spēku budžetam aiziet 40% no visas sarkanās imperijas saimnieciskās produkcijas.

Cik izmaksā Maskavas ekspansijas mērķi, par to mazu liecību var iegūt, analizējot Kubas gadījumu. Kastro uzturēšana pie varas Maskavai vēl šodien izmaksā pāri par 1 milj. dolaru dienā — tas ir apmēram 500 milj. dolaru gadā. Kubā vairs neatrodas sarkanarmijas regulārās vienības, bet tur arvien operē pāri par 2000 krievu militāro padomdevēju. Ja prezidents Fords izšķirtos par attieksmju normālizēšanu ar Kubu, tad amerikāņu tautai būtu jāsedz liela daļa no tiem miljoniem, ko līdz šim Kubas uzturēšanai pie dzīvības un lojālitātes izdeva Maskava.

Vērtspapīru kursi biržā un sabiedriskās domas pētīšanas institūtu aptaujas mēdz uzskatīt par sava veida amerikāņu politiskās dzīves barometriem un termometriem. Prezidenta Forda pieteiktais „krusta kaŗa" gājiens pret inflāciju pagaidām nav radījis tautā gaidīto atbalsi, par sajūsmu nemaz nerunājot. Tāpat kā laika pareģiem, arī politiskiem komentātoriem ir bieži vien jāatzīstas par aplamiem pareģojumiem. Vērtspapīru kursi pēc Forda pēdējās preses konferences pakāpās krietni vien augstāk, bet Harisa un Galupa sabiedriskās domas pētīšanas institūtu pēdējās aptaujas rāda, ka tikai puse amerikāņu domā, ka Fords ir piemērots prezidents amatam. Dažu mēnešu laikā noslīdēt no 71% uz 50% ir diezgan liels kritiens, un parasti no šāda kritiena tikai retais politiķis atkal pieceļas slavā un apbrīnā. Fordam par labu nāk tikai tas, ka demokratu partijai pašlaik nav neviena vadītāja politiķa, kas būtu populārs tautā. Vienīgais izņēmums ir senātors Kenedijs, bet skandali viņa ģimenē ir atvēsinājuši pat viskarstākos Kenedija atbalstītājus.

Neceļot Fordu uz pjedestāla, nevar nepieminēt kādu nozīmīgu soli, par ko kā televīzijā, tā arī laikrakstos daudz nav ziņots. Šis solis ir Forda rīkojums pārtraukt tālāku amerikāņu labības sūtīšanu uz Pad. savienību.

Pametot acis pāri okeanam, jātzīmē Vilsona uzvara parlamenta vēlēšanās Lielbritanijā, bet šī uzvara var izrādīties par Pirra uzvaru. Vidusceļa sociālistiem lēboristu partijā ir tikai niecīgs vairākums. Labi sagatavoti komūnistu aģenti ir iefiltrējušies arodbiedrību vadībās un ar šo arodbiedrību starpniecību mēģinās iegūt politisku spēku, kas varētu izveidoties par bīstamu faktoru Rietumeiropas vienības un sadarbības apkaŗošanā.

Arī Portugalē pēc politiskām pārmaiņām pagaidu valdībā uzņemts jau Maskavā rūdītais komūnistu partijas vadonis Alvaro Kunāle. Vaļā palaistā komūnistu prese jau vaimanā par amerikāņu slepenā dienesta draudiem, kas ar spīdzināšanām un vēl trakākām izdarībām mēģināšot nokaut „patieso demokratiju" (lasi — komūnistu plānus) Portugalē.

No kārtējās iekšpolitiskās krizes vēl nav kļuvusi ārā Italija. Kristīgo demokratu koalicija ar sociālistiem un sociāldemokratiem neīstenojas abu pēdējo partiju pretišķību dēļ. Sociālisti pieprasa, lai valdībā arī uzaicinātu komūnistus, un italiešu komūnisti, krustus metot, solās būt labi demokrati. Centra partija, paldies Dievam, apzinās, ka, iedodot velnam mazo pirkstiņu, var pazaudēt visu roku. Un tā nabaga italieši, makaronus ēdot, netiek un netiek pie stabilas valdības. Jau tagad runā par jaunām parlamenta vēlēšanām. Te jāpiezīmē, ka Italijā procentuāli ir trīs reizes vairāk komūnistu nekā Pad. savienībā. Pagājušās vēlēšanās par komūnistu deputātiem nobalsoja 27% vēlētāju. Der atcerēties arī, ka Benito Musolini laikā par duči nobalsoja gandrīz visi italieši. Nav neiespējams, ka kādā dienā italieši atkal izšķirsies par varas nodošanu kādam teātrālam, bet autoritātīvam politiķim. Varbūt viņu nesauks vairs par duči, bet šāds stingrs vīrs nāktu par labu ne vien Italijai, bet visam Eiropas kontinentam.

Aleksandrs Ķegumnieks

Mūsu mīļais

Voldemārs Aditājs

dzimis 1909. gadā 3. aprīlī Biržu pagastā, Latvijā.

Pēc īsas slimošanas miris 1974. g.
21. septembrī Toronto, Kanadā.

Apbedīts Toronto kapos latviešu nodalījumā.

Dusi saldi svešā malā,
Latvju kapu pavēnī!
Tavas rūpes ir jau galā,
Tavi darbi pabeigti.

Pēc viņa sēro un mīļā piemiņā paturēs

Sieva, dēls ar ģimeni Toronto,
brālis ar svaini Hamiltonā,
māsas dēls Montreālā,
brālēns Kalifornijā, ASV,
divas māsas un māsas meita Latvijā.

Pēc grūtām ciešanām mūžīgā mierā
aizgājusi mūsu visu mīļā

Hilda Grants **dz. Bērziņš,**

dzimusi 1903. gada 31. janvārī Rīgā,
mirusi 1974. gada 1. oktobrī Toronto.

Apbedīta 1974. gada 5. oktobrī
Jorkas kapsētā Toronto

Mierā tavas čaklās rokas,
Klusē tava labā sirds.

Viņu dārgā piemiņā paturēs

vīrs, dēls, meita, znots, vedekla,
mazdēli, radi Bostonā,
Port Townsend, Vācijā un Dānijā

Mīļais

Jānis Rudzāts

miris traģiskā nāvē 1974. gada 28. septembrī
City of Two Mountains, Quebec.

Kam, vējiņi, tu nolauzi
Rakstīto ozoliņu,
Kam, bāliņi, tu nomiri,
Vai nav ļaužu mirējiņu.

Mīlestībā viņu piemin

tante, Valija, Aina, Pauls

Jānis Zariņš

CEPURE AR ZELTA VĀRPU

(53. turpinājums)

Pēcpusdienā slēdz šacha turnīru. Ejam uz ēdamistabu, kur notiek šacha turnīra dalībnieku sanāksme. Sanāksmi atklāj turnīra organizētājs Kārlis Blūmentāls. Tad runā direktors. Viņš saka, ka skolēnos pirmā šacha turnīra posmā interese bijusi ļoti liela, tagad tā esot nokritusies līdz minimam. Tā neesot bijusi iepriecinoša parādība. Ja cilvāki vienā vietā parādot paviršību, tā tikpat spontāni varot izausties arī citur. Smiltenes šacha kluba balvu simts latu otrreiz no vietas saņem Jānis Rūsis. Pārsteiguma balvu saņem Jānis Cālis par visu spēļu beigšanu laikā.

Nākošā rītā agri dodamies uz Launkalnes mežiem murķelēs. Par vadoni nāk līdz Kārlis Palmbachs, viņš saka, ka Launkalnes mežus pazīstot kā savu delnu.

Otru grupu Tepera ezerā vada Vilis Dāniēls, kas arī šīs puses cilvēks. Kad aizbraucam kādā smilšainā piekalnē, Kārlis mūs norīko nolikt divriteņus. Tad ejam visi mežā. Tiešām, Kārlim taisnība. Murķeļu un ķēves pupu ir no vienas vietas. Salasām vēl arī sniega pulkstenīšus un zaķa pēdiņas. Zinām, ka meitiešiem tās patiks.

Kad atbraucam atpakaļ, Brunalda jaunkundze par sēnēm ir ļoti priecīga. Viņa Kārli nobučo uz vaiga. Kad sēnes nodotas un brokastis paēstas, taisāmies iet uz kūti. Jāizpilda Ābela uzliktais sods.

⁂

Kādā jaukā maija rītā abi ar Palmbachu ejam gatavoties uz pārbaudījumiem. Lai mācīšanās labāk sekmētos, Kārlis saka, ka jāsmēķē. Ejam skolēnu kooperātīva veikalā nopirkt papirosus.

„Iesim smēķņjamā istabā. Tur pašlaik tukšs. Visi skolēni mācās. Man jums abiem kaut kas jāparāda," saka veikala vadītājs Osvalds Ādamsons.

Kad esam izsmēķējuši, Osvalds izvelk vēstuli un lasa:

„Mīļais Osvald. Tagad sēžu tuksnesī netālu no cietokšņa. Pēc vairāk nekā mēneša pavadīšanas cietoksnī mūs laiž jau laukā. Šeit franču leģionā mēs esam četri latvieši. Viens no viņiem nositis sievu dusmās, otrs piedalījies vairākās zādzībās, trešais piesavinājies valsts naudu. Kā redzi, tad vienīgais ar tīru sirdsapziņu esmu es. Būdams dievvārdu students, es vienmēr domāju, kāpēc vispār dzīvē vajadzīgs ļaunums. Tagad, būdams šeit tuksnesī franču armijas karavīrs, sāku saprast, cik pasaule ir ļauna.

Šeit visa franču armija ir norīkota, lai uzraudzītu arabus. Skaidrs, ka arī franči nav bez vainas. Vispār, frančiem šeit nevajadzēja būt. Arabi ienīst frančus vienīgi tāpēc, ka tie iekarojuši viņu zemi un laupījuši brīvību.

Dzimtenē biju lasījis kriminālromānus, bet toreiz vēl nespēju ticēt tam, ko lasīju. Nevarēju iedomāties, ka pasaule varētu būt tik ļauna, kā to apraksta rakstnieki.

Tagad, kad redzu, kas notiek pasaulē, esmu pārliecināts, ka pasaule tiešām ir daudz ļaunāka nekā izskatās un nekā spējam iedomāties. Studiju laikos Rīgā satiku vairākus latviešus, kas bija apceļojuši pasauli. To uzskati par dzīvi daudzkārt atšķīrās no maniem un daudzu citu studentu uzskatiem.

Cilvēks, kas visu mūžu nodzīvo vienā vietā, neko nezina, kas notiek citur. Ja kāds viņam stāstītu, ka ir vietas, kur viss notiek citādi, tad šie cilvēki, lokālpatrioti, teikto vienkārši ignorētu.

Tagad sāku saprast, kāpēc Dullais Dauka nespēja saprast un ticēt, ka zeme griežas. Kādreiz, lasot šo stāstu, brīnījos, kāpēc rakstnieks bija izvēlējies šādu tematu.

Ceru, ka tēvs un māte būs nomierinājušies, jo ar savām izdarībām negribēju nevienu skumdināt. Ko lai dara, cilvēks domā, Dievs dara. Tāds ir cilvēka liktenis. Esmu viens no tiem, kas tic liktenim. Nezinu, vai pēc pieciem gadiem, kad atgriezīšos no leģiona, spēšu vēl tāpat domāt kā agrāk un tagad. Neticu, ka varēšu vēl turpināt reliģijas studijas. Pasaulē valda nicināšana un terrors. Dieva scepterim tur nav vietas. Tie cilvēki, kas pasaulē sēj ļaunumu, nav samierināmi ar vārdiem. Cilvēki jāsavalda ar pātagu. Pašlaik rakstīšana jāpārtrauc, jo jāsteidzas uz franču valodas stundām. Ar angļu un vācu valodu man veicas labi. Franču valoda tomēr ir grūta. Pasveicini Jāni un Kārli, ar kuŗiem iepazinos Smiltenē."

Miervaldis.

„Jā, tā ir milzīga dzīves gudrība. Arī man prāts nesas uz ceļošanu. Launkalnē jau apnicis līdz kaklam. Katru dienu vieni un tie paši cilvēki. Katrā sarunā dzird vienus un tos pašus tematus. Tavs brālis ir gudrs cilvēks. Vismaz tas, ko viņš saka vēstulē, ir doma, ko te mūsu pusē neviens nav teicis. Mūsu pusē ir gan daudz latviešu strēlnieku. Viņi izceļojuši Mandžūriju, Sibiriju un Vladivostoku. Viņi zina visu Krieviju kā ābeci. Bet viņi nerunā kā tavs brālis Miervaldis. Viņi runā vienīgi par meitām, par dzeršanu un kaušanos. Tie temati man līdz kaklam. Kad mans vecais uzaicina kaimiņus uz alus glāzi, tad ciešos tikmēr, kamēr viņi stāsta kaŗa stāstus. Līdzko iet vaļā lielīšanās, tā es pazūdu. Vienreiz jau var noklausīties lielību stāstus, bet vairākas reizes nevaru paciest," un Kārlis nosviež papirosa iemuti smilšu kastē.

„Jā, man vēl par tādām lietām nav lielas jēgas. Tu jau, Kārli, runā kā filozofs. Es gan negribētu nekur dauzīties. Man patīk tepat Latvijā. Latviju gan gribētu apskatīt. Esmu bijis tikai Rīgā. Par pārējo Latviju nezinu neko. Man pilnīgi neinteresē, ko tur tuksnesī dara arabi vai citi," saku nopietni.

„Nevaru un nevaru iedomāties, kāpēc Miervaldis spēris šo drausmīgo soli. Tur jābūt kādam dziļam pamatam. Padomājiet, kas tam varēja būt par iemeslu. Sieviem klases biedriem par šo lietu nesaku nekā. Viņi ir auksti egoisti. Pavadot gadu jūsu abu sabiedrībā, esmu atzinis, ka jūs abi esat man tuvāki, tāpēc arī es jums nolasu brāļu vēstuli."

„Vai tev nevajadzētu runāt ar direktoru? Viņš ir gudrs cilvēks. Redzējis visu pasauli. Bijis pat..." Es pārtraucu Kārļa stāstījumu: „No kuŗa laika tu Krieviju sauc par visu pasauli? Cāļu Jānis stāsta, ka viņš ir runājis ar direktoru šacha partijā. Viņš esot bijis tikai Krievijā."

„Nepieķeries uzreiz maniem vārdiem. Diez kāds daiļrunātājs jau nekad neesmu bijis. Ar vārdu „plašā pasaule" es domāju ārpus Latvijas robežām. Man būtu interese dienēt franču leģionā," saka Kārlis.

„Nu, kas ir? Ņem rīt vagu uz Rīgu. Pieteicies franču sūtniecībā Rīgā, un lieta būs kārtībā. Redzu, ka tev uz sauszemes drusku par karstu tik un tā," zoboju Kārli.

„Es redzu, ka jūs abi kļūstat smieklīgi. Tiešām uzvedaties kā mazi bērni. Sākumā par jums abiem biju labākās domās. Tagad redzu, ka esat vēl puikas ar bērna prātu. Lasīju jums brāļa vēstuli kā attīstītiem lauku puišiem. Redzu, ka jūs nespējat saprast, par ko runājat. Visprātīgāk būtu, ja jūs abi rītdien dotos uz franču sūtniecību. Tur laikam tādus tikai gaida." dusmīgi iebāzdams vēstuli kabatā, nosaka Osvalds.

(Turpinājums sekos)

SPECIĀLOS rubļu CERTIFIKĀTUS labāko dāvanu uz

LATVIJU

Tagad labāku nekā jebkad agrāk

INTERTRADE EXPRESS CORP.

To sakām mēs un to saka arī jūsu piederīgie.

Par tiem jūsu piederīgie var iegādāties visu, ko vēlas, par daļu no parastās vērtības, tas ir apm. tā, ka jūs būtu iegājuši veikalā ar $100 un nopirkuši mantas $200 vai $300 vērtībā, vai pat vairāk.

Speciālos rubļu certifikātus var arī ļoti izdevīgi apmainīt pret parastajiem rubļiem.

PILNĪGA GARANTIJA UN APDROŠINĀŠANA

Certifikātu piegāde mājās apm. 3 nedēļu laikā.

Speciālā rubļa vērtība ir $2.55

Pieprasait mūsu illustrētos katalogus.

PASŪTINAIT TAGAD tikai caur

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd. Street,
Fifth floor
NEW YORK, N.Y. 10010,
tālr. 982-1530

Ļoti svarīgi — Automobiļi Ātra piegāde

Izvēlaties no šiem jaunajiem modeļiem:

	Cenas US $
Zhiguli Zaz 2101 *Jaunais, uzlabotais* (Export Model)	$3440.00
Zhiguli Vaz 2103	$3947.00
Zhiguli Vaz 2102 Station Wagon (Export Model)	$3795.00
Moskvitch 412 IE	$3490.00
Moskvitch 408 IE	$3210.00
Moskvitch 426 IE Station Wagon	$3643.00
Moskvitch 427 IE Station Wagon	$3910.00
Zaporozhets Zaz 968	$2200.00
Zaporozhets Zaz 968 E. jauns	$2353.00

Pieprasait mūsu speciālo illustrēto apkārtrakstu ar automašīnu attēliem. Pieņemam pasūtinājumus arī DZĪVOKĻIEM.

PĀRSŪTĀM LIETOTAS DRĒBES.

Iebraucēji no USSR, pieprasait speciālo informāciju! Mums ir 25 gadu pieredze šais darījumos un mums ir tūkstošiem apmierinātu klientu.

Speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana

Intertrade Express Corp., 125 East 23rd. Street, New York, N. Y. 10010, kas specializējusies jau 25 gadus dāvanu sūtīšanā uz Pad. Savienību, ziņo, ka speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana piederīgiem Latvijā.

Speciālie rubļi ir četrreiz vērtīgāki par parastiem, tāpēc tie ir izdevīgāki. Saņēmēji ar tiem var iegādāties visu speciālajos Vneshposyltorg ārzemju valūtas veikalos par apm. ¼ no mantu vērtības parastos rubļos, vai pat lētāk.

Speciālos rubļu Certifikātus var izdevīgi apmainīt arī parastajos rubļos par dārgāku likmi. Mēs varam jums ieteikt sazināties ar INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. Street, 5th Floor, New York, N. Y., 10010, tālr. 982-1530 un pieprasīt bezmaksas illustrēto katalogu.

RELIĢISKĀ DZĪVE

Māc. Jānis Cilnis

Atkal viens rudens

„Es biju jauns un kļuvu vecs . . .” (Ps. 37,25a)

Par teiku atkal kļuvusi viena vasara. Ir rudens — sagaidīts un sumināts ar Pļaujas svētkiem. Ievērojams gada laiks visādi.

Saulainajās dienās atmirdzēja rudens dārgakmeņi zelta, sarkanā un brūnā krāsā. Mielojām savas acis pie tiem, kad uzskatījām pakalnus, kokus ceļu malās vai savus dārzus. Visur atklājās Lielā Meistara roka. Nav neviena mākslinieka, kas spētu atdarināt šo rudens skaistumu.

Pateicību, prieku un patīkamu mierinājumu izraisa šis svētīgais laiks, kad darbs druvās nobeigts. Izsētās sēklas augušas un nesušas augļus. Atklājusies dabā ielikta lielā laipnība — dot. Kāda bezpartejiska žēlastība un mīlestība, kas nokrīt kā auglīgs lietus pār taisniem un netaisniem! Zemes zelta graudu raža pabaros visus; no zemes brieduma ēdīs tūkstošu tūkstoši. Tā top šaredzams, ka par pasaules uzturēšanu rūpējas sirds — Radītāja sirds. Tādēļ neskatoties uz pasaules chaosu, cilvēcīgai *cerībai ir dota ievērojama* celsme. Dzīva kļūst vīzija mašīnas cilvēkam, tagadniekam, kas kustas, iet un strādā it kā bez jēgas, darbu ne īsti mīlot, nedz arī nīstot.

Bet cilvēcīgai sirdij, kas arī ir tik tāds kā zemes zieds, kas arī gribētu būt daļa no rudens godības, nav tālu šai laikā arī grūtsirdība — maiga un klusa. Vai viss nav tik kāda sapņa vēstījums? Tieši šogad rudens tā noskaņo: pirms 30 gadiem mums bija rudens bez Pļaujas svētkiem — atstājām tad savu dzimteni.

Ja mēs atkal pārlasītu Jāņa Akuratera Kalpa zēna vasaru, tad līdz ar kalpa zēnu izsauktos: Tas, tur pelēkajās drēbēs lauku malā . . . tas esmu es! Tāpat līdz ar kalpa zēnu mēs jautātu: Kur es esmu? Un mūsu atbilde būtu: Svešumā! Svešas zemes ziedi saauguši ap mums; daži no tiem uzziedējuši tik lieli kā saules puķes, bet vairāki ir ar tukšiem ziediem. Sadegušas ir daudzas mūsu dienas! — Un nu, liekas, ka diezgan jau te ir būts. Celties un iet . . . jāpasteidzas, jo ir jau vakars! Bet iet — kur? Kā kalpa zēnam, skatoties uz savām kājām . . . ne šur, ne tur man iet!

Tā nu tu staigā pa lapu klātām takām: solos čaukstēšana, bet arī brīdinājums — rudens. Vējš parauj tavus svārkus un, kad iesaistās stiprākā dejā, arī tevi pašu. Rudens arī tev — vecums. Lapas birst, birst un nobirs drīz arī pēdējās; pelēkums un vientulība draud arī tev — tavā rudenī. Kailie koku zari kā izslieti pirksti rāda uz augšu: skaties arī tu uz bezgalību. Vai dienas bālākas un acis tumšākas? — Tumšākas naktis un arī garākas! Vairāk laika ir atminēties, sapņot un varbūt — dzejot. Jā — ir dzīves rudens!

Dzīves rudens arī kalpa zēnam, jaunajām meitām (kā viņš teica) . . . visiem. Arī visiem tiem, kas kopīgi ar viņu bijuši tik tuvu pie zaļās zemes krūts, kam mūži mazgāti saules plūdos. — Visiem rudens. Kā noziedējuši koki tie nu stāv nodzeltējušās ielejās, paši sirmodami. „Es biju jauns un kļuvu vecs . . .”

„. . . cilvēks jau baidās no katras kalnā kāpšanas un bailojas pa katru ceļu ejot . . . sisenis jau būs par nastu, un līksmība zudīs . . .”

Tie ir gadi par kuriem saka: „Tie man nepatīk!” (Sal. māc. 12.) Tādēļ kalpa zēns jautā savam vasaras darba biedram, zemes rūķim Mārtiņam: „Kurp tu ej, Mārtiņ, darba cilvēk? Kur tu beigsi savu gaitu? Lai kādas tavas ilgas un sāpes un *tavas dzīves saites*, kad un kā tu aizvērsi savas acis atdusēties bez pamošanās?”

„Par sevi kalpa zēns saka: „Es esmu kā putns, laižos kurp gribu! — Man nu ir jālaižas atkal tālāk, jāsteidzas . . . Jā, bet arī — kurp?” Arī putni, kad tie paceļas gaisā no saviem vasaras graudu laukiem un aizlaižas — kurp?

Nu, par putniem taču zinām: uz augšu, tālāk, pret lielo nezināmo. Aizlido viņi turp veikliem un spīdošiem spārniem, vadīdamies tik no instinkta, un no nojautas, un no kādas iekšējas zināšanas. Tā viņi aizlido un atstāj savu dziesmu mums, kuriem nav nekādu laišanās iespēju, jo mums jāpaliek te, kamēr šī zeme mūs patur pavisam. Bet putniem, meža zosīm un visiem citiem, ir taču kāds uzmetis plānu uz to tālo zemi, ka viņi tā, uz saviem spārniem tik droši paļaudamies, dodas uz debesīm, pretim tālumam!

Kāpēc gan lai mums būtu bailes un nemiers uzticēties tiem pašiem spēkiem, kas var nospraust arī kursu un plānu mūsu lidojumam prom no šīs zemes kviešu laukiem, kad mums pienāk rudens un arī mēs kā gāju putni jūtam: „Mani sauc, mani sauc, tālas balsis mani sauc!”

Instinktīvi droša kā putniem lai tad būtu arī mūsu atsaukšanās: „Es jau eju, es jau nāku . . . ceļu sāku . . . Tad, kad tālās balsis sauc!” (Arnolda Lūša vārdi.)

Dzīves rudenī! Bet, kamēr atrodamies vēl šīs zemes kviešu laukos, lai stiprināmies 37. psalmā, *tajā ir teikts:*

Es biju jauns un kļuvu vecs, bet es nekad neredzēju taisno atstātu, nedz arī viņa bērnus lūdzot maizi.

„Es biju jauns un kļuvu vecs . . .” Kāda starpība? Ir tikai rudens, atkal viens rudens, — tas viss!

(Zelta Vārtu Vēstis)

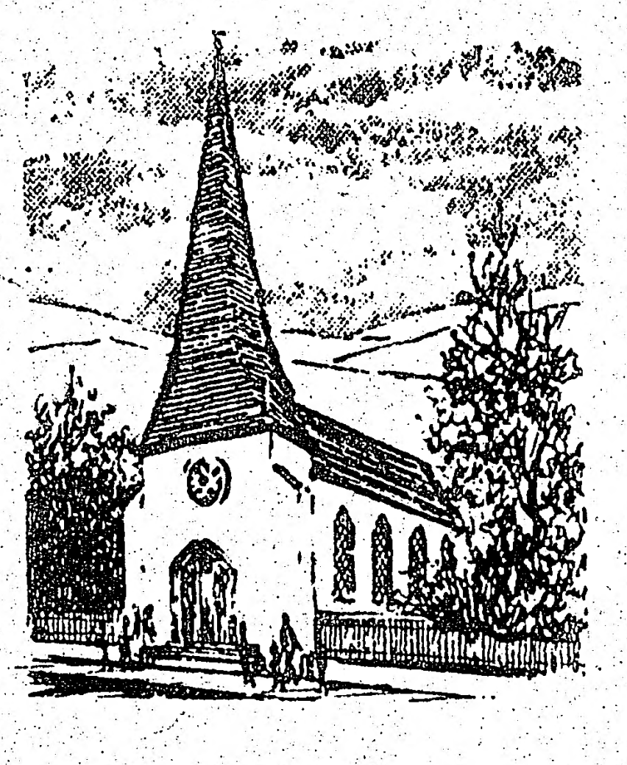

BAZNICU ZIŅAS

TORONTO

Māc. I. Gaide, 12 Worthington Cresc., Toronto 21, Ont., tālr. 766-5525. Sv. Jāņa draudze, tālr. 921-3327, 200 Balmoral. Ave.

I. Gaide sastopams baznīcas kancelejā otrdienās un trešdienās no pl. 6—9 vak., bet ceturtdienās un piektdienās no pl. 9.30 līdz 12. Pārējās dienās pēc iepriekšējas norunas.

20. okt. pl. 11 no rīta Jaunatnes dievkalpojums. Pēc dievkalp. draudzes jaunieši un vecāki aicināti uz pārrunām.

26. okt. pl. 7 vak. dievkalpojums ar dievgaldu Kanadas apgabala konferences ietvaros. Piedalās viesu mācītāji.

27. okt. pl. 11 no rīta Ticības atjaunošanas svētku dievkalpojums.

3. nov. pl. 11 no rīta dievkalpojums. Pēc tam draudzes pēcpusdiena ar archibīskapa A. Lūša referātu.

Māc. J. Cālītis. Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto. Mājā 126 Vanhorne Ave., Willowdale Ont., tālr. 493-8211. Sidrabenē tālrunis 1-878-9016. Māc. A. Čops, 84 John Street, Weston. Tālrunis 249-6593.

20. oktobrī plkst. 11 no rīta dievkalpojums un *Svētdienas* skolas pirmā stunda.

27. oktobrī plkst. 3 pēcp. Ticības atjaunošanas diena un altāra iesvētīšana.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev. lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnabas baznīcā, 361 Danforth Avenue.

20. oktobrī plkst. 2 pēcp. dievkalpojums un svētdienas skola. Tūlīt pēc dievkalpojuma nodarbību stunda pirmsiesvētes jauniešu grupai.

27. oktobrī plkst. 1.30 pēcp. dievkalpojums Grace United baznīcā **Bramptonā.**

Māc. R. Ekšteins, 487 Brookdale Avenue, tālr. 782-8570. Baptistu draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 4 pēcp. — Bībeles studijas trešdienās pl. 8 vakarā Walmer Road baptistu dievnamā.

20. okt. plkst. 3 pēcp. draudzes 23. gadasvētki.

27. okt. Pāvila 2 vēstule Timotejam (2)

Māc. prāv. Dr. B. Kokins, 100 Sunnyside Avenue, tālr. 533-9456. Toronto katoļu vienības dievkalpojumi notiek Kristus Augšāmcelšanās (lietuviešu) baznīcā, 1021 College Str.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev. lut. Kristus draudze, 18 Victoria Avenue South.

20. oktobrī plkst. 10.30 bērnu dievkalpojums ar svētdienas skolu; plkst. 11 dievkalpojums; plkst. 10.15 stunda Bībeles klasei.

27. oktobrī pl. 4 visu Hamiltonas ev. lut. draudžu kopīgs Reformācijas dievkalpojums.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P.Q. Tel. HU 9-3224. Montrealas latviešu ev. lut. Trīsvienības draudzes Sv. Jāņa baznīca, 4345 Marcil Ave.

20. oktobrī pl. 13.30 dievkalp.

27. okt. pl. 13.30 Tic. *atjaun.* dienas dievkalp. (Bērniem un jaunatnei veltīts dievkalpojums.)

OTAVA

Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd., tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

PRIEKA VĒSTS

Kristīgs latviešu
radio raidījums
kartu svētdienu pl. 2.45 pēcp.
no Niagara WHLD raidītāja
Vilnis 1270 AM
Vadītājs Dāvids Miķelsons
60 Stevenson Rd., Rexdale,
Ont., tālrunis 749-0832

Latviešu misijas
radio raidījums

„BRĪTIŅŠ AR DIEVU”

Nepārtraukti 19. gadagājumā
Katru svētdienas rītu no
pl. 9 — 9.30
Vilnis 1270 AM.

No Niagara WHLD raidītāja
Vadītājs A. Laksmanis, 106
Dorset Rd. Scarborough,
Ont.. Tālr. 261-4218.

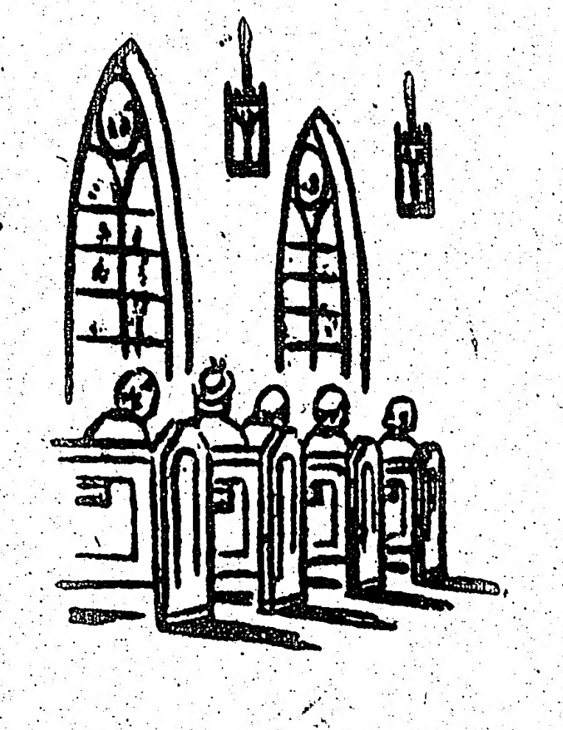

Pamati

„Kas manus vārdus dzird un dara, ir pielīdzināms gudram vīram, kas savu namu cēlis uz klints . . . Bet kas manus vārdus dzird un nedara, pielīdzināms ģeķim, kas savu namu cēlis uz smiltīm.” Mat. ev. 7:24—27.

Mēs visi esam būvētāji. Arī šodien. Darbdienās un svētdienās. Jūs un es, mēs ceļam ikviens savas dzīves ēku. Jūs ceļat savas dzīves ēku, es savas.

Jēzus teica: bija divi cilvēki, viņi abi bija nākuši pie Jēzus, viņi abi klausījās, viņi abi dzirdēja Jēzus vārdus, pēc tam viņi abi kaut ko darīja. Viens cēla sev māju, otrs cēla sev māju, bet katrs to cēla pēc sava prāta. Viens raka dziļi, pirms viņš iesāka likt pamatus. Otrs neraka nemaz. Viņš cēla savu ēku bez pamatiem, Jēzus teica — uz smiltīm. Vienam darbs veicās lēnām, otram — ātri. Pienāca laiks, kad abas ēkas bija uzceltas. Tie, kas gāja garām, no ārienes redzēja divas vienādas ēkas. Vienkāršam cilvēkam bija grūti pateikt, ka viens nams celts uz pamatiem, otrs bez pamatiem.

Mēs visi būvējam. Ir tikai divas iespējas: būvēt vai nu uz klints vai uz smiltīm. Ja manai dzīves ēkai trūkst pamatu, tad es ceļu savas dzīves ēku postam, nelaimei. Ja es roku līdz klintij un tad lieku pamatus, tad es būvēju ēku, kas var izturēt vētras un vējus.

Sanfrancisko ir pazīstama ar zemestrīcēm. Visas ēkas, lielas un mazas, sagāzās un sabira, kad zeme kustējās. Kāds vīrs, vārdā Spekls, ieradās Sanfrancisko pilsētā, lai tur izmēģinātu savu laimi ar cukura ražojuma produktiem. Viņš zināja, kādā pilsētā viņš bija ieradies. Viņš nopirka zemes gabalu, lai uzceltu ēkas savam pasākumam. Viņš izdeva lielas naudas summas, lai atraktu klinti, uz kuras varētu likt pamatus savai fabrikai un kantora ēkai. Darbs virzījās uz priekšu lēni un tas dārgi maksāja. Bet pienāca diena, kad visas ēkas pacēlās staltas un izskatīgas.

Un Sanfrancisko pilsēta piedzīvoja atkal jaunu zemestrīci. Atkal sabira lielās un mazās celtnes, bet Spekla fabrika un kantora celtne stāvēja bez mazākā plaisājuma. Tas tāpēc, ka Spekls nebija žēlojis pūles un naudu, lai raktu dziļus pamatus. Jēzus teica: nāks lietus . . . nāks straumes . . . pūtīs vēji . . . plosīsies vētras un pārbaudīs katru ēku, ko cilvēki uzcēluši.

Ir divi veidi, kā mēs varam celt savas dzīves ēku: ar Dievu vai bez Dieva. Ja mēs ceļam bez Dieva, mēs ceļam tikai laikam vien. Ja mēs ceļam ar Dievu, mēs ceļam laikam un Mūžībai. Kas ceļ laikam vien, aizmirsdams, ka pasaulē ir arī vētras, tas ir ģeķis, saka Jēzus. Bet kas ceļ savas dzīves ēku laikam un mūžībai, tas ir gudrs vīrs, arī to saka Jēzus.— Lasītāj, arī tu cel savas dzīves ēku, bet kam tu to cel — laikam vien, vai arī mūžībai?

Mag. phil. **Aleksis Kalniņš**

Pareizas tēvu valodas labad

(Sakarā ar Dr. J. Karola vēstuli Latvijas Amerikā 28. IX nr-ā)

Lasot un pārlasot Dr. J. Karola 2. lasītāja vēstuli mūsu sieviešu dzimtes uzvārdu lietā, patiesi jāpiebalso cienījamam pretrakstītājam: Aleksis Kalniņš velti izlietājis tik daudz Latvijas Amerikā papīra — Jāņa Karola dēļ tas bija veltīgi! Proti, Dr. J. Karols ne tikai pavirši izlasījis rakstu „Skaidras, bagātas, pareizas tēvu valodas labad” (LA 14. okt. nr-ā), tālab to vietām pārpratis, bet acīm redzot arī pieder pie cilvēkiem, kas atkārto savas īpašās domas, nepievērsdami lielu vērību pretrakstītāju domu gaitai. Arī tad ne, ja pretrakstītājs pauž valodnieku sen izteiktās atziņas, sen veiktus pētījumus . . .

Un tomēr nedrīkstam pamest Karola vēstuli bez atbildes — pārējo lasītāju dēļ, kas ne visi būs pamanījuši, ka vēstulē nodarīts pāri ne vien prof. J. Endzelīnam, bet arī mūsu redzamāko valodnieku komisijai, kuŗa mums sagādājusi Latviešu (valodas) pareizrakstības vārdnīcu (1. izdev. 1942. g., 2. — 1944. g.), ko svešumā vēl šobaltdien lietājam. Tā kā prof. Jānis Endzelīns jau kopš 13 gadiem atdusas dzimtenes smiltīs un arī daļa pieminētās pareizrakstības komisijas locekļu vairs nav dzīvo starpā, tad viņu audzēkņim pienākums noraidīt nepamatotus pārmetumus un apgalvojumus.

Ļoti skumji, ka joprojām atrodas tautieši, kas, nekā noteikta nezinādami par mūsu valodnieku darbu latviešu literārās valodas laukā — lai gan par to gana rakstīts arī svešuma periodiskajos izdevumos — pauž nepārbaudītas ziņas, domas, reizēm neskopodamies pat ar rūgtiem un — rupjiem vārdiem. Atcerēsimies kaut vai Pēteŗa Kalniņa vēstuli trimdas presē „Pa tīro!”, bet arī pozitīvo reakciju uz to . . .

Tikai nezinātājs — kas arī negrib zināt — var apgalvot (kā Dr. J. Karols L.A. 28. sept. nr-ā un līdzīgi A. Siksna 14. sept. nr-ā), ka prof. J. Endzelīns krieviskojis mūsu sieviešu dzimtes uzvārdus, ieteikdams agrāko galotņu -ene, -iene, -īša vietā īsākās -e, -a! Pēc baltu filoloģes E. Ezeras un maniem paskaidrojumiem, kuŗos norādīts arī uz attiecīgo literātūru, tālāki paskaidrojumi lieki.

Tāpat nav tiesa, ka agrākajām sieviešu dzimtes galotnēm -ene, -īša (piem., Vagalene, Gailene, Bērzene, Zaķītene, Bergmanīša, Rubenīša) piemitusi mazvērtīguma vai pat nicinājuma pieskaņa! Arī par to varam palasīties mūsu valodas mācības grāmatās un pārliecināties, pārlasot mūsu Latvijas patstāvības laiku un arī agrāko rakstnieku darbus. No vispār pieejamām valodas mācības grāmatām pieminēsim V. Bērziņas-Baltiņas Latviešu valodas gramatikas 60.§ un (ja kādam līdzi no brīvās Latvijas laikiem) J. Endzelīna un K. Mülenbacha Latviešu valodas mācības 1937. g. izdev. 33.§, 24. lappusi.

Par ö un ü uzvārdos jau teicām L.A. 14. sept. rakstā, ka šās skaņas (resp. to apzīmējumi) brīvajā Latvijā nebija un joprojām nav obligātas (resp. obligāti). Ja pasēs to lietāšana nebija atļauta, tad par to nav atbildīgi valodnieki, kuŗus neuzklausīja uzvārdu pareizrakstības noteikumu izstrādātāji pasēm.

Tālāk: nekādā ziņā nevaram piebalsot Jānim Karolam, kas savas 28. sept. lasītāju vēstules beigās raksta šā: „Fonētiskās uzvārdu un vietvārdu rakstības grāmatas ir labas lietošanai Latvijā, bet ne patvēruma zemēs.” Fonētiskais princips latviešu cilmes vārdos un arī svešvārdos mums sen jau pazīstams un lietājams. Tas (noteikdams, ka rakstība, cik vien iespējams, pieskaņojama izrunai) ir ārkārtīgi svarīgs īpaši svešumā — proti, mūsu latviešu valodas precīzās izrunas saglabāšanai. Bez tam, tieši svešumā mums visiem spēkiem jāgādā ne tikai par savas kultūras, bet arī tēvu valodas, tamlīdz pareizrakstības, īpatnību saglabāšanu! Tas — mūsu kultūra un valoda — nespēj pastāvēt, zelt, plauk un kuplot viena bez otras! Mēs taču negribam darīt kā senos laikos Ēzavs, kas savu pirmdzimtību pārdeva par lēcu virumu! . . .

Beidzot: savā 14. sept. rakstā L.A. neapgalvoju, ka sieviešu dzimtes uzvārdiem vispirms bijušas galotnes -a, -e, pēc tam tikai -ene, -iene vai -īša. Gluži otrādi: norādu, ka jau agrāko galotņu -ene, -iene, -īša beigās sastopam -a resp. -e, kuŗus tad vēlāk mūsu valodnieki ieteica garāko, vecāko galotņu vietā, pamatodamies uz sugas un citiem īpašvārdiem, kam sieviešu dzimtei parastās galotnes ir -a un -e.

Beigās vēl par formām „leiši, lietuvji, lietuvieši”, par kuŗu lietāšanu rakstīdams, atsaucos uz jau pieminēto Latviešu (valodas), pareizrakstības vārdnīcu, mūsu labāko valodnieku komisijas darba panākumu. Dr. J. Karols par min. formām izsakās: „Valodnieka Kalniņa paskaidrojums par leišiem, lietuviešiem (lietuvjiem. Al. K.) un Lietuvu ir smieklīgs. Kas tad apdzīvoja Latviju?” Ja nu Aleksis Kalniņš atsaucas uz pareizrakstības vārdnīcu (sk. mana raksta „vērēs” 5. punktu!), tad Jāņa Karola vārdi var zīmēties tikai uz min. valodnieku komisiju! Par vārdiem „leiši, lietuvji, lietuvieši” jāpiezīmē — un tas jau pats par sevi saprotams — ka valodnieku komisijas ieteikums par to lietāšanu nav vispārināms, t.i., nav attiecināms uz citām valstīm un to iedzīvotāju apzīmējumiem, tātad arī ne uz Latviju un tās iedzīvotājiem.

SĪKĀS ZIŅAS

★ Ziemeļamerikas kontinentā šogad sagaidāma jauna, bīstama gripas epidēmija, kas varētu apdraudēt tūkstošiem cilvēku. Tā nosaukta Jaunzēlandes pilsētas Port Čalmera vārdā, kur pirmoreiz parādījusies pagājušā gadā. Slimība līdzīga Londonas gripai, kas 1972. gadā izplatījās ASV, radot 1000 nāves gadījumu nedēļā. Visvairāk apdraudēti vecāki ļaudis un kas slimo ar chroniskām slimībām.

★ Argentīnā plosās politisko atentātu vilnis jau kopš prezidenta Perona nāves pirms trim mēnešiem. Nogalināto upuŗu skaits šajā laikā sasniedzis ap 100. Prezidente Izabella Perona sapulcinājusi arodbiedrību un politisko partiju vadītājus, lai apspriestu nedrošo stāvokli.

Saviem radiem un draugiem Latvijā
Jūs varat nosūtīt
PĀRTIKU ▪ RUBĻU CERTIFIKĀTUS
AUTOMOBIĻUS ▪ MOTOCIKLETUS
Tuvāka informācija
DV GRĀMATNĪCĀ,
491 College St., Toronto. Tel. 921-7121

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
125 BROADVIEW AVE., Toronto, Ont. M4M 2E9

Lūdzu sūtiet man LATVIJU AMERIKĀ uz

☐ vienu gadu $21.—
☐ 6 mēnešiem $11.50
☐ 3 mēnešiem $ 6.—

Mr., Mrs., Miss. ....
Adrese: ....
....
Jauns abonents △ pagarinājums △
Čekus lūdzam rakstīt uz
LATVIJA AMERIKĀ PUBLISHING LTD. vārda.

Vieninieki vai
pensionāri
jums patiks dzīvot
jaunajos
„RICHMOND
SQUARE”
dzīvokļos
(bachelor suites)
Maksa 124 dol. mēnesī
Queen ielā,
3 ielas uz rietumiem
no Bathurst ielas
pie Niagara ielas,
TĀLR. 863-1048

WHITLAM
HELP

Demonstrācijās Toronto pret Austrālijas premjēru Vitlamu bija vērsts daudz asprātīgu plakātu. Augšējā attēlā ar plakātiem — A. Dreifelde un A. Briedis ar krievu lāci un Vitlamu pie krūts.
Foto: J. Liģers

Pretestības kustība Lietuvā

Kopš 1972. gada Lietuvā iznāk pagrīdes izdevums Lietuvas Katoļu Baznīcas Chronika. Pašreiz rietumos saņemts tās š. g. 9. numurs. Izdevumam ir 42 cieša mašīnraksta lappuses. No Lietuvas 3 milj. iedzīvotāju 2 milj. tic Dievam un piedalās baznīcas dzīvē, raksta šis izdevums un turpina:

— Lietuvā darbojas 800 baznīcas, kuŗas apkalpo priesteŗi, bet pa 6 Lietuvas bīskapijām darbojas vairs tikai viens priesteŗu sagatavošanas seminārs, agrāk bija 3. Šis viens seminārs var uzņemt arī tikai 30 audzēkņu, un par priesteŗiem iesvēta tikai 5—6 audzēkņus gadā, bet dabiskais nobirums (nāves un slimības gadījumi) ir 25—30 priesteŗu gadā. Tas ir viens no režīma paņēmieniem, kā sagraut baznīcu.

Baznīcām par elektrisko apgaismošanu jāmaksā 25 kapeikas par kw stundu, turpretim kolchoziem tikai 1 kapeika un privātdzīvokļiem 4 kapeikas par kw stundu.

Chronika raksta arī par kratīšanām, nopratināšanām un apcietināšanām ticīgo ģimenēs, pie kam visu atrasto reliģisko literātūru konfiscē. Pēdējos mēnešos vien bijuši vairāki simti tādu gadījumu.

Baznīcā iesvētās pie 90% jauniešu. Šā gada janvārī kādā aptaujā 80% no pamatskolas 10. klases audzēkņiem — komūnistiskās jaunatnes organizācijas biedriem — daudzās skolās 80% atbildēja, ka viņi tic Dievam un apmeklē baznīcu. Par to šo skolu skolotāji bijuši ļoti sašutuši un audzēkņiem teikuši: „Ticēt jūs varat, kam gribat, bet aptaujās jums jāatbild, kā pienākas komūnistiem.” Uz to kāds no skolniekiem atbildējis: „Jūs piespiežat mūs iestāties Komsomolā un sakāt, lai par to nestāstām vecākiem. Ļaunākā gadījumā mēs varam iet arī baznīcā, bet tagad dodat mums padomu rakstīt citu nekā domājam. Ko tad patiesībā jūs gribat?”

*Vienu mēnesi pēc šīs aptau*jas notika Lietuvas Komsomola kongress, kuŗā visi runātāji cildināja „komūnisma sasniegumus Lietuvā un „jaunatnes padomju patriotismu”, lai pēc tam sāktu kritizēt katoļu baznīcu un „pilsonisko nacionālismu”, kam joprojām esot liels iespaids jaunatnē.

Nevērojot to, ka komūnistu propaganda mēģina Lietuvas okupāciju ieviest kā lielu strādājošo varoņdarbu, jaunatne tomēr joprojām atceras patstāvības laiku un slepeni atzīmē 16. februāri (neatkarīgās Lietuvas proklamēšanas dienu). Komsomola kongresa laikā jaunieši vairākās pilsētās izkāra nacionālos karogus un dalīja pretkomūnistiskas skrejlapiņas.

„Lietuvas katoļi atzītu Komsomolu, ja šī organizācija baznīcas vajāšanas vietā cīnītos pret patieso ļaunumu,” raksta Chronika. Tagad katrs lietuvietis caurmērā patērējot gadā 10 litru vodkas, 14 litru vīna un 30 litru alus, bez tam lielus daudzumus mājās dedzinātā.

O. F.

KANADĀ

HAMILTONA

● Hamiltonas ev. lut. draudzes dāmu komitejas rīkotā garīgajā koncertā 22. septembrī piedalījās Apolonija Raikovska-Sapale (soprāns) un prof. M. Bleks ar ērģeļu solo un pavadījumu. Programmā bija J. S. Bacha, F. Šuberta, G. Hendela, Jāņa Kalniņa, L. Slaucītāja un citu skaņražu darbi, dziedāti oriģinālā un latviešu valodā. Hamiltonas latvieši nav visai atsaucīgi koncertu apmeklētāji, tādēļ šoreiz iepriecināja samērā lielais klausītāju skaits.

—S—

SV. KATRĪNAS

● DV nodaļas vanadžu kopas naudas loterijas izlozē 15. septembrī 100 dol. ar lozi 197 laimējis E. Savickis Sv. Katrīnās. 25 dol. laimējuši: G. Plūmanis Ņujorkas pavalstī (loze 110), K. Atars Londonā, Ont. (601) un M. Jonāne Toronto (780). Vanadžu kopa 24. novembrī Franču zālē (101 Garnet St.) rīko Ziemsvētku tirdziņu un bazāru. Jaungada sagaidīšanas **balle 31. decembrī** Beacon Motor Hotel telpās.

P. G.

CipREšu ezera krastā

Britu mārciņas kurss krīt, saimnieciskās grūtības pieaug ar katru dienu. Tādēļ no ierastajām brīvdienām ārzemēs, t.i. saulē un siltumā, daudziem ir jāatsakās — jeb arī jāmeklē kāds darbs ārzemēs. Tā arī es kļūstu par „guvernanti” britu jaunavai, kuŗa vēlas „nepārtrauktu” svešvalodas konversāciju 2 nedēļu laikā. Tā kā briti ir kļuvuši „nabaga radinieki” Eiropas tautu saimē, tad viņi var braukt tikai pie līdzīgiem „nabaga radiem”: tādēļ mana ceļa biedre ir izvēlējusies Ziemeļitaliju — nelielo Rīvas pilsētiņu pie Gardas ezera. Italija vēlas pievilkt pēc iespējas vairāk tūristu valūtas dēļ, sarīkojot lētus grupu braucienus un gādājot visādus atvieglinājumus.

Lidmašīna aizved mūs līdz Milānai, tur mūs sagaida italiešu CIT aģentūras darbiniese, iesēdina viesnīcas atsūtītā autobusā, un pēc 3 stundām mēs sasniedzam savu gala mērķi — Lido Palace viesnīcu. Tur ir visas vajadzīgās ērtības (ieskaitot lielu peldbaseinu un tenisa laukumu netālu no viesnīcas). Viesnīca ļoti skaistā vietā — uz Gardas ezera krasta: tās vienā pusē no logiem redzams ezers, otrā pusē viesnīcas parks — ar ciprešēm, palmām un krāšņiem puķu apstādījumiem. No mūsu istabas balkona ir brīnišķīgs skats uz ezeru, tumšajām ciprešēm tā krastā un stāviem, klinšainiem kalniem aiz tā. Mana ceļa biedre ir pirmo reizi Italijā un reaģē uz šo skatu ar izsaucienu: „*Cik šeit ir skaisti! Es gribētu visu mūžu palikt te.*”

Par spīti visām ērtībām cenas viesnīcā bija mērenas, salīdzinot ar Britanijas apstākļiem.

Komo un Gardas ezeri ir visskaistākie no Italijas ezeriem. Gardas ezers ir vienmēr nemierīgs, viļņojošs, zilganzaļš, stāvu krastu un tumšu ciprešu ielenkts. Tumšās, sērīgās ciprešes ir it kā nešķiŗamas pavadones Gardas ezera ainavām, tādēļ gribu saukt to par „ciprešu ezeru”, kaut arī šī ezera krastos ir redzami visdažādākie dienvidu augļi. Lielu palmu aleja ved no mūsu viesnīcas uz ezeru; ir redzamas magnolijas, ziedoši oleandri, citronu un apelsīnu koki. Ne velti par šo ezeru ir jūsmojuši daudzi rakstnieki, piemēram, Ģēte un Gabriēls d'Annuncio (pēdējam esot piederējusi vasarnīca šī ezera krastā, un viņš esot apglabāts tā parkā).

Rīva ir maza pilsētiņa ar apmēram 10.000 iedzīvotājiem un ne pārāk dzīvu auto satiksmi: tā ir klusa atpūtas vieta. Viņa lepni dēvē sevi par „Gardas ezera pērli”. Pagātnē šī nelielā vietiņa ir gājusi no rokas rokā dažādos kaŗos un ir vairākkārt nopostīta. To ir okupējis arī Napoleons, un 1910. g. tā ir pievienota Italijai, bet 1915. g. Austrijai, kuŗa paturēja to līdz I pasaules kaŗa beigām. Tādēļ austriešu ietekme šeit ir stipri manāma, piemēram, architektūrā, un arī veikalos italieši no svešvalodām vislabāk saprot vācu valodu. Vecpilsētas daļā ir dažas ļoti vecas, interesantas celtnes, piem., 12. g.s. cietoksnis „La Rocca”. 13. g.s. ir radies Apponale tornis; netālu no tā ir interesanta renesanses laikmeta celtne Palazzo Pretoria.

Bet, galvenais, bija saule, kuŗas tā trūka britu salai: ik dienu bija saule un siltums! Kalni sarga Gardas ezeru no aukstajiem vējiem, bet svaigā vēsma, kas nāk no ezera, neļauj saules tveicei kļūt spiedīgai.

No Rīvas bija iespējams par ļoti mērenu cenu piedalīties dažādās autobusa ekskursijās, piemēram, uz tuvo Veronu — Romeo un Jūlijas pilsētu. Tur patlaban notika brīvdabas operas festivāls ar slaveniem solistiem milzīgajā romiešu laika amfiteātrī (25.000 skatītājiem, par to lielāks esot tikai Romas Kolizejs). Varēja apmeklēt pat Florenci un Veneciju, redzot pēdējo arī nakts apgaismojumā. Mana ceļa biedre bija sajūsmināta par Venecijas klusumu, kur nedzird nevienu auto, par tās pilīm un gondolām; viņa neievēroja grumbas vecajā Venecijas sejā, kas vēstī, ka tā drīz aizies bojā. — Mēs apbraukājām tvaikonītī arī Gardas ezeru, apmeklējot arī gleznaino Malčēzines pilsētiņu. Tur stāvas ieliņas bieži pāriet kāpnēs; ielās neskaitāmi interesanti veikaliņi. Šo vietu ir ļoti iecienījuši vācu tūristi, jo tur kādreiz ir uzturējies Ģēte. Pārpratuma dēļ viņš uz īsu laiku ieslodzīts Malčēzinas pilī, kuŗu viņš zīmējis — un noturēts par spiegu!...

Vērojot ezera krastus no tvaikoņa, pārsteidz fakts, ka piekraste ir samērā reti apdzīvota. Šur un tur redzamas baltas vasarnīcas tumšo ciprešu ēnā, un gribētos atrast to, kuŗu vācu gleznotājs Beklins ir attēlojis savā „Mirušo salā”, jo par modeli viņam bijusi kāda vasarnīca Rīvas tuvumā. Mēs apmeklējām arī Dolomītus — ar to fantastiskajām formām, kas mainās līdz apgaismojumam.

Inflācija ir tā pārņēmusi visus prātus, ka arī mani interesēja jautājums, vai ir taisnība angļu presei, ka inflācijas resp. cenu pieaugšanas ziņā Italija ieņemot pirmo vietu Eiropā, Anglija — otru. Vērojot preču cenas veikalos un runājot ar italiešiem, man radās iespaids, ka preču cenas ir pa lielākai daļai zemākas nekā Anglijā (sevišķi ādas izstrādājumiem, ar kuŗiem Italija ir slavena: apavi bija daudz labāki un ievērojami lētāki). Cenas sieviešu apģērbiem bija līdzīgas Britanijai vai pat lētākas. Viens no viesnīcas personāla, kuŗš bija iepriekšējo gadu pavadījis Londonā, apgalvoja, ka arī vīriešu uzvalki esot lētāki Italijā. Sarunā ar italieti dzirdēju, ka Milānā īre nelielam 2 istabu dzīvoklītim esot 30 mārciņas mēnesī: tā ir zemāka nekā Anglijā. Pārtika Milānā 2 cilvēkiem arī esot apm. 30 märc. mēnesī, — arī tas ir mazāk nekā patlaban Britanijā.

Italija ir slavena ar saviem streikiem, bet tie uzliesmo un drīz nodziest: tie nevelkas nedēļām un mēnešiem ilgi kā britu salā. Kādēļ? Italijā streikotāju ģimenes nesaņem bezdarba pabalstus no valsts un arodbiedrību kasēm. Bez tam kaislīgais italiešu temperaments nepieļautu ilgus streikus: streikotāji vienkārši tiktu „fiziski iespaidoti”. Italijas valdība pārdzīvo lielas politiskas un saimnieciskas grūtības, bet tūristi to nemana. Lai nebojātu gara stāvokli brīvdienās, nelasīju angļu avīzes, jo nevienā zemē nerunā tik daudz par krizi kā Anglijā... un nedara nekā tās novēršanai...

Ir tikai jābrīdina tūristi, lai tie nesūta pastkartes no Italijas, jo tās tiekot nosūtītas... uz papīra fabrikām (pasta darbinieki nespējot tikt galā ar jau sen uzkrājušos sūtījumu masu; šo faktu nenoliedza paši italieši.

A. A.

LAIKS,

TELPA,

ĻAUDIS

Vēsturisks apraksts

DV organizācija 25 gados

PASŪTINĀJUMA KUPONS

Čeki vai naudas pārvedumi adresējami:

Mr. K. Bencons,
223 High Park Ave.,
Toronto, Ontario, Canada M6P 2S5

Grāmatas cena 14 Kanadas dol. Pasūtinot vismaz 3 eks. un iemaksājot naudu līdz 15. nov., 20% atlaide.

Eksemplāru skaits ....

Vārds un uzvārds ....

Adrese ....

....

....

Paraksts ....

DĀVANAS KATRAM GADĪJUMAM

KERAMIKA, ROTASLIETAS, ĀDAS UN KOKA IZSTRĀDĀJUMI, AUDUMI, GRĀMATAS, APSVEIKUMU KARTITES

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ

Latviešu namā, 491 College ielā, Toronto, Ont. M6G 1A5 (atvērta katru dienu no pl. 12 dienā līdz 8 vak., vasaras laikā sestdienās, un svinamās dienās slēgta). Pieņem maksājumus par laikrakstu un sludinājumus. Pārsūtām naudu, certifikātus un saiņus uz Latviju (pēc kataloga). Tuvākai informācijai zvanait.

921-7121

Grāmatas dāvanām un pašu priekam

J. Zariņš — Kāvu gados III d.	$10.00
A. Rasa — Tā stunda ir klāt, stāsti	$5.50
A. Austriņš — Garā jūdze, rom.	$7.50
J. Rudzītis — Tālos ceļos, savos ļaudīs	$6.00
Jānis Gailis — gleznu repr. mape - krāsās	$25.00
K. Arums—Ganu zēns un velns un citas pasakas	$2.50
A. Lindgrēma — Trakais Emīls, bērnu bilž. gr.	$4.00
88 Latviešu tautas dejas un apdares	$25.00
T. Puisāns — Nogrimušās jaunavas mantojums	6.50
L. Bārene — Ardievas, romāns	6.00
J. Babre — Svētums nav greznība	6.50
Kā to sauc (latviski un angliski) bērniem	7.00
A. Brigadere — Sprīdītis, ilustr.	$9.60
Alise Osis-Stunda — Dzejnieks un nepazīstamā (Eduards Vulfs 1. pasaules kaŗa vidē)	6.50
T. Krūka — Aiztecējuši ūdeņi dzirnas negriež, rom.	6.00
Ā. Zveja — Vārdi - atspulgi, dzeja	4.00
K. Ieviņš — Dvēseļu nemiers, rom.	6.50
M. Kovaļevska — Deviņpadsmit	11.00
R. Līdums — Latvieši - brīvības meklētāji	6.00
A. Bērziņš — Kārlis Ulmanis	$8.00
Ē. Raisters — Es Rīgu sirdī jūtu, dz.	5.50
G. Janovskis — Uz neatgriešanos, rom.	$6.50
P. Jurevičs — Pretstatu pasaule, esejas	6.50
H. Krauja — Nemiera vīns, dzejoļi	4.50
I. Brēdrichs — Vakarvējš, dzejas	5.50
Baltic States (Studijas par Baltijas valstīm)	10.00
A. Dzērvīte — Latvju raksti	25.00
J. Klīdzējs — Tās balsis, tās balsis	6.00
Archīvs XIII	7.00
J. Grīnblats — Jaunkundz, nepareizi savienots	5.60
E. Spēks — M. T. Viktoria, rom.	7.00
A. Ivaska — Solis silos, dzejas	6.50
E. Aistars — Goda diena, rom.	5.50
Dz. Zeberiņa — Ģimenes pavards	5.50
Dr. H. Tichovskis — Bīskaps Jāzeps Rancāns — dzīve un darbs	7.50
V. Kārkliņš — Dieva zeme, rom.	$7.50
Z. Mauriņa — Dzīves jēgu meklējot, esejas	6.00
Ē. Stons — Dzīves alkas, rom.	7.50
Ģen. O. Dankers — No atmiņu pūra	7.50
A. Grīns — Zemes atjaunotāji	12.00

Daugavas Vanagu grāmatnīcā

491 College Street, Toronto, Ont. M6G 1A5

Pasta sūtījumiem 10% no pasūt. Tālr. 921-7121

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

A. Šolžeņicins — Gulaga Archipelags	$13.00
A. Kings — Kas notiek Baltijā?	$7.50
E. L. Ernstsons — Summer of the Swans (bilž. gr.)	$8.50
A. Balks — Varavīksnēm skanot, dzej.	$5.50
K. Arums — Sena dziesma, luga	$3.00
A. Dziļums — Mežu aizvējā, atmiņas	$7.50
I. Šķipsna — Vidējā īstenība, stāsti	$7.00
Ceļa zīmes Nr. 55	$2.50
Archīvs XIV	$9.00
A. Lācis — Ozolvīru pulki (aizsargu org.)	$24.00
Ziemeļnieki II daļa	$7.50
Ceļa zīmes Nr. 54.	$2.50
O. Liepiņš — Gustavs Vaza trimdā, rom.	$14.80
Latviešu Sinonīmu vārdnīca	$8.00
J. Venners — Ģimenes mājas augļu dārzs	$6.00
O. Dzērvītis — Atmiņas par LU studentu korp.	$2.00
Ed. Freimanis — Ielas dārznieks, dzej.	$5.00
Kāre— Vienkāršība, dzej.	$6.50
A. Sābris — Lokanums un spīts	$6.00
Elv. Kociņa — Jādzīvo vien ir, rom.	$8.00
Dzīves cīņa, stāsti M. Ozolnieks —	3.25
V. Kārkliņš — Teika par septiņiem kuģiem, rom.	$8.00
Z. Liepa — Atspulgu nams, dzej.	$5.00
V. Pelēcis — Malenietis karā, atm.	$5.50
P. Krūza — Virtuves māksla	9.60
E. Dunsdorfs — Latvijas vēsture 1710—1800	$22.50
Latvju dainas — Reiņa Birzgaļa ilustr.	8.00
Bergmaņu Valerijas — Velga, rom. I	6.00
Oļģerta Liepiņa — Stirnas pār kalniem I—II	15.00
Ceļa zīmes Nr. 53	2.50
G. Janovskis — Kur gaiļi nedzied, rom.	7.50
Al. Grīns — Trīs Vanagi, rom.	6.00
A. Barons — Paaudžu mezglos, rom.	6.00
Andr. Eglītis — Audiet mani karogā, dzej.	4.00
Indriķa Livonijas chronika	6.00

DV GRĀMATNICA

491 College ielā, Toronto, Ont. M6G 1A5. Tālr. 921-7121

Pārsniedzot $10 pasūtinājumu, pieskaitiet 5% pasta izdevumu segšanai. Zem desmit dolariem 10 % pasta izd.

VAIRĀK NEKĀ 12 GADUS VECS IGAUŅU

DĀMU APĢĒRBU VEIKALS

Classic Wear

2026 QUEEN STREET EAST,
TORONTO, ONT., TEL. 699-0919

Mums ir plaša dāmu kleitu un sporta apģērbu, kā arī dāmu ziemas mēteļu izvēle. Par izpārdošanas cenām labas kvalitātes kažokādas un kungu uzvalki.

Atlaide mūsu latviešu draugiem.

Sainīšu sūtītājiem — Borga mēteļi 29 dol. gabalā

SPORTA APSKATS

BASKETBOLA SKOLA SIDRABENĒ

Otru gadu pēc kārtas Sidrabenē darbojās basketbola skola. Skolas vadība bija abus gadus Kanadas latviešu basketbola izlases vienības spēlētāja Jāņa Daugavieša ziņā. Ja iepriekšējā gadā skolai bija zināmas grūtības sakarā ar novēloto laukuma izbūvi, tad šovasar tā darbojās labos apstākļos. Jaunais basketbola laukums ir lielāks nekā vecais un arī daudz labāks. Vēl būtu vēlami jauni basketbola dēļi, jo vecie ir savu laiku nokalpojuši un bojā arī kopējo iespaidu.

Sidrabene, diemžēl, informācijā par skolu bija piemirsusi atzīmēt, ka basketbola skolā var piedalīties arī meitenes, un tā šogad meiteņu nebija. Vispār, iepriekšējā informācija nebija pietiekami plaša. Domājams, ka tāpēc arī dalībnieku skaits bija mazāks nekā paredzēts. Skolā bija 17 zēnu, lielākā daļa no Toronto un Hamiltonas, bet bija arī dalībnieki no Otavas.

Skolas programma ritēja pēc vispār pieņemtiem basketbola skolas principiem. Apmierināti bija kā dalībnieki, tā arī vecāki un skolas vadība. Šogad ļoti aktīvi par treneru darbojās Valdis Kauliņš, kas savā laikā bija viens no izcilākiem basketbolistiem Toronto, spēlēja arī latviešu basketbola izlasē.

Basketbola skolas vadītājs J. Daugavietis paredz nākošā gadā skolu rīkot Sidrabenes nometnes beigu posmā, jo šis laiks, šķiet, ir vairāk piemērots. Savlaicīgi rūpēsies arī par to, lai nākošās vasaras jauno basketbolistu pulkā būtu arī meitenes.

Ž. Zentiņš

DRAUDZĪGA SPĒLE BASKETBOLĀ

Ir pagājuši 15 gadi, kopš Toronto Latviešu YMCA un Grand Rapidu latviešu sporta saime tiekas draudzīgās sporta sacīkstēs. Arī šogad torontiešu jaunatnes un vīriešu basketbola vienība ciemojās Grand Rapidos. Pirmā spēlē tikās senioru vienības. Šī spēle bija aizraujoša no sākuma līdz beigām. Abas vienības bija cītīgas aizsardzībā un guva punktus pārmaiņus, mājiniekiem vedot ar pāris punktiem. Īsi pirms puslaika beigām YMCA spēja izlīdzināt rezultātu un pārņēma vadību ar diviem punktiem. Pēdējā minūtē Grand Rapidi bija laimīgāki un, izmantojot pāris pretinieka paviršības un nevajadzīgi izpelnītos sodus, nobeidza puslaiku savā labā ar 46:36. Otrais puslaiks ritēja tikpat vienlīdzīgi. YMCA cerības atgūt zaudēto izgaisināja neveiksme metienos, kaut punktu gūšanas iespēju netrūka. Šinī puslaikā Grand Rapidi palielināja punktu starpību par 1 punktu un uzvarēja ar 76:65.

Uzvarētāji, „mūžīgi jaunā" Ulža Felkera vadīti, veidoja skaistu basketbolu. Vērojot lielās jaunatnes rezerves, par nākotni nav jāraizējas. YMCA seniori spēlēja jauki. Izcili labs bija Džefs Skots, lielisks uzbrukumā un arī aizsardzībā. Aizsardzībā ar labu spēli pārsteidza Austris Raņķis. Ja YMCA spēlētāju neveiksmē pirmā puslaika beigās vainojama paviršība, ar aizmestām bumbām, tad šinī ziņā mājinieki grēkoja reti. Protams, labāka vienība arvien mazāk „grēko".

Grand Rapidi: A. Viļums — 13, P. Daukša — 12, V. Grasmanis — 12, U. Felkers — 9, K. Daukša — 8, U. Kalējs — 4, B. Undzens — 4, V. Viļums — 3, R. Rencis — 2, J. Judovičš, J. Jansons, V. Vāvere, G. Kalējs, A. Rencis.

YMCA: Dž. Skots — 23, V. Pālens — 16, A. Raņķis — 13, P. Tomass — 6, L. Tobi — 3, I. Kārkliņš — 2, A. Līdums — 2, J. Jansons.

YMCA vienību vadīja J. Daugavietis.

Jaunatnes vienību tikšanās bija daudz bālāka, Ja aizvadītajā sezonā YMCA jaunatne spēlēja jauki, tad šoreiz tās spēle bija neizskaidrojami vāja, atskaitot pirmās 5 minūtes. Tā vien liekas, ka viesu jaunatne bija fiziski nogurusi, nespējot veidot ne agrāk redzēto jauko saspēli, ne arī gūt punktus. Grand Rapidi spēlēja enerģiski un bija spēles diktētāji, uzvarot bez grūtībām. Rezultāts: 65:38 (27:15).

Grand Rapidi: B. Undzens — 20, V. Viļums — 20, R. Rencis — 11, A. Rencis — 7, J. Jansons — 4, V. Vāvere — 3.

YMCA: A. Līdums — 12, J. Jansons — 7, M. Kārkliņš — 4, J. Ozoliņš — 9, E. Goba — 4, V. Stuģis — 2, A. Zariņš, A. Pālens.

Ozoliņa ceļojošā balva, skaitot kopā abu vienību punktus, palika arī šogad Grand Rapidos, ar iegūtiem 141 un zaudētiem 103 punktiem.

Vakarā sportisti baudīja Latviešu namā grandrapidiešu viesmīlību. Pasniedzot balvu un uzrunājot viesus, Grand Rapidu sporta saimes ilggadējais priekšnieks Arnis Bušs paziņoja, ka nolēmis doties atpūtā, cerot nodot savu amatu Uldim Felkeram.

Ž. Z.

PAVASARA **LE 1-7353**

delikatešu veikals un konditoreja

361 RONCESVALLES AVE. **Īpašnieks St. ČUKULS**

Rabenwater
Fine
Bitters

Rabenwater®

Fine Bitters

Gards un labdarigs

jūsu labsajūtai, kopā ar vēsu alu
vai vienkārši pirms un pēc maltītes!
Dabūjams LCBO veikalos — Nr. 1888C

ziggys ziggys
fantastic foods

Līdzšinējais
TIP-TOP MEATS
delicatessen

Eiropiešu delikatešu un gaļas veikali

Minētajos veikalos jūs vienmēr atradīsit

„SPECIĀLAS CENAS"

1727 Bloor St. W. (pretim Keele pazemja stacijai) ● Yorkdale Shopping Centre ● Fairview Mall ● Ziggy's at Sherway Gardens ● Scarborough Town Centre ● Bramalea City Centre ● Huron Square Shopping Centre, Cooksville, 2500 Hurontario St. ● Westcliffe Mall, Hamilton, Mohawk Rd. & Upper Paradiese ● un šādos LOBLAWS veikalos: 480 St. Clair Ave. West ● 2877 Bayview (Bayview Village S. C.) ● Eastgate Square ● Stoney Creek White Oaks Plaza, London ● 596 Montreal Rd., Ottawa ● 2085 Carlingwood, Ottawa ● 2241 Riverside Dr. (Billings Bridge), Ottawa ● 1040 Princess Street, Kingston.

Tīka mēbeles tieši no importētāja noliktavas. Dzīvojamo, ēdam- un guļamistabu iekārtas. Atvērts no pl. 9—9, svētd. no pl. 1—5. EINAR CLAUSEN Ltd., Hwy. 7., nedaudz austrumos no Bramalea, tel. 459-0760

Daugavas Vanagu nams

PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽADIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI

125 BROADVIEW AVE
Tel. 465-5225

Daugavas Vanagu klubs

atvērts biedriem un viesiem no pl. 12 dienā — 12 naktī, pirmd. līdz ceturtdienai ieskt. piektd. un sestd. no pl. 12 — 1 naktī, svētdienās no pl. 12 — 9 vakarā.

DAŽĀDI DZĒRIENI AR MALTĪTĒM KATRĀ IZVĒLĒ. SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTĒM

kas? kur? ko?

Town & Country R·E. Ltd., Realtor
V. PALMA pārstāvis

41 Heathcote Avenue, Willowdale, Ont. M2L 1Y9
Tel. 444-2447

Pērkot vai pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet nesaistīgai informācijai 444-2447. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

VALUPE

DIMANTI — PULKSTEŅI
LATVISKAS ROTAS

Zeltkales

Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS

Veikalā un darbnīcā 964½ Bloor St. W., Toronto 4, Ont., tālr. 533-2837

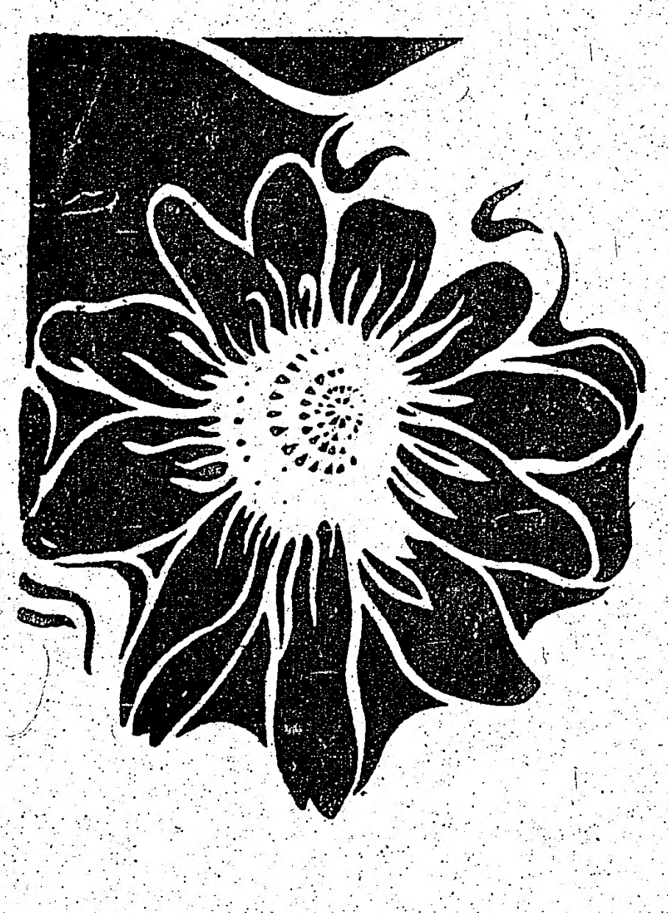

Fotografisku darbu lieluzņēmums ar atzītu kvalitāti un reputāciju pat ārpus Kanadas.
Atlaide

Benjamiņa filmu laboratorija

247 RICHMOND ST. E.
TORONTO, ONT.
M5A 1P2

Tel. (416) 863-1166

MĀJU ĪPAŠNIEKI, KAM NEPATĪK KRĀSOT SAVU MĀJU!

Sazinieties ar uzņēmuma īpašnieku — bez starpniekiem

ALUMINUM SIDING

- JUMTA IZBŪVES APŠUVUMI (dormers)
- LIETUS NOVADA CAURULES
- LOGI
- DURVIS
- MARĶĪZES (Awnings)
- JUMTA PĀRKARES (Soffit and fascia)

Īpašnieks Arturs Mīme

CENTURY ALUMINUM INSTALLERS

534-2864

2226 Dundas St. W.
Toronto. M6R 1X3

A. Eglītis — TV RENTALS

19" $10.00 mēnesī
23" $10.00 mēnesī
krāsu $18.00 mēnesī

161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401
805 St. Clair Ave. W., Toronto, Ont., tel. 654-1154

DAŽĀDU ZIEDU MEDUS

dabīgs, nepasterizēts
Ziedputekšņi (Pollen).
Perupieniņš (Royal Jelly) no
ĒRGĻU LIGZDAS DRAVĀM
30 Dewson St., Toronto 17, Tālr. 534-0563

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD

467 Sherbourne St. Toronto 5, Ont. 924-1408

RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

A. KRISTAPSONA
gaļas un gaļas izstrādājumu veikals

1095 Queen Street East, Toronto, tālr. 466-5152

M. LUNSKY, O.D. M. Sc.
LOUIS LUNSKY, R.O.
OPTIĶI

Iepriekš pieteikties tālr. 921-3924

470 College St. (pie Bathurst)
Toronto M6G 1A1

A. BERZIŅŠ Realty Ltd.

NEKUSTAMI ĪPAŠUMI, APDROŠINĀŠANA
OBLIGĀCIJAS UN NOTĀRS

316 Harbord Street, Toronto, Ont.   Tel. 534-8447

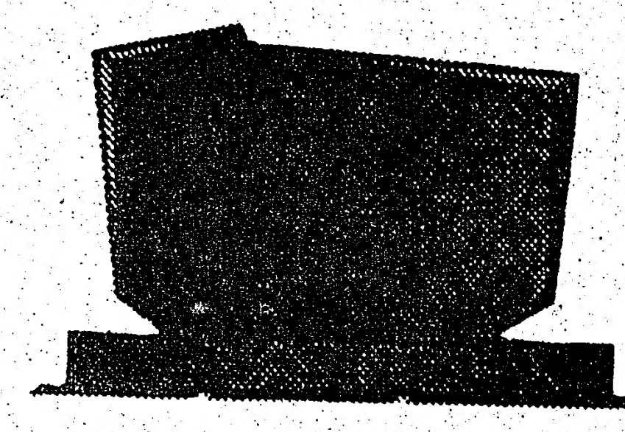

PIEMINEKĻI

Igauņu uzņēmums
YONGE MEMORIAL LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
Starp Eglinton un Davisville
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un eiropiešu mets

LATVIEŠU NAMS

491 College St., Toronto
IZĪRĒ TELPAS
sarīkojumiem viesībām
klāj viesību galdus
Tel. 922-2931

Visāda veida iespiedumdarbi

- VIZĪTKARTES
- IELŪGUMI
- BIĻETES
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS UN APLOKSNES
- GRĀMATAS
- KALENDĀRI
- MĒNEŠRAKSTI
- LAIKRAKSTI
- UN LĪDZĪGI IESPIEDUMDARBI

VEICAM

- LAIKUS
- LABI
- UN PAR MĒRENĀM CENĀM

amber

PRINTERS AND PUBLISHERS LIMITED
SPIESTUVE UN KANTORIS:
125 BROADVIEW AVE. TORONTO, ONT. M4M 2E9

TĀLR. (416) 466-1514

LNJAK jauna vadiba

(Turpinājums no 1. lp.)

Bērziņš, bet Viesturs Zariņš atteicies sakarā ar apciemojumu Latvijā, lai novērstu jebkādas problēmas. Valde gada laikā noorganizējusi 6 sarīkojumus, starp tiem arī Labvēļu vakaru Toronto un „Šī māksla ir jauna", ko turpinās arī nākošā gadā. Valdes aktīvitātes izpaudušās arī sadarbībā ar LNAK, kurā ievēlēti divi LNJAK kandidāti — Klāvs Zichmanis un Jānis Kļaviņš, kuri piedalījušies LNAK sesijā, tāpat divi LNJAK locekļi — Alberts Upeslācis un Baiba Rubesa, abi tāpat ar balstiesībām. LNJAK pārstāvji nodarbojušies arī ar Toronto dziesmu svētku plānošanas sēdēm. Sadarbībā ar LNAK politisko nozari LNJAK palīdzējusi organizēt demonstrācijas Austrālijas premjēra Vitlama ciemošanās laikā Kanadā. Valde piešķīrusi arī vairākas stipendijas Rietummičigenas latviešu valodas kursantiem un 11. Divreiz divi nometnes apmeklētājiem. Pulciņu nozare uzturējusi sakarus ar jauniešiem Hamiltonā, Kalgarijā, Edmontonā, Otavā un Montreālā.

Alberts Upeslācis bija sastādījis plašu pārskatu par Pasaules latviešu jaunatnes fondu, kas radās 1968. gadā ar kāda labvēļa 50.000 vācu marku ziedojumu, kad Pad. savienība protestēja pret 1. pasaules latviešu jauniešu kongresa rīkošanu Berlīnē un tas bija jāpārceļ uz Hanoveru. Ar fonda līdzekļiem atbalstītas vairākas jaunatnes aktīvitātes, kā arī izsniegti aizdevumi jaunatnes mērķu īstenošanai. Eiropas latviešu jaunatnes apvienība vēlējusies fonda līdzekļus sadalīt starp trim jaunatnes apvienībām, jo fonda rašanās laikā Austrālijas jauniešiem savas apvienības vēl nebija, bet tāda bija jau nodibinājusies, kad 1972. gada Pasaules latviešu jauniešu kongresā pieņemti fonda statūti. LNJAK fonda sadali nav atbalstījusi, bet aizstāvējusi fonda sadarbības mērķus.

LNJAK 20. kongresā apsprieda arī Rīgas paviljona rīkošanas fonda statūtu metu, ko ar maz grozījumiem pieņēma. Šo fondu apsaimnieko fonda valde, kas mainās ar 1. decembri, kad sākas jaunās valdes pilnvaru laiks. Valdē darbojas pa vienam loceklim no LNJAK, TLB, DV un LNAK, kā arī tekošā un iepriekšējā gada rīkotāju priekšsēdis, fonda valdei pieaicinot jaunu locekli, ja kāds pilnvaru laikā no valdes izstātos. Darbības izbeigšanas gadījumā, kādi statūtos atsevišķi minēti, fonda kapitāls pāriet LNAK vai tās pēcteča īpašumā, bet ja saņēmējs neeksistē, pēc valdes izvēles kādā Toronto parkā uzceļams latviešu piemineklis.

Pēc garās darba dienas vakarā, turpat Royal York viesnīcas Ontario zālē, notika Kongresa jubilejas balle, kurā piedalījās 250 viesu, to vidū arī vairāki LNJAK agrākie priekšsēži, ierodoties arī pirmajam priekšsēdim T. Kronbergam.

PREZIDENTA NIKSONA DZEMDINĀTĀ DETANTE

Svētdienas rītā kongresa dalībniekiem bija paredzēta tikšanās ar Toronto pilsētas valdes locekli — oldermani Ed. Negridžu, rezolūcijas iesniedzēju pret Austrālijas premjēra Vitlama lēmumu atzīt Baltijas valstu okupāciju. Royal York Bibliotēkas zālē, kur kongress turpinājās, šajā rīta stundā bija ieradušies ap 20 jauniešu, kas noklausījās pilsētas oldermaņa uzrunu un aicinājumu visiem vairāk iesaistīties politiskajā darbā. Tajā pašā dienā risinājās arī trešais panelis par detantes ietekmi uz Latvijas tiesisko stāvokli, ko vadīja Viesturs Zariņš, bet referēja LNAK padomes priekšsēdis Viktors Upeslācis un Valdis Liepiņš. Paneli noklausījās 70 jauniešu.

LNAK padomes priekšsēdis plašākā referātā apskatīja detanti, kas dzimusi aizgājušā ASV prezidenta Niksona laikā, pēc „aukstā kaŗa" un vēlākās koeksistences ar Pad. savienību. Sākot ar Niksona otru pilnvaru posmu, Pad. savienības iespaids ievērojami pieaudzis, un kritika pret to kā „draudzīgu valsti" izbeigusies, bet tajā pašā laikā nav apklususi Pad. savienības kritika pret ASV, tur attīstoties politiski kreisai, radikāli orientētai kustībai, lai sagrautu ASV politisko struktūru. Detante vājinājusi arī Latvijas juridisko stāvokli, jo tās gaisotnē vesela paaudze aizmirst, kas noticis ar Baltijas valstīm. Cik ilgi mēs klusēsim, vai līdz laikam, kad Latvijā būs 70 proc. krievu? — jautāja V. Upeslācis.

V. Liepiņš atzina, ka ar detanti saspīlējumi nav mazinājušies. Pad. savienības nolūki ar tās palīdzību izspiest no ASV un citām rietumvalstīm vairāk materiālu labumu. Arī bruņošanās laukā tā nevēlas ierobežoties, bet mudina to darīt ASV. Maskava ieinteresēta tikai amerikāņu militāro spēku samazināšanā Eiropā, tajā pašā laikā spēlējot „miera nesējas lomu". Ar detanti iegūst tikai Pad. savienība, kas bijusi tās ierosinātāja.

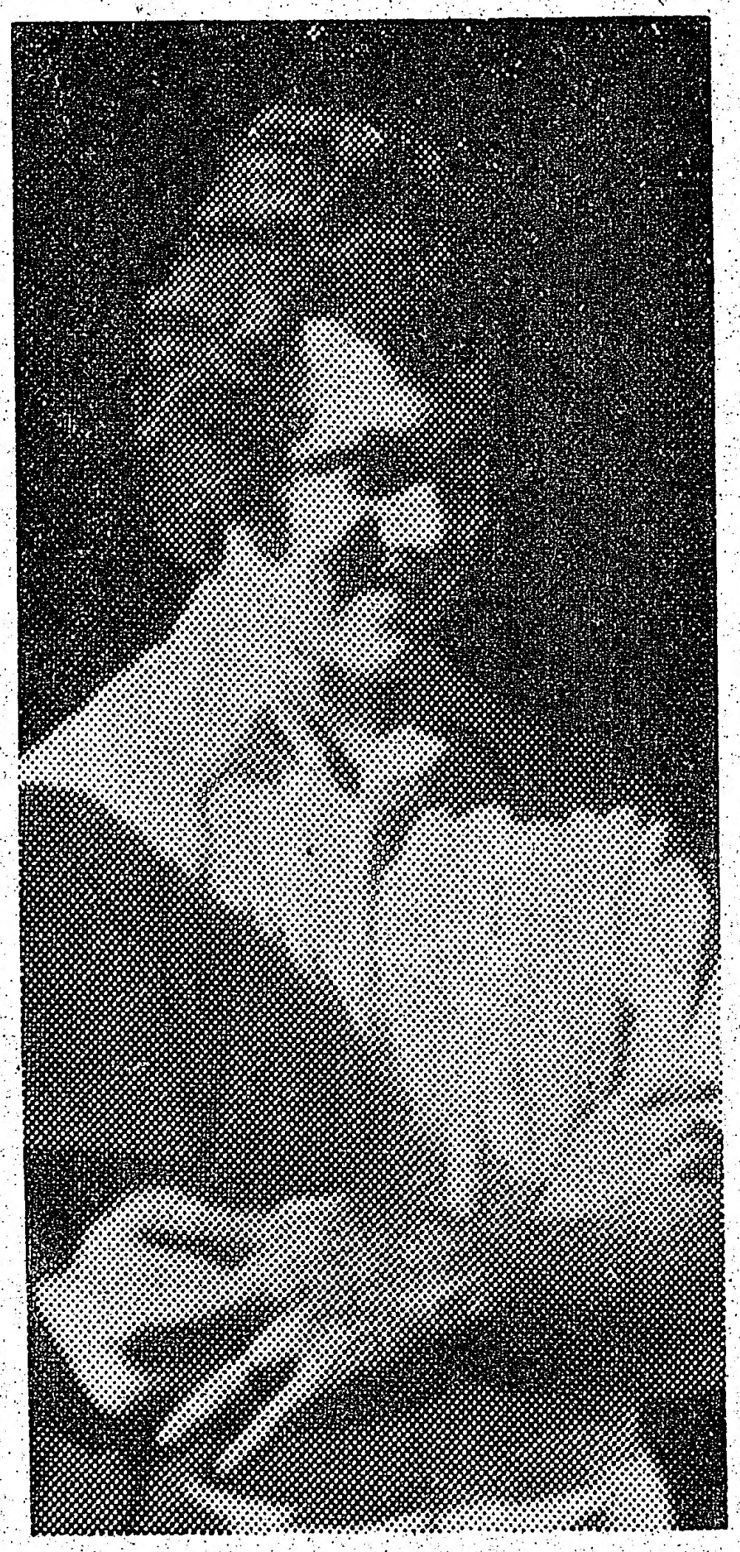

LNJAK jaunais priekšsēdis Imants Purvs, tāpat kā visi pārējie viņa ģimenes locekļi, ir teātra cienītājs. Viņa režijā arī kongresa laikā bija uzvedums „Adaļa un Daumanis".

Pēc paneļa kongresa dalībnieki sadalījās trīs darba grupās, lai nospraustu vadlīnijas turpmākai darbībai un pieņemtu attiecīgas rezolūcijas ar ieteikumiem jaunajai LNJAK valdei. Pēc tam tās pieņēma visiem kopsapulcē nobalsojot. Plašākas pārrunas izcēlās pie rezolūcijas par LNJAK amatpersonu Latvijas apmeklējumiem, ieteicot tādā gadījumā atteikties no ieņemtā amata. Balsojot par rezolūciju, to pieņēma ar 38 balsīm, 26 balsojot pretī un 5 atturoties.

JAUNĀ VADĪBA

Visvairāk laika prasīja LNJAK jaunās valdes vēlēšanas, sapulci vadot Albertam Upeslācim un protokolējot Dainai Brumelei. Atsevišķi balsojot, vairākiem kandidātiem atteicoties, arī līdzšinējai priekšsēdei Baibai Rubesai vairs nekandidējot, par LNJAK valdes priekšsēdi ievēlēja Imantu Purvu. Tāpat, atsevišķi balsojot, ievēlēja kasieri — Andri Sodumu. Valdē uzstādīja 17 kandidātus, no kuŗiem ievēlēja: Normundu Mieriņu, Arni Puķīti no Toronto, Silvu Porieti no Kalgarijas, Ritu Miniati no Toronto, Valdu Denisovu no Londonas, Baņutu Rubesi no Kingstonas, Kārli Jansonu no Toronto, Andri Lauri no Sv. Katrīnām, Mārtiņu Pētersonu no Okridžas, Dainu Brumeli no Toronto un Ingridu Mukāni no Hamiltonas. Revīzijas komisijā ievēlēja Albertu Upeslāci, Gunti Siliņu un Baibu Rubesi.

Sapulces laikā kļuva zināms, ka kāda Toronto kanadiešu un Pad. savienības draudzības pārstāve pa tālruni mēģinājusi uzņemt sakarus, lai LNJAK uzņemtos izrādīt Rīgas filmas Pūt, vējiņi un Nāves ēnā, ko sapulce neatzina par vajadzīgu nemaz apspriest. Šāds piedāvājums saņemts arī Hamiltonā, bet nesekmīgi.

Sapulces beigās Baiba Rubesa īsumā iepazīstināja ar 3. Pasaules jauniešu kongresu, kas risināsies 1975. gadā no 15. līdz 23. augustam Beļģijā, kuŗa programma pārrunāta arī kopējā sēdē ar Amerikas latviešu jaunatnes apvienību.

Vakarā Lietuviešu namā bija kongresa trešā — „Dīpīšu balle", aicinot dalībniekus ierasties Vācijas nometņu laika tērpos. Balle bija pulcinājusi ap 200 viesu. Tajā notika arī „Rock-and-Roll" sacensības, kurās piedalījās 50 pāŗu. Gódalgu — auto riteņa šķīvi — izpelnījās Baiba Rubesa un Arnis Puķītis. —ls—

NOBEIGTS SKAŅDARBU KATALOGS

Latviešu apvienības Austrālijā un Jaunzēlandē Mūzikas krātuve, pēc vairāku gadu pūlēm, pabeigusi skaņdarbu katalogu. Tā ir liela formāta grāmata ar 254 lappusēm un aptver 9200 latviešu autoru skaņdarbus. Jaunais katalogs pieprasāms tieši Mūzikas krātuvei: E. Biezaitis — 29 Airport Rd., Brooklin Park, South Australia, 5032. Kataloga cena 3,50 Austrālijas dol. E. B.

Jaunieši LNJAK 20. kongresa laikā debatē. Priekšā Ģirts Bērziņš (Bostona); aizmugurē no kreisās: Viesturs Šķobe (Toronto), Aija Zichmane (Burlingtona), Solveiga Zirne (Toronto) un Juris Kaža (Bostona). Apakšējā attēlā — Rita un Anita Miniates no Gvelfas un Visvaldis Freimanis no Toronto.

Foto: J. Liģers

Veseli cilvēki padomju psīchiatriskajās slimnīcās

Kanadas laikraksta The Ottawa Journal medicīnas reportieris raksta, ka kanadiešu psīchiatrs Dr. Normans Hirts izteicies, ka viņam ir pierādījumi, ka vismaz 7000 veselu cilvēku tiek turēti Pad. savienības psīchiatriskas slimnīcās. „Kas notiek tur, ir tieši tas pats, kas notika Hitlera Vācijā 30-tos gados, kad valdība atcēla Hipokrāta zvērestu ārstiem," teica intervijā Dr. Hirts.

Dr. Hirts, kuŗa informāciju drīzumā publicēs ASV kongresa bibliotēka, prasa pasaules mediķu palīdzību tiem padomju veselajiem un normālajiem cilvēkiem, kas ieslodzīti psīchiatriskajās slimnīcās. Dokumentos, kas slepeni izvesti no Pad. savienības, ir pierādījumi par vismaz 7000 cilvēkiem. Tie ir zinātnieki, matēmatiķi, rakstnieki, dzejnieki u.c.

Pagājušā gadā minētajiem vārdiem pievienoti arī Maskavas fiziķa un matēmatiķa Temkina 13. g.v. meita Marina, tādēļ ka vecākiem šķiŗoties, viņa izvēlējusies palikt pie tēva, kas izceļojis uz Izraēlu. Temkins saka, ka pēc tam, kad meitene izrauta no viņa automāšīnas un aizvesta, viņam ir ziņas, ka tā no pārdzīvojumiem tiešām zaudējusi garīgo līdzsvaru. Iestādēs ievietotie padoti sargu patvaļībām un mocībām. Tiem daudzos gadījumos dod narkotiku un apdullinošus līdzekļus. Tā vairākos gadījumos arī ievietotie šādos apstākļos esot tik tālu, ka bojātas smadzeņu šūnas un palīdzība jau nokavēta. Britu Kolumbijas un Kanadiešu psīchiatru apvienība apsolījusi savu atbalstu Dr. Hirtam, un šis gadījums ziņots arī Kanadas ministru prezidentam Trudo.

Līdz šai dienai Kanadiešu medicīnas apvienība un Pasaules veselības organizācija Ženēvā nav oficiāli protestējusi, nedz arī izteikusi savu neapmierinātību šajā lietā.

Mums jau pazīstamais ģen. Grigenko, kas bija ievietots t.s. „Serbskī vai mocību vienībā", nav atbrīvots. Viņam bijusi sirdstrieka un Dr. Alfreds Frīdmans, bijušais Amerikāņu psīchiatru apvienības prezidents, aizbraucis uz Pad. savienību viņam palīdzēt. Kad viņš jautājis valdības pārstāvjiem, kur palicis Dr. S. Gucmans, kas bija ieslodzīts par to, ka liecinājis, ka ģen. Grigenko ir vesels, saņēmis atbildi, ka tas nav zināms. Tātad, kā Solžeņicins raksta savā grāmatā Gulaga archipelāgs, ja kādam Pad. savienībā ieslodzītam atņemtas tiesības rakstīt vēstules, tas nozīmē, ka ieslodzītais nav dzīvo vidū.

R. S. KANE Ltd.
apbedīšanas birojs
4812 YONGE STREET
(Sheppard Avenue tuvumā)
Willowdale
221-1159